

INTERNATIONAL
OLYMPIC
COMMITTEE

Alapismeretek az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Programhoz

EGY MOZGÁS ALAPÚ PROGRAM

Köszönetnyilvánítás:

A NOB köszöni minden közreműködőnek, aki lehetővé tette az Értékek tanítása: eszköztár az olimpiai neveléshez című kötet első kiadásának megjelenését. Külön köszönet illeti Deanna L. Binder, PhD oktatási konzulens, mindazért az áldozatos munkáért, amit az első kötet megvalósításáért tett.

A NOB Olimpiai értékek oktatási és nevelési programja (OVEP) nem jöhetett volna létre az olimpiai nevelés edzői, munkatársai és oktatói globális hálózatának tudása, támogatása és hozzájárulása nélkül. A NOB Közügyek és Sport Általi Társadalmi Fejlődés Osztályának nevében köszönjük és elismerjük fáradhatatlan munkájukat és szenvedélyüket az olimpizmus iránt.

Ez a kötet a második, átdolgozott, bővített és továbbfejlesztett kiadás. Öt nagyobb egységből áll: Alapismeretek az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Programhoz; Kézikönyv az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Programhoz; Gyakorlati útmutató az olimpiai értékeken alapuló oktatáshoz; Feladatlapok; Feladatok az olimpiai nevelés oktatásához; OVEP workshop: Tanulás a testmozgás segítségével.

A NOB szeretné kifejezni háláját a következő közreműködőknek és azoknak is, akik itt nem kerülnek külön megnevezésre:

A NOB Olimpiai Oktatási Bizottság tagjai:

Barry Maister, Új-Zéland Nemzeti Érdemrend, elnök

Felelős igazgató:

Francis Gabet, Kulturális és Örökségvédelmi Alapítvány, igazgató

Magyar kiadás:

Fordította: Nemerikényi Krisztina

Lektorálta és fordította: Szijj Lilla, Tóthné Vojtkó Veronika

Mutáció, nyomdai előkészítés: Bodolóczki Júlia

Készült a Magyar Olimpiai Bizottság támogatásával

Felelős kiadó: Gyulay Zsolt

Felelős szerkesztő: Győr Béla

OLYMPIC VALUES EDUCATION PROGRAMME

Alapismeretek az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Programhoz

Egy mozgás alapú program

Nemzetközi Olimpiai Bizottság
Kulturális és Örökségvédelmi Alapítvány
Lausanne, Svájc
2017

Az OVEP tartalma, valamint a hozzá kapcsolódó anyagok, beleértve minden dokumentumot, grafikát, képet vagy mozgóképet (az összes OVEP anyagot), a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) kizárólagos tulajdona, ami – nem kereskedelmi és nem promóciós szándékkal – kizárólag szerkesztési, oktatási, kutatási, elemzési, véleményezési és beszámolósi felhasználásra hozzáférhető a felhasználói közönség számára (amennyiben a NOB másképp nem rendelkezik). Az OVEP és a hozzá kapcsolódó anyagok (részleteinek vagy egészének) módosítása, átalakítása, szerkesztése, továbbadása vagy terjesztése tilos a NOB (vagy a jelzett jogtulajdonos) előzetes írásbeli engedélye nélkül. A NOB nem vállal garanciát, sem felelősséget az OVEP anyagaiban található információkért, azok hitelességéért vagy teljességéért. Az Ön rendelkezésére bocsátott OVEP kiadványokban megjelenő nézőpontok és vélemények (i) akár egy harmadik fél továbbította Önnek az OVEP anyagait; (ii) akár publikáció, weboldal vagy egyéb eszközön jut el Önhöz egy harmadik fél által az OVEP anyagok részeként; csupán a szerzők nézőpontját tükrözik, és nem feltétlenül egyezik meg a NOB hivatalos véleményével. A NOB-ot nem terheli semmilyen felelősség bármilyen olyan károkozás esetén, ami az OVEP anyagok és azok nem megfelelő használatából vagy a jogok megsértéséből származnak. A NOB (és a jelzett jogtulajdonos) fenntartja a jogot arra, hogy az OVEP anyagaival kapcsolatos jogokat bármikor és bármilyen indokkal visszavonja.

Copyright © 2016 Nemzetközi Olimpiai Bizottság

ISBN: 978-92-9149-171-1

Design: Thomas & Trotman Design

Cover illustration: Bruno Santinho

Copy editing and proofreading: Dan Brennan, Libero Language Lab

Olimpiai Kulturális és Örökségvédelmi Alapítvány,
Quai d'Ouchy 1, 1001 Lausanne, Svájc
Tel +41 (0)21 621 6511 www.olympic.org

A kötet elérhető az alábbi linken:

www.olympic.org/olympic-values-and-education-program

Photography by IOC and Getty Images®. Pages 8, 39, 83 IOC/Alexander Hassenstein; page 9 IOC/Arnaud Meylan; page 11 NOC/LAT; page 12 NOC/MOZ; pages 15, 32, 101 Getty Images®/Shaun Botterill; page 17 Getty Images®/Stu Forster/Pascal Le Segretain; page 19 Getty Images®/Paul Gilham; pages 21, 28, 66, 87 IOC/Richard Juilliant; page 22 LOCOG; page 23 IOC/Greg Martin; page 24 NOC/BRA; page 28 IOC/Hector Retamal; page 29 Getty Images®/Todd Warshaw; pages 30, 45 Getty Images®/Jamie Squire; pages 32, 88 IOC/Jean-Paul Maeder; page 35 Getty Images®/Bryn Lennon; page 36 Getty Images®/Harry How; page 37 IOC/Yo Nagaya; pages 38, 60 Getty Images®/Clive Mason; pages 39, 54 Getty Images®/Julian Finney; page 40 Getty Images®/Milos Bicanski; page 41 Getty Images®/LOCOG; pages 42, 66 Getty Images®/Martin Rose; page 43 Getty Images®/Ezra Shaw; pages 44, 65, 100 Getty Images®/Streeter Lecka; pages 47, 62, 64, 73 IOC/Mine Kasapoglu; page 48 Getty Images®/Jamie McDonald; page 51 IOC/Juerg Donatsch; page 59 IOC/Christophe Moratal/Catherine Leutenegger; page 60 Getty Images®/Mike Ehrmann/Bruce Bennett; page 63 IOC/Ubaldo Rutar/Ian Jones; page 66 Getty Images®/Pagni Alejandro/Harry Engels; page 67 Getty Images®/Lutz Bongarts; page 68 Getty Images®/Michael Steele; page 69 Getty Images®/Clive Rose/Quinn Rooney; page 70 Getty Images®/Don MacKinnon; pages 60, 71 Getty Images®/Adam Pretty; page 74 IOC/Randy Lincks; page 75 Getty Images®/Mike Hewitt; page 76 IOC/Anthony Charlton; page 81 Getty Images®/Pawel Kopczynski; page 82 IOC/John Huet; page 84 IOC/Pilar Olivares; page 86 NOC/CZE; page 89 NOC/BOT; page 90 Getty Images®/Scott Heavey; page 94 Getty Images®/Jed Jacobsohn; page 104 Getty Images®/Central Press; page 105 Shutterstock/Tinna Pong; page 106 SYOGOC; page 108 Getty Images®/Antonio Scorza/Mike Powell; page 110 Getty Images®/Pascal Rondeau; page 111 Getty Images®/Hamish Blair; page 112 Getty Images®/Jasper Juinen; page 113 Getty Images®/Ronald Martinez; page 115 IOC/Xi Yang.

Tartalomjegyzék

Előszó: Thomas Bach (A NOB elnöke)	8
--	----------

Előszó: Barry Maister (A NOB Oktatási Bizottságának elnöke, Új-Zéland Nemzeti Érdemrend)	9
--	----------

Hogyan használjuk az Alapismeretek az OVEP-hez kiadványt?	10
--	-----------

1. fejezet

Bevezetés az értékalapú olimpiai nevelésbe	12
---	-----------

Bevezetés	14
------------------	-----------

Az olimpizmus alapelvei	16
--------------------------------	-----------

Az olimpizmus alapértékei	17
----------------------------------	-----------

Az olimpizmus nevelési témái	18
-------------------------------------	-----------

Oktatási szempontok	19
----------------------------	-----------

Olimpiai értékek oktatása és a tanuló közvetlen környezete	21
---	-----------

Oktatási realitások és lehetőségek	24
---	-----------

Az Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány válaszai a jelenkor kihívásaira	25
--	-----------

Az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Programban való részvétel	26
---	-----------

2. fejezet

Az olimpizmus ünneplése a szimbólumok, ünnepségek és a művészet segítségével	30
---	-----------

Egyéb információ	32
-------------------------	-----------

Az olimpiai ötkarika, ami összeköt: az olimpiai szimbólum	34
--	-----------

Zászlófelvonás	36
-----------------------	-----------

Az olimpiai mottó: Citius, Altius, Fortius	38
---	-----------

Fellobbantani a szellemiséget: az olimpiai láng	40
--	-----------

Az olimpiai játékok nyitóünnepsége	42
---	-----------

Az olimpiai játékok záróünnepsége	44
--	-----------

Az olimpiai eskü	46
-------------------------	-----------

Olimpiai béke az ókorban és napjainkban	47
--	-----------

Tartalom (folytatás)

A béke „nyelve”	49
A béke szimbólumai	50
Sport és művészet az ókori Görögországban	51
Sport és művészet az újkori olimpiákon	52
Logók és kabalafigurák: arculattervezés	53

3. fejezet

Az olimpizmus közvetítése a sporton és az olimpiai játékokon keresztül	54
---	-----------

Az olimpiai mozgalom	56
Az Olimpiai Múzeum és az Olimpiai Tudásközpont	58
Az olimpia sportprogramja	60
Az ifjúsági olimpia	62
Határok nélkül: nők a sportban	65
A paralimpia: „lélek a mozgásban”	68
Az olimpiai játékok rendezése	70
Rendező városok	72
Az olimpiai falu	73
Fenntartható fejlődés az olimpiai játékok segítségével	74
Megfelelni az olimpiai játékok kihívásainak	77

4. fejezet

Az olimpizmus nevelési témáinak oktatása	78
---	-----------

A sport kultúrája	80
Sportesemények az ókori Görögországban	82
Az olimpiai alapértékek közvetítése	83
Az öt olimpiai nevelési téma	84
A. Megélni az erőfeszítés örömet a sporton és a fizikai aktivitáson keresztül	85
Az öröm megélése	87
Az olimpizmus ünnepe: nemzetközi olimpiai nap	89

B. A fair play elsajátítása	90
Mi a fair play?	91
Élet/mindennapok a fair play szellemében	92
Fair play a közösségi sportban	94
Egy fair play program bevezetése	96
Fair play szerződés edzőknek	97
Fair play szerződés szülőknek	98
Fair play szerződés sportolóknak	99
C. Tisztelet egymás, a természet és magunk iránt	100
A tisztelet elvei	101
Emberi jogok: a tisztelet és az elfogadás alapja	102
A lehetőség egyben felelősség is	103
„Van egy álmom”	104
Nehéz döntések	105
D. A legjobbat kihozni magunkból a kiválóságra törekvés során	106
Kiválóság az életben	107
Hosszú út a győzelemig: egy sportoló története	110
Befejezni egy versenyt	111
A legjobbat kihozni magunkból	112
E. Harmonikus és kiegyensúlyozott életet élni – a test, szellem és a lélek egyensúlya	113
Az egyensúly megtalálása	114
Az aktív élet	115
Az aktív életvitel formái	116
Függelék	118
Szójegyzék	118
Irodalomjegyzék	121

Előszó: Thomas Bach

(A NOB elnöke)

„A sport maga rengeteget ad az aktívan sportoló gyerekeknek. Nemcsak egészségügyi, de szellemi előnyökkel is jár.

Szeretnénk motiválni azokat a gyerekeket, akik aktívan sportolnak azzal, hogy több lehetőséget biztosítunk nekik a sportolásra.”

A világ hihetetlen sebességgel változik, aminek mélyreható hatása van a fiatalok jó közérzetére. A NOB válasza erre a változásra az Agenda 2020, egy stratégiai program az olimpiai mozgalom jövőjéről. Ezen reformok három pillére (fenntarthatóság, hitelesség és fiatalosság) ad választ a világban bekövetkezett gyors változásokra.

A sport fejleszt az önbizalmat, ezért a sportoló fiatalok jobban tisztelik önmagukat és egymást a sportpályán és azon kívül is. A sport egy elismert és hatásos eszköz az oktatásban azáltal, hogy képes univerzális nyelven eljuttatni olyan fontos üzeneteket a tanulókhöz, mint az egészséges életmód, társadalmi befogadás, nemek közötti egyensúly és a helyi közösségek újjáépítése.

Mint sportszervezet, nem elégedhetünk meg pusztán azzal, hogy folyamatosan nő az olimpiai játékokat néző fiatalok száma. Érdekünk és egyben felelősségünk, hogy aktivitásra ösztönözzük a TV előtt ülőket. A sportoló gyerekekből lesznek a jövő sportolói. Csak a sportoló vagy fizikailag aktív gyerekek élvezhetik a sport nevelő és egészséges életmódra ösztönző hatását. Inspirálni akarjuk ezeket a fiatalokat azzal, hogy szélesebb körű hozzáférést biztosítunk a sporthoz. Kapcsolatba akarunk lépni velük, bárhol is éljenek. Célunk, hogy a sport minél több iskolai tantervbe kerüljön be.

Az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési program (OVEP) segít a fiataloknak abban, hogy találjanak egy közös tevékenységet, illetve olyan programokban vegyenek részt, amelyek az alapvető olimpiai értékeket – kiválóság, tisztelet és barátság – magukénak vallják. Ezért a NOB arra koncentrál, hogy minél többen vegyenek részt a sportban és legyenek fizikailag aktívak; valamint, hogy megfelelő oktatási eszközöket fejlesszen, melyek felkeltik a fiatalok érdeklődését és megerősítik őket sport iránti elköteleződésükben.

Az OVEP első fázisában (Bevezető szakasz, 2005-2010) három kontinens – Afrika, Ázsia és Óceánia – volt a program sikeres tesztelési helyszíne, valamint tíz „Az oktatók oktatása” program került megszervezésre. Napjainkban több, mint 110 ország rendelkezik OVEP programmal és a program segítségével több ezer fiatal élhette át az olimpiai szellemét.

Tanulva a program regionális bevezetése során tapasztaltakból, az OVEP második fázisa kiemeli, hogy az olimpizmusnak és az olimpiai értékek oktatásának van nevelő hatása. Az is fontos, hogy mindenki számára rugalmasan hozzáférhető, értékeken alapuló oktatást biztosítsunk, illetve alkalmazkodjunk a helyi körülményekhez.

Az OVEP második fázisának elindítása világszerte exponenciális növekedést fog eredményezni az olimpiai értékek oktatásában. Ez egy oktatási kezdeményezés, amelyben az olimpiai család minden tagját szívesen látjuk. A program hasznos minden résztvevő számára, akik érdekeltek az eljövendő generációk értékeken alapuló nevelésében.

Thomas Bach
A NOB elnöke

Előszó: Barry Maister

(A NOB Oktatási Bizottságának elnöke, Új-Zéland Nemzeti Érdemrend)

„Apró lépésekkel elérhetjük, ahogy Coubertin báró is elképzelte több, mint 100 évvel ezelőtt, hogy társadalmunk jobbra váljon. Ez a szemlélet még fontosabbá válik, amikor a fiatalok elkezdnek hosszútávon gondolkodni.”

Az olimpizmus él és működik.

Az olimpizmus, mint életfilozófia alapelvei fontosabbak az aktuális geopolitikai, szociokulturális és gazdasági környezetben, mint bármikor korábban.

29 év tanári munkát követően – ebből 14 évet iskolaigazgatóként is dolgoztam –, személyesen igazolhatom, hogy az olimpizmus holisztikus megközelítése gazdagítja a tanulást és keretet biztosít a fiatalok fejlődéséhez.

Coubertin filozófiájának alapelvei, amelyek beépültek az Olimpiai Chartába, egyértelműen az oktatás fejlődését szolgálják és az értékalapú oktatás részét képezik:

- **A test, szellem és lélek harmonikus fejlődése:** Minden iskola célja kell, hogy legyen az olyan sokoldalú egyének nevelése, akik fizikailag, kulturálisan, mentálisan és szociálisan is alkalmasak és képesek a gyermekkor és a kamaszkor kihívásait leküzdeni.
- **Az erőfeszítés öröme:** Az iskolának mindenkit bátorítani kell arra, hogy a legjobbat hozza ki magából, illetve hogy örömét lelje ebben az erőfeszítésben.
- **A példaképek ereje:** Minden iskolában a példamutatást kellene előnyben részesíteni. Érdemes tanulói vezetőket választani, és bevonni őket minél több területen.
- **Az általános etika népszerűsítése:** A sport és kultúra hasznos eszköz az iskolák kezében az olyan emberi alapértékek népszerűsítésére, mint a tolerancia, a különbözőség tisztelete és a fair play szellemisége.

Apró lépésekkel elérhetjük, ahogy Coubertin báró is elképzelte több, mint 100 évvel ezelőtt, hogy társadalmunk jobbra váljon.

Mi, akik az olimpiai nevelés területén dolgozunk, megpróbálunk minden oktatási intézményt ellátni a szükséges eszközökkel, hogy segítsük az olimpizmus alapjainak megteremtését. A NOB olimpiai nevelési programjának eredményességéről már vannak visszajelzések. Mint elsődleges oktatási programot, globálisan értékelik, alakítják, tesztelik és népszerűsítik, ezáltal szerezve hitelességet és elismerést a programnak.

Az OVEP egyik alapelve a „tanulás a tevékenység által”, mely pozitívan járul hozzá a mozgásműveltséghez. A programot úgy tervezték, hogy segítse a fizikai, társas és kognitív fejlődést minden korosztályban. Olimpiai témákkal kapcsolatos feladatok, történetek és játékok segítik a fiatalokat, hogy megismerjék saját nemzetük tradícióit és kultúráját.

Örömmre szolgál, hogy bejelenthetem, hogy sok és egyre több OVEP nagykövetünk, oktatónk és közösségsszervezőnk van, akik teljesen elkötelezettek aziránt, hogy a program jól alkalmazható legyen. Azért dolgozunk, hogy az OVEP minden kontinensen hozzáférhető legyen mindenki számára.

Hosszú út áll mögöttünk, de még hosszabb előttünk. A szoros együttműködés az olimpiai oktatókkal, intézményekkel és egyéb partnerekkel létfontosságú az OVEP hatékony működéséhez. Az olimpia szellemiségének központi eleme, hogy pozitívan befolyásoljuk a fiatalok életét, így ez számunkra is fontos motiváció.

Barry Maister, Új-Zéland Nemzeti Érdemrend
A NOB Oktatási Bizottságának elnöke

Hogyan használjuk az Alapismeretek az OVEP-hez kiadványt?

Az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Program (OVEP) kiadványait a Nemzetközi Olimpiai Bizottság állította össze.

Alapvető emberi értékeink befolyásolják viselkedésünket. Az értékek biztosítják azokat a normákat, melyek alapján bizonyos cselekedeteket jónak vagy követendőnek tartunk.

Értékeken alapuló oktatás

Az oktatás helyszínei, az iskolák, a fiatalok társas és erkölcsi fejlődését segítik elő, hogy a társadalom hasznos tagjaivá váljanak. Azt a hozzáállást, amellyel a gyerekeket és a fiatalokat értékek közvetítésével felkészítjük az életre, értékeken alapuló oktatásnak nevezzük.

A testnevelés és a fizikai aktivitás jelentősen támogatják az értékeken alapuló oktatást, fejlesztik az erkölcsöt és elősegítik a társadalmi felelősségvállalást, a szociális érzékenységet és az egymás iránti tiszteletet.

Az OVEP az oktatási témák és az Ifjúság Fejlesztése Program elveinek az összessége, melyet egy mozgás alapú programba integrál és ideális oktatási terepet biztosít a fiatalok társas, kognitív, testi és szellemi fejlődéséhez.

Az olimpiai játékok szimbólumait, az olimpizmus témáit, valamint az ókori és az újkori olimpiai játékok történetét széleskörűen felhasználva ennek a programnak a célja, hogy olyan értékeken alapuló tananyagot teremtsen, ami elősegíti a gyermekek és fiatalok személyiségfejlődését. Az olimpiai sportok témakörét felhasználva a résztvevők olyan készségeket és stratégiákat tanulnak, amelyek lehetővé teszik az állampolgári és társadalmi felelősségvállalás iránti elköteleződés fejlődését.

A következő OVEP kiadványok segítik a fentebb említett célok elérését:

- **Alapismeretek az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Programhoz: Egy mozgás alapú program (The Fundamentals of Olympic Values Education: A Sports-Based Programme)**
- **Kézikönyv az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Programhoz: Gyakorlati útmutató az olimpiai értékeken alapuló oktatáshoz (Delivering OVEP PLAYbook: A Practical Guide to Olympic Values Education)**
- **Feladatlapok: Feladatok az olimpiai nevelés oktatásához (Activity Sheets: Exercises to Support Olympic Values Education)**
- **Forráskönyvtár**

Az *Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány* négy nagyobb egységre van osztva. Az első fejezet bemutatja az olimpizmus fő elveit – a programban résztvevőket arra készíti, hogy átgondolják, hogy ezek az elvek milyen módon viszonyulnak a saját életükhöz. Az ezt követő három fejezetben az olimpiai játékok történetét, eseményeit és szimbólumait ismerteti az olimpiai nevelési témákon keresztül. Az olimpiai nevelés résztvevőinek lehetősége nyílik arra, hogy elmélyítsék tudásukat és átéljék az olimpia szellemiségét számos gyakorlat segítségével.

Az oktatók és a résztvevők sokféle forrásból válogathatnak (filmek, cikkek, linkek) a *Forráskönyvtárban*.

↑ Olimpiai nap 2011: gyerekek formálják az olimpiai ötkarikát Lettországbán.

Ezen kívül az OVEP „Az oktatók oktatása” (OVEP Train the Trainer) kiadvány együtt használható az OVEP 2.0 oktatási csomagjával. Workshop-szerű szerkezete miatt tartalma széles körben felhasználható, elsajátítható.

A program kiadványai az alábbiak:

OVEP workshop: Tanulás a testmozgás segítségével.

A két és fél napos workshop és az abban részletesen leírt játékok és tanulóközpontú gyakorlatok segítik, hogy elérjük a kívánt tanulási célokat. A résztvevők egy oklevelet kapnak, mely igazolja, hogy teljesítették a programot, amely felkészítette őket arra, hogy gyerekek és fiatalok számára olimpiai nevelési programot tartsanak.

A fizikailag aktív programon keresztül való tanulás része az OVEP workshop-nak és a Feladatlapokon részletesen is megtalálható. Ezeket el lehet küldeni a workshopkal együtt, amikor az oktatók képzése zajlik.

Kézikönyv az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Programhoz: Gyakorlati útmutató az olimpiai értékeken alapuló oktatáshoz

A kézikönyvben található források olyan pedagógiai gyakorlat megvalósítását segítik, melynek alapja a gyerekek és a fiatalok mozgásos tevékenysége. A kötet abban is segíti a résztvevőket, hogy megszerezzék azokat a készségeket és kompetenciákat, amivel az OVEP-et a legjobban tudják alkalmazni tanulóik körében, akár eltérő kulturális közegekben is.

Kiértékelési eszközök az oktatók részére

Kiértékelési eszközök az oktatók részére, illetve a program hatásának értékelési módjai szintén részét képezik a csomagnak, az ellenőrzési modul részeként.

„A civilizációnk jövője nem politikai vagy gazdasági alapokon nyugszik. Teljes mértékben az oktatáson és annak fejlődésén múlik.”

Pierre de Coubertin

1. fejezet

Bevezetés az értékalapú olimpiai nevelésbe

Bevezetés	14
Az olimpizmus alapelvei	16
Az olimpizmus alapértékei	17
Az olimpizmus nevelési témái	18
Oktatási szempontok	19
Olimpiai értékek oktatása és a tanuló közvetlen környezete	21
Oktatási realitások és lehetőségek	24
Az Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány válaszai a jelenkor kihívásaira	25
Az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Programban való részvétel	26

Bevezetés

Az Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány olyan háttérinformációkat és különféle feladatokat tartalmaz, amelyek segítik megismertetni az olimpizmus értékeit.

Amikor egy nemzeti olimpiai bizottság csatlakozik az olimpiai mozgalomhoz és sportolókat küld, hogy versenyezzenek az olimpiai játékokon, elfogadják a közös (az Olimpiai Chartában is ismertetett) alapelveket. Ezek az elvek magukban foglalják azokat az értékeket, amelyekre a Nemzetközi Olimpiai Bizottság úgy utal, mint „az olimpiai nevelés témái” (lásd. 18. oldal).

A kiadvány olyan információkat és anyagokat tartalmaz, amelyek elősegítik az értékeken alapuló oktatási és tanulási lehetőségeket. A fókusz azon van, hogy hogyan tanítsuk és tanuljuk az olimpizmus nevelési témáit, és nem pusztán a száraz tényeken. A kiadványt az 5 és 18 év közötti tanulókra tervezték, akik közül sokaknak az angol nem az anyanyelve, ezért a feladatok különböző korcsoportok és olvasási készséggel rendelkezők számára készültek. Az oktatókat és programvezetőket arra bátorítjuk, hogy a szerint módosítsák a feladatokat, hogy azok megfelelőek legyenek a tanulóik számára.

Egy olyan világban, ahol az elhízás komoly problémát jelent, és ahol a hátrányos helyzetű közösségekben élő gyerekeknek reményre és sikerélményre van szükségük, ott a fizikai aktivitásnak és a sportnak kiemelten fontos szerepe van. Az olimpiai játékok szimbólumai és ünnepei, sport és kulturális eseményei egyszerre inspirálók és motiválóak. Az olimpiai játékokból vett példák kiváló eszközei a tanítási-tanulási folyamatnak, valamint a sport és a fizikai aktivitás népszerűsítésének.

A kiadványban használt módszerek olyan tanulásmódszerekre épülnek, amelyek magukban foglalják a multikulturális, interkulturális és a többszörös intelligencia-elméleteken alapuló pedagógiai módszereket.

Ezeket a módszereket a következő tanulási elvek támogatják:

- A tanulás aktív és nem passzív tevékenység. Minél jobban részt vesz a tanuló az oktatási folyamatban, annál élvezetesebb és hatékonyabb lesz számára a tanulás.
- Számos módja létezik az oktatás támogatásának. A tanulási tevékenységek közé tartozik a beszéd, a hallás utáni szövegértés, a játék, az írásbeli feladatok, a megbeszélések, a vita, a kreatív foglalkozások (pl.: művészet, dráma, zene) és a fizikai aktivitás, amelybe olyan tevékenységek tartoznak, mint például a sport, a tánc és a testnevelés. Az Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány számos feladatot tartalmaz, amelyek különböző oktatási megközelítést tesznek lehetővé.
- A tanulás lehet egyéni vagy csoportos tevékenység. Vannak, akik egyedül dolgoznak a legjobban; másoknak arra van szükségük, hogy együtt dolgozzanak annak érdekében, hogy megtanulják és gyakorolják az együttműködést. Ezért az Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány számos olyan feladatot tartalmaz, amelyek során a tanulóknak együtt kell dolgozniuk.

A tanulók képzeletének fejlesztése egy másik oktatási módszer, melyet az Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány célként tűz ki. Minden sportoló tisztában van a képzelet erejével, amit egy cél elérése érdekében fejt ki. A képzelőerő pozitív és kreatív felhasználása ugyancsak segítheti a fiatalok jellemének megújítását, saját magukról és másokról való gondolkodásmódjuk fejlődését, valamint különböző viselkedési normák megtapasztalását is.

↑ Az Egyesült Királyság zászlajának felvonása a 2012-es londoni olimpiai játékok nyitóünnepségén

Összefoglaló áttekintés

Az **1. fejezet** ismerteti az Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány szerepét és az olimpiai mozgalom értékeit; javaslatokat tesz az OVEP bevezetésére oktatók, szervezők, sportvezetők és az olimpiai család más tagjai számára.

A **2. fejezet** ismerteti a feladatokat, amelyek segítik a sportolókat és a tanulókat megérteni és felfedezni az olimpiai mozgalom szimbólumait és ünnepségeit.

A **3. fejezet** háttér információkkal és egyéb feladatokkal mutatja be az olimpiai játékok és az olimpiai mozgalom történetét, felépítését és szervezetét.

A **4. fejezet** mind az öt olimpiai nevelési téma elméleti háttérét és a hozzájuk kapcsolódó feladatokat tartalmazza. Az öt téma: az erőfeszítés öröme a sportban és a fizikai aktivitásban, a fair play, az egymás iránti tisztelet, a kiválóságra törekvés és az egyensúly a test, szellem és lélek között. A feladatok célja, hogy segítsék a tanulókat abban, hogy megértsék, majd a gyakorlatban is alkalmazni tudják ezeket a témákat.

A **Függelék** tartalmazza a Szójegyzéket és az Irodalomjegyzéket.

Az olimpizmus alapelvei

Az olimpizmus alapelveit az Olimpiai Chartában fektették le.

Az olimpizmus alapelvei

- 1.**
Az Olimpizmus, mint életfilozófia a test, a szellem és a lélek képességeit, mint egységes egészet fogja össze és dicsőíti. Egyesítve a sportot a kultúrával és neveléssel az Olimpizmus olyan életforma kialakítására törekszik, amely középpontjában a munkavégzés öröme, a példakép, mint nevelési érték, a társadalmi felelősségvállalás és az egyetemes erkölcsi alapelvek állnak.
- 2.**
Az Olimpizmus célja, hogy a sportot az emberiség harmonikus fejlődésének a szolgálatába állítsa egy békés társadalom előmozdítása és az emberi méltóság megőrzése érdekében.
- 3.**
Az Olimpiai Mozgalom egyetértésben szervezett, egyetemes és állandó cselekvési sorozat, amely a NOB legfelsőbb hatalma alatt kerül megvalósításra beleértve mindazon természetes és jogi személyeket, akiket az Olimpizmus értékei lelkesítenek. Az Olimpiai Mozgalom kiterjed mind az öt kontinensre. Az Olimpiai Mozgalom csúcspontja a világ sportolójának találkozása a legnagyobb sportfesztiválon, az Olimpiai Játékokon. Az Olimpiai Mozgalom szimbóluma az összefonódó öt karika.
- 4.**
A sport gyakorlása alapvető emberi jog. Minden természetes személyt megillet a sportolás joga a diszkrimináció bármely megnyilvánulási formája nélkül az Olimpiai szellemben, amely kölcsönös megértést követel meg a barátság, szolidaritás és tisztességes játék szellemében.
- 5.**
Elismerve, hogy a sport a társadalom szerves része, az Olimpiai Mozgalomhoz tartozó sportszervezeteket megilleti az autonómia joga és terheli annak kötelezettsége, ideértve a sport szabályrendszerének szabad meghatározását és annak ellenőrzését, szervezetük struktúrájának és irányításának meghatározását, a külső behatástól mentes választások jogát élvezve a helyes irányítás alapelveinek biztosításával és alkalmazásával.
- 6.**
Bármely országgal, személlyel, fajjal, vallással, politikával, nemmel kapcsolatba hozható vagy bármely egyéb megjelenési formában megjelenő diszkrimináció összeférhetetlen az Olimpiai Mozgalommal.
- 7.**
Az Olimpiai Mozgalomhoz való tartozás feltétele az Olimpiai Charta betartása és a NOB általi hivatalos elismerés.

→ Atlanta 1996:
A nyitóünnepség az atlantai olimpiai stadionban (USA) feleleveníti a játékok ókori eredetét

Jegyzet

Az olimpiai értékek alapján létrehozott öt nevelési téma, melyet a kiadványban ismertetünk: az erőfeszítés öröme, fair play, egymás iránti tisztelet, kiválóságra törekvés és a test, szellem és lélek egyensúlya.

Ezek a témák könnyen beilleszthetők abba a célrendszerbe, amit az ifjúsági sport is követ.

Az olimpizmus alapértékei

A kiválóság, a tisztelet és a barátság az olimpizmus három alapvető értéke, amelyek az olimpiai játékok és az ifjúsági olimpiai játékok középpontjában állnak.

Kiválóság

A kiválóság az jelenti, hogy a legjobbat hozzuk ki magunkból a sportpályán és a civil életünkben is. A legfontosabb nem a győzelem, hanem a részvétel; a fejlődés, az egészséges test, szellem és lélek egyensúlya.

↑ Motiváció az erőfeszítésre – küzdeni a **kiválóságért**

Tisztelet

Magában foglalja a tiszteletet magunk és testünk, mások, a szabályok, a sport és a környezet iránt egyaránt.

↑ Megőrizni az emberi méltóságot – a **tisztelet** kifejezése

Barátság

A barátság az olimpiai mozgalom szíve. Arra bátorít, hogy úgy tekintsünk a sportra, mint a közös megértés eszközére a világ minden táján.

↑ Harmónia kialakítása – a **barátság** ünnepe

Az olimpizmus nevelési témái

Öt fő nevelési témát tárgyal az Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány, melyek az olimpizmus alapelvein nyugszanak. Három alapvető tanítási megközelítést használnak fel: kognitív (intellektuális), affektív (szociális/érzelmi) és kinesztetikus (fizikai).

Jegyzet

A 4. fejezetben javaslatok és mozgásos feladatok találhatóak „Az olimpizmus nevelési témáinak oktatása” címmel.

Az oktatás és tanulás helyszíne

A **MIT**: Az értékek – kiválóság, tisztelet és barátság – az olimpiai mozgalom elismert alapértékei. Ezek az Olimpiai Játékokon való részvétel elvárt értékei az elit sportolók számára. Ezek az értékek kiemelt szerepet kapnak mind az olimpiai játékokon, mind az ifjúsági olimpiákon.

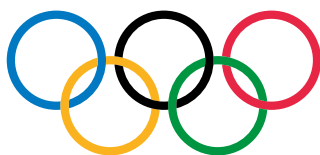
A **HOGYAN**: Az OVEP célja, hogy a résztvevők megismerjék az értékeket. Az oktatás módszerében kiemelt szerepet kap az öt nevelési téma: az erőfeszítés öröme, a fair play, az egymás iránti tisztelet, a kiválóságra törekvés és az egyensúly test, szellem és lélek között. Ezek az értékek az Olimpiai Chartából és az olimpizmus alapelveiből származnak és integrálják a fiatalok fejlődési céljait az oktatási anyagba.

ALAP OLIMPIAI ÉRTÉKEK

Kiválóság

Tisztelet

Barátság

OLIMPIAI NEVELÉSI TÉMÁK

Az erőfeszítés öröme

A fiatalok a fizikai, viselkedési és intellektuális készségeiket fejlesztik és gyakorolják azáltal, hogy kihívásokat állítanak önmaguk és egymás elé a fizikai aktivitás, a játékos feladatok és a sportolás során.

Fair play

A fair play egy sporttal kapcsolatos koncepció, de számos más területen is alkalmazható világszerte. A fair play szerint sportolni egyben azt is jelenti, hogy kialakul és magától értetődővé válik a becsületes viselkedés a résztvevő életében és közösségében is.

Egymás iránti tisztelet

Amikor a fiatalok, akik egy multikulturális közösségben élnek megtanulják az elfogadást és a sokszínűség tiszteletét, akkor gyakorolják a békés viselkedést, népszerűsítik a békét és a nemzetközi megértést.

Kiválóságra törekvés

A kiválóságra törekvés segíthet a fiataloknak, hogy jó és egészséges döntéseket hozzanak, és arra törekedjenek, hogy a legjobbat hozzák ki magukból, bármit is csinálnak.

Harmonikus test, szellem és lélek

A tanulás nem csak a szellemre, hanem az egész testre hatással van; és a mozgásműveltség, valamint a testmozgás általi tanulás hozzájárul mind az erkölcsi, mind az intellektuális fejlődéshez. Ez a koncepció Pierre de Coubertin egyik alapfogolata volt, ami arra inspirálta, hogy újjáélessze az olimpiai játékokat.

Oktatási szempontok

A következő fejezetben olyan pedagógiai módszereket ismertetünk, amelyekkel a kiadványban szereplő információk és feladatok megvalósíthatók.

Az olimpiai nevelés mindenkinek mást és mást jelent. A következő fejezet különböző példákat ismertet olimpiai nevelési programokból. Ezeknek a programoknak különböző céljai és célközönségük van, ugyanakkor lehetnek átfedések. Ez a kiadvány a „tanulás a testmozgás segítségével” elvén alapul.

↑ Művészek egy hatalmas földgömbön mutatnak be gyakorlatot a 2008-as pekingi olimpiai játékok nyitóünnepségén a kínai fővárosban a Nemzeti Stadionban

Olimpiai nevelés

- Tudományos kutatás, kurzusok és szemináriumok egyetemeken és olimpiai oktatási központokban
- A nemzeti és a nemzetközi olimpiai akadémiák és a nemzeti olimpiai bizottságok programjai
- Tankönyvek és útmutatók, videók, CD-k, TV műsorok az olimpiai játékokról
- Olimpiai foglalkozások, olimpiai fesztiválok és iskolai/közösségi versenyek
- Intenzív edzés és testnevelés az olimpiai értékek szerint
- „Tanulás a testmozgás segítségével:” értékeken alapuló oktatási programok gyerekek és fiatalok számára
- Az olimpiai játékok szervezőbizottsága által irányított oktatási és ifjúsági programok
- Olimpiai és sport táborok
- Olimpiai múzeumok hálózata, hírességek csarnoka, művészeti kiállítások és kulturális események
- Olimpiai szponzorok és partnerek népszerűsítő kampányai

Felhasználási lehetőségek az OVEP-hez

Az Alapismeretek az OVEP-hez kiadványban található anyagokat többféle módon lehet felhasználni:

1. Tanulás a testmozgás segítségével – integrált és tantárgyakon átívelő megközelítés

Egyes tanárok tematikus vagy projektalapú megközelítést használnak, mely számos tantárgy feladatait olvasztja egybe. Az olimpiai téma felölelheti a történelem, matematika, természettudományok, nyelvek, testnevelés, egészségtan tantárgyak körét; ezek mind ideálisak az integrált megközelítéshez.

2. Segíteni a fiatal sportolókat a kiválóságra törekvésben a sport és fizikai aktivitás segítségével

A sport és testnevelési programokat tovább lehet fejleszteni azzal, hogy segítünk a diákoknak megérteni és a gyakorlatban is megélni az olimpizmus értékeit. Június 23. az Olimpia Napja, április 6. pedig a Sport a Fejlődésért és a Békéért Napja, melyek megünneplésére hasznos feladatokat, ötleteket találhatunk ebben a kiadványban.

3. Olimpia témájú hét vagy hónap

Számos, a kötetben található feladatot lehet arra használni, hogy segítsen egy olimpiai témájú hetet vagy hónapot megszervezni úgy, hogy közben integráljuk azokat az iskolai tananyagba. Egy olimpiai hét vagy hónap során nyitó- és záróünnepséget lehet tartani, valamint mozgásos vetélkedőket, játékokat és sporttevékenységeket lehet szervezni.

4. Tanárközpontú tanulás

Azon programok esetében, amelyek inkább tanárközpontúak, vagy amelyek egy előre meghatározott tankönyvi tervet követnek, érdemes a kiadványban szereplő szöveges és írásbeli feladatokat újragondolni és módosítani az életkori sajátosságoknak megfelelően.

Azoknak az oktatóknak, akik nagy létszámú osztályoknak tartanak foglalkozásokat, a csoportmunkára épülő módszer lehet az ideális.

5. Felsőoktatásban tanulók és tanári workshopok résztvevőinek

A felsőfokú oktatás hallgatóinak vagy workshopokon résztvevőinek (tanárok, ifjúsági csoportvezetők) ez a kiadvány alapul szolgálhat, ha értékeken alapuló olimpiai nevelési kurzust szeretnének tartani.

Olimpiai nevelési kurzus bevezethető például a tanárképzésben vagy testnevelő-edző képzésben is. Különböző országok különböző hagyományokkal és szabályokkal rendelkeznek, de a globalizáció hatására számos közös érték és szokás alakult ki a különböző kultúrákban és régiókban. Az olimpiai mozgalom sok lehetőséget teremtett ezeknek a közös értékeknek a népszerűsítésére. Az Alapismeretek az OVEP-hez kiadványt úgy tervezték, hogy az oktatók és ifjúsági csoportok vezetői alkalmazni tudják a különböző feladatokat saját programjuk és tanulói igényei és elvárásai szerint.

Oktatási módszerek

Olimpiai értékek oktatása és a tanuló közvetlen környezete

Számos országban a sport és rekreációs központok segítenek a társadalmi kohézió megteremtésében és a követendő társadalmi értékek népszerűsítésében. Ebben a fejezetben ismertetjük a „Sport a Reményért” közösségi központ koncepcióját, amely segítségként szolgálhat a fiatalok számára abban, hogy hogyan tervezzenek meg egy sportközpontot saját közösségükben.

Sport a fejlődésért és a békéért

„A sport jelentős szerepet játszik a társadalmi integráció elősegítésében és a gazdasági fejlődésben különböző földrajzi, kulturális és politikai közegekben. A sport egy erőteljes eszköz a társadalmi kapcsolatok erősítésében, valamint a béke, testvériség, szolidaritás, erőszakmentesség, tolerancia és igazságosság erősítésében.”

Egyesült Nemzetek Szervezete

A sport meghatározása

A fejlődés szempontjából értelmelve a sport definíciója általában magában foglalja a tevékenységek széleskörű és könnyen befogadható spektrumát, amelyek megfelelőek minden korú és képességű ember számára; hangsúlyozva a sport pozitív értékeit. Az Egyesült Nemzetek Szervezete úgy definiálja a sportot, mint **„a fizikai aktivitás minden olyan formája, mely hozzájárul a fizikai, fittségi, mentális jóléthez és társas együttműködéshez. Ezek a játékok, a rekreáció, a szervezett vagy versenyszerű sport és a hagyományos sportok és játékok”.**

A sport és egyéb fizikai aktivitások előnyei:

- tanulmányi teljesítmény javulása;
- egészség népszerűsítése és betegség megelőzése;
- nemek közti egyenlőség népszerűsítése;
- társadalmi befogadás és a társadalmi tőke fejlődése;
- béke elősegítése és konfliktusok megakadályozása/megoldása;
- poszttraumás élmények kezelése és az élet normalizálása;
- gazdasági fejlődés elősegítése;
- kommunikációs és társadalmi mobilizáció fejlesztése;
- életre való készségek fejlesztése; és
- önbizalom és magabiztosság fejlesztése.

„Magától értetődőnek vettem az olimpia szimbólumait, értékeit, ünnepeit, stb. Azonban a feladatok során rá kellett döbbernem, hogy ezek jelentős értéket képviselnek: hatnak az emberek lelkére. Megvan bennük a lehetőség az egyének holisztikus fejlődésére globális szinten is, a pozitív társadalmi változás elősegítése érdekében.”

Tanár és edző, Trinidad és Tobago

↑ Gyeplabda csapat Zambia első Ifjúsági Olimpiai Fejlesztési Központjának megnyitóján 2010-ben. A központ a NOB Sport a Reményért programja keretén belül épült

← London 2012: a kulturális olimpia a játékok központi részét alkotta, ami lehetővé tette az országban élő fiataloknak, hogy különböző kreatív és mozgásos tevékenységek szervezői legyenek ↓

A közösségünk¹

A sportban való részvétellel a fiatalok nagyon fontos, pótolhatatlan tapasztalatot szereznek a csapatmunkáról, elhatározásról és a szabályok tiszteletéről. A kötetben található feladatok felhasználhatóak a közösségi sportprogramok kiegészítő feladataiként.

Fiatalok támogatása a sporton keresztül

1. Mind a városi, mind a vidéki környezetben a sportrendezvényeket össze lehet kötni az egészséges életre és az élet egyéb területein szükséges készségekre való neveléssel, valamint workshopokkal, támogató-gyűjtési akciókkal, vezetői készségekről szóló előadásokkal, nemi szerepekről és szexualitásról szóló vitafórumokkal, színjátszással és művészetekkel.
2. Az ifjúsági vezetőket fel lehet készíteni arra, hogy gyerekek és fiatalok számára sportfoglalkozásokat tartsanak. A gyerekek és fiatalok nagyobb eséllyel fogadják el azt, amit egy kortársuktól hallanak.

Gyerekek támogatása a sporton keresztül

1. Nyissunk a különböző háttérű gyerekek felé: pl. az árva, hátrányos helyzetű, HIV vagy AIDS fertőzött, sérült, dolgozó, vagy utcán élő gyerekek felé; és olyan gyerekek felé is, akiknek a családja menekülni kényszerült egy háború vagy természeti katasztrófa miatt.
2. Bátorítsuk a szülőket és a gyerekek környezetében lévő többi felnőttet, hogy vegyenek részt a beszélgetéseken és foglalkozásokon.

Nők támogatása a sporton keresztül

1. Biztosítsunk egyenlő lehetőségeket a lányok és nők számára. Olyan foglalkozásokon vagy sportokban is részt vehessenek, amit hagyományosan csak férfiak űztek. Ismerjük el és ünnepeljük a nemi különbségeket olyan mozgásformákkal, mint a tánc vagy az aerobik.²
2. Hangsúlyozzuk és fejlesszük a társadalmi kohéziót, valamint a különböző készségek fejlesztését. Például támogassuk a nők részvételét az olyan továbbképzésekben is, mint például a sportvezetői, bírói vagy sportszervezői, olyan népszerű sportágak esetében is, mint a labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, stb.
3. Vonjuk be őket a gyűjtési és jövedelemszerzési akciókba, hogy előmozdítsuk bennük az önbizalmat és a magabiztosságot.

Kulturális programok és a hagyományok felfedezése

1. Biztosítsunk lehetőséget a fiataloknak arra, hogy kifejezzék az érzéseiket és gondolataikat a tánc, ének, dráma, szerepjáték, művészet és történetmesélés segítségével. Hívjuk meg a közösség idősebb tagjait, hogy beszéljenek a helyi kultúrát érintő élményeikről és tapasztalataikról.
2. Részesítsük előnyben a kulturális kapcsolatokat más országok fiataljaival. Ezek a csereprogramok segítenek a fiataloknak abban, hogy jobban megértsék egymást és elfogadják saját és mások kultúráját.

↑ Olimpiai ifjúsági fejlesztési központ, Lusaka, Zambia

Tervezzünk és készítsünk közösségi tereket a sportoláshoz

Az, hogy mi számít sportlétesítménynek kontinensről kontinensre változik. Európában – az ókor óta – a stadion a sporttevékenység központja. Azonban Etiópiában az ország világbajnok futói a hegyekben tartják az edzéseket, 2000 méterrel a tengerszint felett.

Ugyanakkor Guatemalavárosban, ami egy aprócska lapos terület, egy házakkal zsúfolt domboldalon van a „terem” a helyi ökölvívóknak. Hongkong ugrókötél bajnokai pedig szinte bárhol gyakorolhatnak.

A tömegsport és a testnevelés nem igényel drága sportlétesítményeket. Parkok, zöldterületek, kertek, domboldalak, egy közlekedésmentes utca vagy homokos tengerpart mind lehetnek a fizikai aktivitás színterei.

Ugyanakkor a modern sportok, mint a gyeplabda, röplabda vagy a tenisz összetett szabályaikkal és különböző szintű versenyeik miatt speciális létesítményeket és eszközöket igényelnek.

A NOB „**Sport a Reményért**”³ programja olyan közösségi projekteket támogat, amelyekkel a fejlődő országokban, mint pl. Zambiában vagy Haitin, többfunkciós sportközpontokat hoznak létre.

Ezeknek a központoknak a célja:

- Lehetőséget adni a fiataloknak arra, hogy sportoljanak és fejlesszék fizikumukat és szellemüket az olimpia szellemisége jegyében;
- a sportolók számára modern és professzionális edzéshelyszínt biztosítani;
- támogatni az edzőket és a sportszervezőket;
- sportversenyeket rendezni;
- közösségi eseményekhez teret biztosítani a helyi közösség számára, ezáltal hozzájárulva a társadalmi fejlődéshez;
- egészségügyi ellátást nyújtani.

Oktatási realitások és lehetőségek

A politikai, vallási és oktatási rendszerek eltérőek a világ különböző részein, csakúgy, mint a gazdasági adottságok. Mindezen szempontoknak szerepük van abban, hogy az oktató milyen megközelítést alkalmaz a feladatok során.

Oktatási rendszerek: Az Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány egy globális oktatási kezdeményezés. Ugyanakkor az oktatás prioritásai, programjai és rendszerei nagyban eltérnek a világ különböző részein. A tanár-diák viszony, a szülők, a diákok, az oktatásirányítók és a helyi közösség elvárásai minden országban különböznek. Az osztályok mérete és az infrastruktúra is eltérő. Számos országban például sokkal nagyobb hangsúlyt kap az informális oktatás a formális iskolázatásnál: a fókusz inkább a szóbeli, mint az írásbeli kommunikáción van, és hangsúlyos a család és a közösség szerepe.⁴

Vizsgák: Némely oktatási rendszer nagy hangsúlyt helyez a lexikális tudásra és az írásbeli vizsgákra. Ez kihívást jelenthet azoknak az oktatóknak, akik a kreatívabb, tanulóközpontú megközelítést részesítik előnyben.

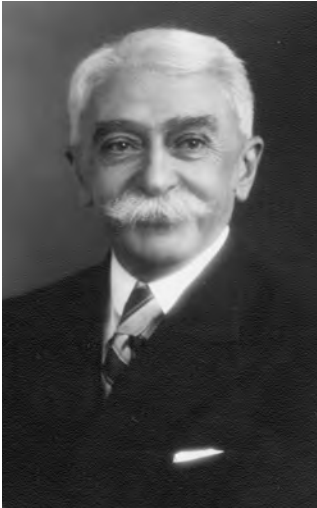
Nyelv: Egy dokumentum fordítása az eredetiről egy másik nyelvre sosem lehet tökéletes, mert a fordítás egy „megszűrt” kommunikáció az író, a fordító és az olvasó között. Bizonyos dolgokat egyszerűen ki lehet fejezni az egyik nyelven, de nem biztos, hogy ez a helyzet egy másiknál is. Például a francia kifejezés esprit du sport nem teljesen ugyanazt jelenti, mint az angol fair play kifejezés. A kínaiban, ahol a

nyelvet több ezer szimbolikus karakterrel írják az ábécé helyett, a fordítás angolról vagy más európai nyelvről egy összetett folyamat. Az olimpiai oktatók a világ minden tájáról áttekintették az anyagát ennek a kötetnek annak érdekében, hogy megtaláljuk a megfelelő szóhasználatot és kifejezéseket az olimpizmus elveivel és értékeivel kapcsolatban.

Filozófia: az olimpiai mozgalom oktatási elveinek a gyökere az európai filozófiában és oktatási hagyományokban keresendő. Bár az alapelvek univerzálisak az olimpiai család több mint 200 tagországában, az elképzeléseikben és oktatási rendszerükben lehetnek különbségek. Ez azt jelenti, hogy egyes országokban az értékeken alapuló oktatás és tanulás elfogadtatása nagy kihívást jelent. Például a vallási alapú oktatási rendszerekben az olimpiai neveléssel foglalkozó oktatóknak és helyi vezetőknek kihívást jelent, hogy olyan módszereket alkalmazzanak, amikkel az olimpiai nevelés támogatni tudja a helyi oktatási elveket. Emellett az oktatóknak az Alapismeretek az OVEP-hez kiadványban felsorolt feladatok közül azokat kell kiválogatniuk, amelyek elfogadhatóak a helyi vallási és társadalmi normák számára.

← Gyerekek az olimpia napon
Braziliában,
2013-ban

Pierre de Coubertin báró 1863-ban született Párizsban. Katonai pályakezdés után életét a francia oktatás megreformálásának, az olimpiai játékok létrehozásának és az olimpiai mozgalom céljai megvalósításának szentelte. 1890-ben Coubertin levelet kapott William Penny Brookes-tól, hogy látogassa meg a wenlocki játékokat Angliában, melyet 1850-ben rendeztek először. A két férfi megvitatta az olimpiai játékok újjáélesztésének ötletét, amit egy Athénban tartandó nemzetközi eseményként képzeltek el

Az Alapismerek az OVEP-hez kiadvány válasza a jelenkor kihívásaira

Napjaink kihívása, hogy népszerűsítsük azokat az értékeket és elveket, melyek arra inspirálták Pierre de Coubertint, hogy életre hívja a modernkori olimpiai mozgalmat, mely egyben az Olimpiai Charta alapja is.

Amikor az olimpiai lobogót felvonják az olimpiai játékok nyitóünnepségén, az újkori olimpiai játékok alapítójának, Pierre de Coubertinnek (1863-1937) az elképzelését ünnepli a világ. Coubertin hitt abban, hogy a fiataloknak ugyanúgy kell edzeni a testüket, mint a szellemüket. Támogatta a sport és a testnevelés iskolai bevezetését hazájában. Úgy gondolta, hogy ötletei elfogadottabbá válnának, amennyiben egy nemzetközi sporteseményt szervezne az ókori olimpiai játékok mintájára.

1894-ben Pierre de Coubertin meghívta barátait és kollégáit egy kongresszusra, ahol bemutatta tervét az olimpiai játékok felelevenítéséről. A szervezet, amelyet az első újkori olimpiai játékok megszervezésével bíztak meg, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság volt.

Pierre de Coubertin maga készítette el az Olimpiai Charta vázlatát.

Az Olimpiai Chartát sokszor módosították az évek során. Ez a dokumentum iránymutató jellegű a Nemzetközi Olimpiai Bizottság és az olimpiai mozgalom számára. Tartalmazza az olimpizmus alapelveit és Coubertin eredeti írásának továbbfejlesztett változatát.

Az olimpiai mozgalom céljai (1894)

- Népszerűsíteni azoknak a fizikai és erkölcsi tulajdonságoknak a fejlődését, melyek a sport alapját képezik.
- Oktatni a fiatalokat a sporton keresztül a tolerancia és a barátság szellemében és ezáltal egy jobb és békésebb világot teremteni.
- Terjeszteni az olimpiai elveket világszerte, ezzel megteremtve a nemzetközi érzelmi jólétet.
- Összehozni a sportolókat a világ minden tájáról egy négyévente megrendezésre kerülő, nagyszabású fesztiválon, az olimpiai játékokon.

← Az 1896-os athéni olimpiai játékok hivatalos poszttere

Az Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Programban való részvétel

Az olimpiai család tagjaként az olimpiai mozgalmat képviseljük. Akár NOB-tagok, akár olimpiakonok, szervezők, vagy szponzorok vagyunk, mindannyiunkra ugyanazok az elvek vonatkoznak.

Az olimpiai család tagjai

Képzeljük el, hogy díszvendégek vagyunk egy iskolai vagy más közösségi olimpiai nap megnyitóján. Több száz izgatott diák vár arra, hogy hivatalosan megnyissuk az olimpiai napot. Már tanultak az olimpiák történetéről, a többi résztvevő nemzetről és az olimpiai mozgalom értékeiről. Abban a szellemben, hogy az olimpiai játékok több mint egy egyszerű sportesemény, a diákok elkészítették a saját fáklyájukat és poszterüket és várják az egész napos sport és kulturális foglalkozásokat. Arra kell törekedniük, hogy a fair play szerint játszzanak, elfogadják

az egyének közötti különbségeket és a legjobbat hozzák ki magukból. **Ez az olimpia a gyakorlatban.** Az olimpizmusnak ezek a nevelési értékei nem csak a sportban való részvétel segítségével sajátíthatók el. Meg kell őket tanítani. Az olimpiai család tagjaként, különleges helyzetben vagyunk, hogy megosszuk és népszerűsítsük e kiadvány tartalmát. Lehet, hogy egy gyermek éppen miattunk kap kedvet ahhoz, hogy a jövőben olimpiakon legyen vagy az emberi jogért harcoljon. Ezáltal megváltoztathatjuk egy gyermek életét.

↑ Szöul 1988: gyéplabda mérkőzés India és Pakisztán között. Mohinder P. Singh (India) megpróbál kitérni Tahir Zaman és Muhammad Qamar (Pakisztán) elől

Edzők, sport és ifjúsági klubvezetők

Jacques Rogge, a NOB korábbi elnöke azt mondta:

„Az olimpiai mozgalom különlegessége abban rejlik, hogy képes az egymást követő fiatal generációkat újra és újra álmódra készíteni:

- A bajnokok példái motiválják a fiatalokat.
- Az álm, hogy részt vegyenek a játékokon, a sport felé tereli őket. A sporton keresztül profitálhatnak az oktatás területén is.
- A sport egyaránt fejleszti a testüket és a szellemüket.
- A sport megtanítja őket a szabályok tiszteletére.
- A sport megtanítja őket az ellenfél tiszteletére.
- A sporton keresztül integrálódnak a társadalomba és fejlesztik készségeiket.
- A sport önazonosságot ad nekik.
- A sport örömet és büszkeséget biztosít számukra.
- A sport javítja az egészségi állapotukat.”⁵

A legtöbb sport és ifjúsági klubvezető elfogadja ezeket az állításokat, és nagy valószínűséggel úgy gondolja, hogy a fair play, a szabályok és az ellenfél tisztelete, a pozitív társas készségek és az egészséges viselkedés olyan értékek, amelyeket fejleszteni lehet a sportban és a mozgásos tevékenységben való részvétellel. Ugyanakkor ezek a személyiségbeli változások nem pusztán a sportban való részvételből következnek, hanem ezeket a rendkívül fontos tulajdonságokat el is kell sajátítani.

Néha a kielezett verseny és a győzelemért való küzdelem mind az iskolai, mind a tömegsportban eltérítheti a résztvevőket az olyan olimpiai értékektől, mint például a fair play. Mindazonáltal az edzők világszerte abban a különleges pozícióban vannak, hogy taníthatják az olimpizmus értékeit. A fiatal sportolók számára a fair playről való tanulás egyik leghatékonyabb módszere az, ha lehetőséget biztosítunk nekik, hogy megbeszélhessék viselkedésük következményeit. Ott

kezdődik az értékek oktatása, amikor az edzők lehetőséget adnak a játékosainak, hogy elmélyedhessenek a különböző emberi értékek közötti konfliktusok feldolgozásában, majd megbeszélhessék az érzéseiket, elképzeléseiket és viselkedésüket.

Idősebb korosztály esetében a beszélgetés témája lehet az erőszak, a drogfogyasztás; míg a fiatalabbak között a beszélgetést inkább a szabályok szerinti játék, az egyenlő lehetőségek és a fair play köré érdemes felépíteni.

Az Alapismeretek az OVEP-hez kiadványban lévő példák és történetek szolgálhatják a beszélgetések alapját. Az olimpiai értékek oktatása egy közös platform az iskolák és a sportklubok életében, ami alkalmas a közösen vallott értékek továbbítására a fiatalok felé a megfelelő viselkedésről és normákról.

↑ Athén, 1896: A gátfutó verseny pályájának előkészítése a márványból készült Panathinaiko Stadionban az első olimpiai játékok alkalmával

Oktatási hivatalok és adminisztráció

Az újkori olimpiai játékoknak széleskörű nemzetközi vonzereje van és a világ minden táján sokan követik a televízió közvetítéseit. Több mint száz évvel ezelőtt kezdődött, egy 19. századi európai oktatási reform projektként, melyet Pierre de Coubertin indított el. Az olimpiai játékok „a történelem valaha volt legjelentősebb eseményeinek számíthatnak, hiszen a versenyek ideje alatt az egész világ figyelme a játékokra összpontosul már több, mint egy évszázada.”⁶

Az olimpiai nevelési és oktatási értékek olyan országokon átívelő szemléletet tükröznek, melyben az olimpiai mozgalom szimbólumai, ünnepségei, értékei és elvei nyilvánulnak meg, elsajátíthatók és újra átélhetők, a helyi tudományos és kulturális hagyományok tükrében.⁷ A chicagói egyetem professzora, John MacAloon vetette fel, hogy „nincs olyan, hogy az olimpiai játékok, mert több ezer olimpiai játék van.”⁸

Az Alapismeretek az OVEP-hez kiadvány úgy került megtervezésre, hogy ismertesse az olimpiai történeteket, hagyományokat és történelmet egy tananyag felépítésű oktatási rendszerben. A gyerekek és fiatalok akkor tanulnak a legjobban, ha aktívan részt vesznek a tanulási folyamatban. Az oktatási feladatok, melyek az olimpizmus nevelési értékein alapulnak, hasznos anyagot biztosítanak az egyes nemzeti programoknak, eseményeknek.

A kiadvány által biztosított tanulási lehetőségek hozzávetőlegesen megfelelnek az iskolai tananyag által elvárt tanulási követelményeknek. Dél-afrikai tanárok például integrálták az ubuntu koncepciót – egy ősi afrikai szót, ami nagyjából annyit jelent, hogy „azért vagyok, hogy lehessünk” – az olimpia értékei közé, mint az egyetemesség és az emberiség általános értéke.⁹

A feladatok és történetek, amelyek az olimpiai témákon nyugszanak, természetes motivációt nyújtanak az értékeken alapuló oktatási tevékenységhez számtalan tantárgy esetében. Segítenek a fiataloknak felfedezni a saját nemzeti és kulturális közösségüket. Támogatják a sport és az oktatás közös céljait, hogy segítsék a résztvevők erkölcsi és testi fejlődését.

Egy program, ami az olimpiai értékeken alapszik, egyszerre ünnepelheti és léphet túl a különbözőségeken azzal, hogy arra a közös törekvésre összpontosít, amit mi mind a saját gyerekeink életében is szeretnénk elérni. Azt akarjuk, hogy fizikailag aktívak és egészségesek legyenek; a fair play szerint éljenek; hogy tiszteljék egymást; és hogy magukhoz mérten a legjobbak legyenek. A feladatok ebben a kiadványban inspirálják a képzeletet és reményt adnak azzal, hogy a béke érdekében egymás szolgálatába állítják az oktatást, a sportot és a kultúrát.

↑ A „Sport a Reményért” központ átadása, Port-au-Prince-ben (Haiti), 2014

Tanárok és oktatók

Az olimpiai mozgalom egyik legfőbb célja a fiatalok és gyermekek erkölcsi és testi fejlődésének támogatása a sporton és a fizikai aktivitáson keresztül.

Ez a cél egybeesik az Egészségügyi Világszervezet (WHO) és az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) törekvéseivel. Ezek a szervezetek problémaként tekintenek a fejlett országok fiataljai körében tapasztalható elhízásra, ami a fizikai aktivitás hiányából és az egyre inkább teret nyerő ülő életmódból következik. Azokban a fejlett országokban, ahol nagy a küzdelem a korlátozott számú felsőoktatási helyekért – ahova írásbeli vizsgákkal lehet bejutni –, a gyerekek arra kényszerülnek, hogy egészségszüket alárendeljék iskolai eredményességüknek.

Előfordulhat, hogy egy iskolának nincsenek megfelelő létesítményei vagy nincs idő a testnevelést tantervi keretek között oktatni. Az is lehet, hogy nincsen képzett szakember, aki a testnevelést tanítaná. Pierre de Coubertin hasonló helyzettel szembesült több mint 100 évvel ezelőtt, amikor a francia oktatási rendszert szeretne volna megreformálni. Arra panaszkodott, hogy a fiatalokat „teletömik tudással... (és)... két lábon járó szótárakká változtatják őket.”¹⁰ Azt javasolta, hogy a fiatalok olyan pozitív értékeket tanuljanak, mint a fair play, az egymás iránti tisztelet és az igény, hogy kihívás elé állítsák a képességeiket, elsősorban a sport és játékok segítségével.

Napjaink kutatásai igazolják Coubertin elgondolását, hogy a sportban és a mozgásos tevékenységben való részvétel hozzájárul az egészséges életmódhoz, a hatékony tanuláshoz és a pozitív értékek elsajátításához. Ezenfelül az olimpiai nevelési értékek – az erőfeszítés öröme a sportban és a fizikai aktivitásban, a fair play, az egymás iránti tisztelet, a kiválóságra törekvés, a test, szellem és lélek egyensúlya – a sporton messze túlmutató relevanciával és alkalmazhatósággal bírnak. Azok a tevékenységek, amelyek ezeknek az értékeknek a fejlesztésére koncentrálnak, segítenek számtalan más tantárgy eredményeinek a javításában is.

A nemzeti tantervek általában ritkán hagynak helyet más programok vagy választható tantárgyak számára. Ennek tudatában, az Alapismeretek az OVEP-hez kiadványt úgy terveztek és strukturálták, hogy teljesen rugalmasan lehessen használni.

Az oktató számára a következőket teszi lehetővé:

- Kiválasszon olyan anyagokat vagy feladatokat, amelyek segítik vagy fejlesztik az aktuális tananyagot.
- Használja a kiadványt, mint elsődleges tankönyvet egy olimpiai nevelési kurzus során.
- Tervezzon olimpiai napot vagy hetet az iskolában vagy iskolán kívül. A könyv feladatainak egyéb tantárgyakba integrálása erősíti a tantárgyak közötti koncentrációt és együttműködést. Az órák olimpiai témákkal való kezdése vagy zárása, felhasználva az olimpiai szimbólumokat és ünnepségeket, tovább növelik a tanulás élményét. Bővebb információ az olimpiai napról a 4. fejezetben található.
- Inspirálja a tanulók álmait olimpiai történetekkel, tragédiákkal és sikerekkel. Bátorítja a nemzetközi megértést és békét az olimpiai szimbólumok és ünnepségek különleges hangulatával.
- Növelje a sportban való részvételt az olimpiai értékek oktatásával.

← Egy kosárlabdázó az első fiatalok számára épült olimpiai fejlesztési központban, amit 2010-ben Zambiában adtak át a „Sport a reményért” program keretein belül

„Senki se úgy születik, hogy gyűlöl egy másik embert a bőrszíne, a családi háttere, vagy a vallása miatt. Az embereknek meg kell tanulniuk gyűlölni, és ha meg tudnak tanulni gyűlölni, akkor meg tudnak tanulni szeretni is, mert a szeretet természetesebb az ember számára, mint az ellenkezője.”

Nelson Mandela

↑ Nelson Mandela, a Dél-Afrikai Köztársaság korábbi elnöke, aki egy sokunkat inspiráló személyiség volt

„.... vajon hol és mikor válik kézzel-foghatóvá az olimpiai ideológia, mint a béke és a nemzetközi egyetértés mozgalma? A válasz az ünnepségekben keresendő...”

Professor John MacAloon¹

London, 2012: egy fénixet függesztettek az olimpiai láng üstje fölé, miután eloltották a lángot a záróünnepségen

2. fejezet

Az olimpizmus ünneplése a szimbólumok, ünnepségek és a művészet segítségével

Az olimpiai játékok a szimbólumokon és a hagyományokon keresztül kel életre. Ez a fejezet bemutatja ezeket a szimbólumokat és tradíciókat; és megmutatja, hogy hogyan lehet őket az olimpiai értékek népszerűsítésére használni.

Egyéb információ	32
Az olimpiai ötkarika, ami összeköt: az olimpiai szimbólum	34
Zászlófelvonás	36
Az olimpiai mottó: Citius, Altius, Fortius	38
Fellobbantani a szellemiséget: az olimpiai láng	40
Az olimpiai játékok nyitóünnepsége	42
Az olimpiai játékok záróünnepsége	44
Az olimpiai eskü	46
Olimpiai béke az ókorban és napjainkban	47
A béke „nyelve”	49
A béke szimbólumai	50
Sport és művészet az ókori Görögországban	51
Sport és művészet az újkori olimpiákon	52
Logók és kabalafigurák: arculattervezés	53

Egyéb információ

Ez a fejezet részletesen ismerteti a különböző olimpiai szimbólumokat és hagyományokat, melyek a játékok szerves részét képezik.

↑ Nagano, 1998: Kenji Ogiwara (Japán) leteszi a sportolók nevében az esküt

Pierre de Coubertin (1863-1937), az újkori olimpiai játékok atyja, felismerte az érzelmek és a képzelet fontosságát. A játékok szervezésekor ötvözte a sportot a kultúrával. Szimbólumokat hozott létre, szorgalmazta az ünnepségek szervezését, a zenét és a látványosságokat. Ezek a művészeti és kulturális programok segítenek megkülönböztetni az olimpiai játékokat egyéb sporteseményektől és alapul szolgálnak az értékeken alapuló oktatásnak a különböző tantárgyak tananyagaiban csakúgy, mint a sport és testnevelés esetében.

↑ Az első olimpiai zászló, amelyet Pierre de Coubertin báró készített, és elsőként a párnarab játékokon használtak 1914-ben az egyiptomi Alexandriában. „Alexandrie 5 Avril 1914” (Alexandria, 1914. április 5.) francia felirat olvasható a zászlón

Az olimpiai ötkarika, ami összeköt: az olimpiai szimbólum

Az olimpiai ötkarikára úgy is szokás utalni, mint „az olimpia szimbóluma.” Színei a kék, fekete, piros, sárga és a zöld. Egymásba fonódva szimbolizálják az olimpizmus univerzalizációját.

Az öt közül legalább egy szín (vagy a fehér háttérszín) megjelenik minden résztvevő ország nemzeti zászlaján. A karikákról vannak, akik úgy tartják, hogy az olimpián résztvevő öt földrészt szimbolizálják: Európa, Ázsia, Óceánia, Afrika és Amerika.

Az olimpiai zászlót először az 1920-as antwerpeni olimpián mutatták be Belgiumban, az olimpiai stadionban. Minden olimpiai játékokon a zászlót a nyitóünnepségen vonják fel a stadionban a zászlórúdra. Ennek a játékok teljes időtartama alatt lobognia kell.

A zászló levonása a záróünnepségen a játékok végét jelzi. Az olimpiát rendező város polgármestere ezután átadja a zászlót a következő olimpiát rendező város polgármesterének.

(A többit lásd a 34-37. oldalon)

Az olimpiai mottó

Az olimpiai mottó: Citius, Altius, Fortius, ami latin megfelelője a Gyorsabban, Magasabban, Erősebben szavaknak. A mottót 1891-ben alkotta meg Henri Dion atya, Pierre de Coubertin egy barátja, és a NOB 1894-ben fogadta el hivatalosan (lásd részletebben a 38-39. oldalon).

Az olimpiai láng és az olimpiai fáklya

Az újkori játékok esetében az olimpiai láng azoknak a pozitív értékeknek a szimbóluma, amit az emberiség a történelme során a tűzzel azonosított. A fáklyafutásnak két funkciója van: hogy előre jelezze az olimpiai játékokat; valamint, hogy a béke és a barátság üzenetét közvetítse útja során. A fáklyafutás hagyománya az 1936-os berlini olimpiával kezdődött, és azóta is minden olimpián megmaradt ez a szokás. A lángot a görögországi Olümpiában a nap sugarai segítségével gyűjtik meg, majd – egy váltó keretében – futórol futóra száll, míg meg nem érkezik a rendező városba. Ott az olimpiai stadion üstjében fellobban az olimpiai láng a nyitóünnepség alatt. A láng végig ég a játékok ideje alatt és a záróünnepségen oltják el (lásd részletebben a 40-41. oldalon).

A nyitóünnepség

A nyitóünnepség az első nyilvános esemény az olimpiai játékok alkalmával és lebonyolítása elsősorban a rendezőváros szervezőbizottságának a feladata. A nyitóünnepség eseményeinek sorrendjét az Olimpiai Charta előírása szerint kell megtervezni.

A záróünnepség

A záróünnepség jelzi az olimpiai játékok végét és általában rövidebb és egyszerűbb esemény a nyitóünnepségnél. Az események sorrendjét 1956-ban határozták meg hivatalosan.

Az olimpiai himnusz

Az olimpiai himnusz zenéjét a görög zeneszerző Spyros Samaras komponálta 1896-ban; szövegét a görög költő Kostis Palamas írta. A NOB 1958-ban fogadta el hivatalosan. Az olimpiai himnusz lejátszák minden olimpia nyitó- és záróünnepségén, valamint a Nemzetközi Olimpiai Bizottság minden hivatalos ünnepségén.

↑ Szocsi, 2014: Az ezüstérmes Kelsey Serwa (Kanada), az aranyérmes Marielle Thomason (Kanada) és a bronzérmes Anna Holmund (Svédország) ünnepel az éremátadó ünnepségen a női síkrossz versenyszám után

1. feladatlap

Pierre de Coubertin báró és az olimpiai mozgalom

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, harmonikus test, szellem és lélek, fair play

Javasolt feladatok

Korcsportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Kérdés-felelet, kölcsönös megosztás, kerekasztal, vizsgálat

★ Elsajátítandó ismeretek

Pierre de Coubertin, a modern olimpiai mozgalom alapítójának élete és munkássága

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 1. feladatlap

Az olimpiai eskü

„Az összes versenyző nevében megígérem, hogy úgy veszünk részt az olimpiai játékokon, hogy tiszteletben tartjuk és betartjuk a ránk vonatkozó szabályokat a sportszerűség szellemében, elkötelezve magunkat a dopping és tiltott szerek használata nélküli sport iránt, a sport dicsőségéért és csapatunk becsületéért.”

Minden nyitóünnepségen három eskütételre kerül sor: egy sportoló minden sportoló nevében, egy edző minden edző nevében és egy hivatalos személy minden hivatalos személy nevében. Az olimpiai esküre először az 1920-as antwerpeni olimpián került sor (lásd részletesebben a 46. oldalon).

Az éremátadó ünnepségek

Az ókori olimpiai játékokon csupán az első helyezettet díjazták, egy olajfa ágából koszorút kaptak, amit egy aranymarkolatú késsel metszettek le egy vad olajfáról. Az ókori görögök úgy tartották, hogy a szent fa ereje az ágak által átszáll arra, aki kapja.

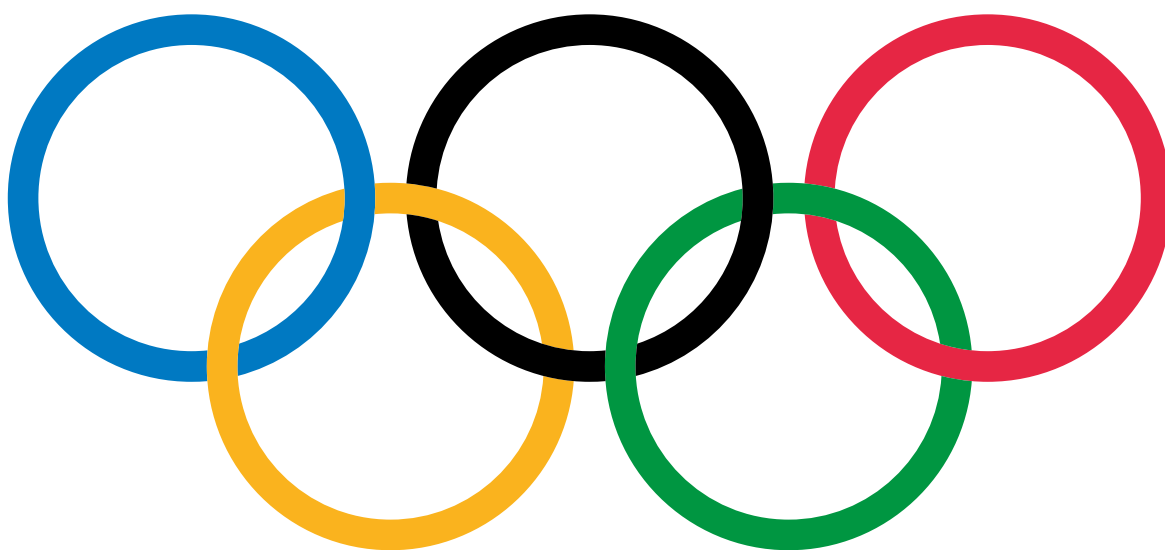
Az újkori olimpiai játékokon érmet kap az első, második és harmadik helyezett sportoló is. Az első jutalma aranyérmes, a másodiké ezüst és a harmadiké bronz. A rendező város feladata az érmek megtervezése a NOB előírásai alapján. Az első helyezett nemzeti himnuszát játsszák le, miközben mindhárom érmes nemzeti zászlaját felvonják.

Az olimpiai ötkarika, ami összeköt: az olimpiai szimbólum

Ez a fejezet a híres olimpiai ötkarikával foglalkozik és bemutatja, hogy hogyan lehet az olimpiai szimbólumot az olimpiai értékek bemutatására és felfedezésére használni.

? Olvasás előtt – kérdések

Láttad már az olimpiai ötkarikát? Hol? Hogyan írnád le valakinek, aki még sose látta? Szerinted mit jelent?

Olvasmány

Nézd meg alaposan az ötkarikát a fenti képen. Úgy kapcsolódnak egymásba, mint egy lánc. Láthatod mindenhol a tévében az olimpiai játékok alatt. Az öt olimpiai karikára, mint az olimpiai szimbólumra szokás utalni és a világ minden táján ezzel azonosítják az olimpiát. A felső karikák színe – balról jobbra – kék, fekete és piros, az alsó karikák a sárga és a zöld.

Vannak, akik úgy vélik, hogy a karikák az emberek közötti barátságot szimbolizálják az öt lakott kontinensen.

Mit gondolsz erről?

↑ London, 2012: Nagy-Britannia férfi kerékpárosai a kvalifikációs fordulóban új világcsúcsot állítanak be az üldözéssel versenyszámban a bicikli versenypályán

Vitatémák

- Pierre de Coubertin, az újkori olimpiai játékok megalapítója 1913-ban tervezte ezt a szimbólumot.
 - Szerinted ez megfelelő szimbólum a játékok számára?
 - Miért vagy miért nem?
- Ugyanaz a szimbólum vagy szín mást és mást jelenthet a különböző kultúrákban. A te kultúrádban mit jelent? Ismersz más kultúrákat? Tudnál példákat mondani?

2. feladatlap

Az olimpiai szimbólum

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, kiválóságra törekvés

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Vizsgálat, kölcsönös megosztás, kreativitás, együttműködés, belépő kártyák, kilépő kártyák, megszemélyesítés, gondolkodási készségek

★ Elsajátítandó ismeretek

Megérteni az olimpiai ötkarika jelentőségét

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 2. feladatlap

Zászlófelvonás

Az egyes országok zászlajai a nemzeti büszkeséget jelképezik, az olimpiai zászló a nemzetközi összetartozást szimbolizálja a sport és az olimpiai értékeken keresztül.

? Olvasás előtt —kérdések

Láttad már valahol az olimpiai zászlót?

Hol?

Miért van szüksége az olimpiai mozgalomnak zászlóra?

↑ Salt Lake City, 2002: nyolc befolyásos személyiség, akik sokat tettek az emberiség jövőjéért, viszi a zászlót a nyitóünnepségen

„Mindannyiunk nevében mondhatom, hogy hatalmas megtiszteltetés volt bevinni a zászlót az olimpiai stadionba, majd látni, amint felvonják a játékok idejére. Megtiszteltetés, hogy engem választottak, aki a természeti környezetet képviseli... Megható és nagyszerű élmény volt.”

Jean-Michel Cousteau²

1. olvasmány

Miután az összes sportoló bevonult az olimpiai stadionba a nyitóünnepség alatt, minden elcsöndesedik. Ezután a stadion egyik végéből nyolc fehérbe öltözött ember érkezik. Mindegyikük az olimpiai zászló szélét fogja, amit óvatosan körbevisznek a pálya körül. Megállnak a zászlórúdnál, majd lassan felvonják a zászlót. A nagy létszámú kórus közben elénekli az olimpiai himnuszot. Nagyon megható látvány.

Az olimpiai játékok helyszínein együtt lobog az olimpiai zászló a nemzeti zászlókkal és a rendező város lobogójával. Ez szimbolizálja, hogy ez idő alatt a város az olimpia szellemisége szerint él. A záróünnepségen egy speciális zászlót (egy a nyári és egy a téli játékok számára) adnak át a következő olimpiát rendező város polgármestere részére.

2. olvasmány

Zászlólobogtatás kerekesszékből³

Sam Sullivan, a kanadai Vancouver polgármestere kerekesszékből él és kezeit csak kis mértékben tudja mozgatni. Azt mondta, nem szeretné, ha a nevében más lobogtatná a csaknem öt méteres olimpiai zászlót.

„Ez teljesen az ellen lenne, amit képviselek. Képes vagyok arra, hogy én csináljam” – mondta Sullivan.

Több, mint egymilliárd néző előtt, akik követték a 2010-es vancouveri téli olimpiai játékok záróünnepségét, Sullivan azt mondta, hogy fontos értéket közvetített azzal, hogy ő maga vitte a zászlót.

„Számítatlan ember él fogyatékossgal, akik emailt írtak nekem és megjegyezték, hogy milyen meghatározó élmény volt ez a számukra, csakúgy, mint nekem és más kanadaiaknak, akik fogyatékossgal élnek” – mondta Sullivan.

A probléma megoldására a mérnökök és önkéntesek Vancouverben egy speciális háromszög alakú zászlótartót terveztek, melyet Sullivan kerekesszékeének a karfájára szereltek. Mindezt úgy kellett megtervezni, hogy a váratlan szituációkhoz is tudjon alkalmazkodni.

„Ez egy nagy zászló. Ha feltámad szél, akkor könnyen feldönthet vagy akár lesodorhat a színpadról” – mondta Sullivan.

Amikor a NOB elnöke, Jacques Rogge átadta a zászlót, Sullivan a kerekesszékeével előre hátra mozgott, ezzel lobogtatva a zászlót.

3. feladatlap

A zászlófelvonás

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Megbeszélés, kreativitás, együttműködés, feladatártyák

★ Elsajátítandó ismeretek

Megérteni a zászló fontosságát, a szellemiséget és az értékeket, amiket képvisel

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 3. feladatlap

→ Torino, 2006: a záróünnepség alatt az olimpiai zászló átadása Sam Sullivan vancouveri polgármesternek, a 2010-es téli játékok házigazdájának

Az olimpiai mottó: Citius, Altius, Fortius

A mottók és üzenetek fontos értékeket emelnek ki. Az olimpiai mottóval kapcsolatos ismereteitek alapján alkossatok saját mottót vagy mondásokat, amelyek kifejezik az olimpiai értékeket!

Citius, Altius, Fortius latin szavak. Jelentésük: Gyorsabban, Magasabbra, Erősebben. Ezek jól összefoglalják az olimpiai értékeket, a kiválóságra törekvést.

Egyes olimpiai sportágak esetében bírók segítségével döntik el, hogy ki nyeri az olimpiai aranyérmet. A torna, műugrás és a műkorcsolya három példa erre. A bírói testület olyan dolgokra figyel, mint a különleges mozdulatok, a test feletti uralom, a művészeti stílus és a mozgássorok nehézsége, illetve kombinációja.

Vitatémák

Előfordulhat, hogy csalnak a bírók és hivatalos személyek?

Ha igen, hogyan?

Miért csalnának?

Kell, hogy legyen büntetés vagy szankció azok számára,

akik csálnak a sportban? Ha igen, mi legyen az?

↑ Szocsi, 2014: Brittany Schussler, Kali Christ és Ivanie Blondin kanadai gyorskorcsolyázók verseny közben az Adler Aréna Korcsolya Központban

Vitatémák

„Az olimpiai játékokon nem a győzelem a legfontosabb, hanem a részvétel, mint ahogy az életben sem a győzelem a legfontosabb dolog, hanem a küzdelem. A legfontosabb nem győzedelmeskedni, hanem jól küzdeni.”

Baron Pierre de Coubertin

Ez az üzenet minden olimpiai játékok alkalmával megjelenik. Magyarázd el saját szavaiddal, mit gondolsz az üzenetről.

- Egyetértesz az üzenettel? Miért vagy miért nem?
- Nem minden sportoló és edző ért ezzel egyet. Egyes esetekben csálnak, hogy nyerjenek. Milyen módon csálhat egy sportoló? Miért csál?
- Milyen módon sérti a csalás a többi sportolót? Hogyan sérti a csalás azt a sportolót, akivel szemben csaltak?

↑ Szocsi, 2014: Jean-Frédéric Chapuis, Arnaud Bovolenta és Jonathan Midol (francia versenyzők) és Brady Leman (Kanada) versenyben a Rosa Khutor Extrém Sport parkban a férfiak síkrossz döntőjében

Az olimpiai mottó: Citius, Altius, Fortius

4. feladatlap

Az olimpiai mottó: Citius, Altius, Fortius

Olimpiai nevelési témák

Kiválóságra törekvés, harmonikus test, szellem és lélek, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

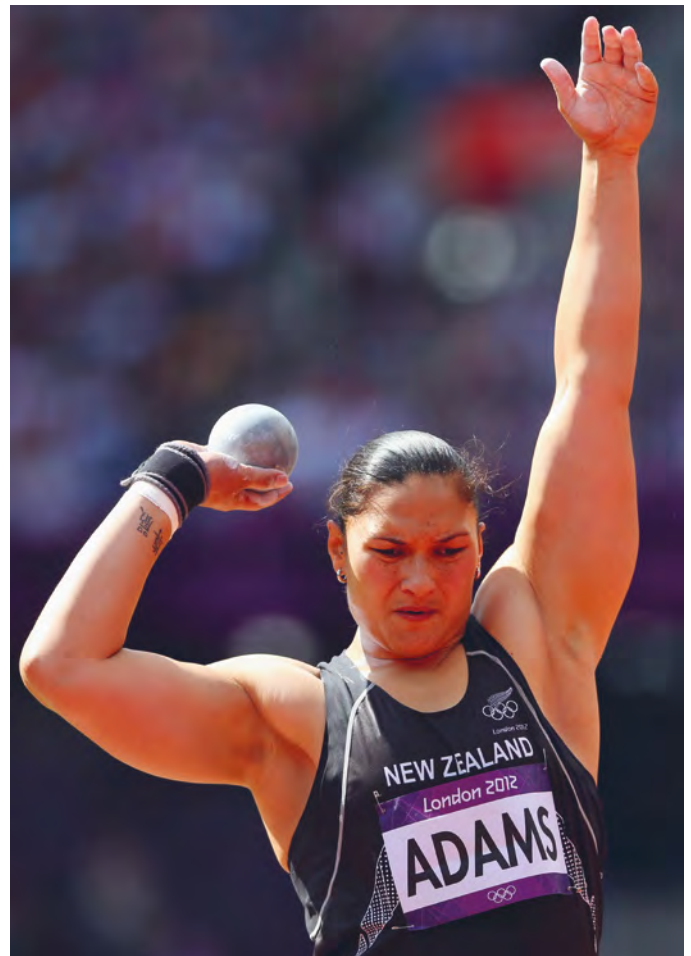
Vizsgálat, kreativitás, fórum színház, problémamegoldás, együttműködés

★ Elsajátítandó ismeretek

- Felismerni a mottó erejét, és arra ösztönözni a résztvevőket, hogy kövessék az olimpizmus szellemét
- Megérteni az olimpiai mottó tartalmát

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 4. feladatlap

↑ London, 2012: az új-zélandi Valerie Adams verseny közben az olimpiai stadionban a női súlylökés selejtezőjében

Fellobbantani a szellemiséget: az olimpiai láng

A tűz, lángok, fáklyák és a gyertyák mind különleges jelentéssel bírnak az emberiség számára, valamint fontos szerepet játszottak a rituálékon és ünnepségeken az ókori olimpiai játékokon és fontosak napjainkban is.

„Az athéni olimpia nagyon fontos lesz, habár sportolóként nem tudok indulni a versenyen, mert fáklyavivőként képviselem az olimpiai értékeket szerte a világban.”

Cathy Freeman, aranyérmes, Sydney olimpiai játékok (2000)

Olvasmány

Minden olimpiai játéknak van egy lángja, mely igen hosszú utat tesz meg az ókori olimpiai játékok helyszínének romjaitól a rendező városig a fáklyafutás során. A tűzgyújtási ceremónia az ókori Olümpiában történik a Héra templom romos oszlopai előtt. A lángot a hő segítségével gyújtják meg azáltal, hogy egy tükör visszaveri a napsugarakat egy olajjal teli üstre. A láng megkezdí útját és fáklyáról fáklyára vándorol, hogy fellobbantsa az olimpiai szellemiséget szerte a világban.

Vitatémák

Nézd meg a nőket ezen a képen. Színésznők, akik eljátszák az ókori görög papnők szerepét. A főpapnő összegyűjti a nap sugarait egy tükör segítségével, majd egy olajjal teli üstbe vezeti azokat.

- Mit gondolsz, miért használnak az újkori olimpiai játékok szervezői szimbólumokat és idéznek fel rituálékat az ókori játékokból?
- Vannak olyan események a saját közösségedben, ahol lángokat vagy tüzet használtak a rituálék során? Például, vannak olyan alkalmak vagy ünnepségek, amikor gyertyákat gyújtotok vagy tüzet raktok?
- Mit gondolsz, a fény és a tűz miért olyan fontos részei a ceremóniáknak?

← Athén, 2012: A főpapnő Ino Menegaki meggyújtja a 2012-es olimpia lángját a tűzgyújtási ceremónián az ókori Olümpiában, Görögországban

5. feladatlap

Fellobbantani a szellemiséget: az olimpiai láng

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Megbeszélés, vizsgálat alapú tanulás, fórum színház, kerekasztal, kreativitás, együttműködés, egymástól való tanulás

Elsajátítandó ismeretek

Felismerni az olimpiai láng értékét, mint a remény szimbólumát, ami a világ minden pontján azonos értéket képvisel

Letöltés

Forráskönyvtár: 5. feladatlap

↑ London, 2012: Olimpiai fátylós futó az angliai Carlisle városába érkezik

← Szocsi, 2014: Az olimpiai láng megérkezik a Nemzetközi Űrállomásra

Az olimpiai játékok nyitóünnepsége

A ceremóniák és rituálék az olimpiai játékok szerves részei, ebben is különbözik az egyéb sporteseményektől. A zene, a dal, a tánc és a tűzijáték egyvelegével a nyitóés záróünnepségek bemutatják a nézőknek a rendező ország kultúráját.

Nyitóünnepség

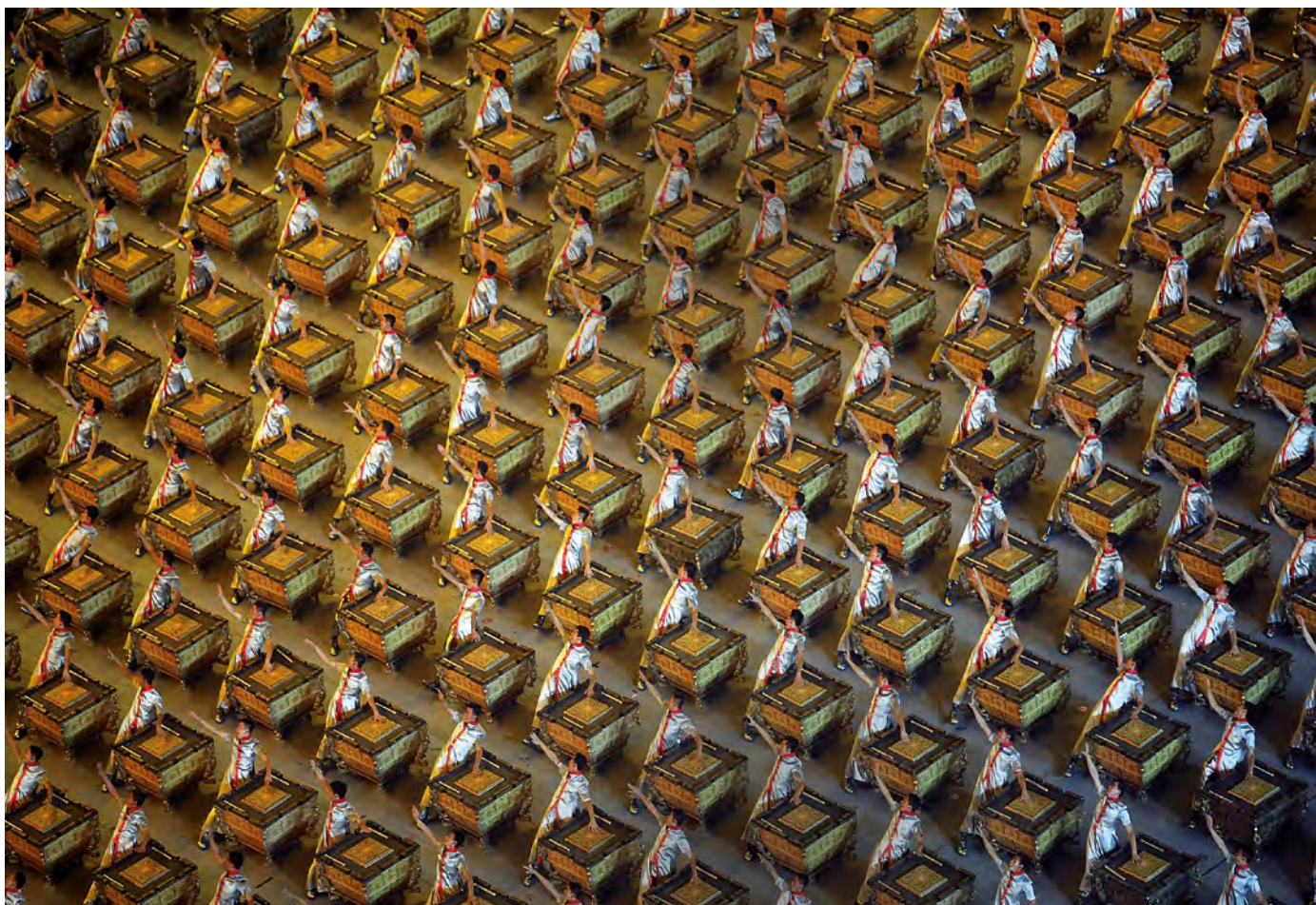
A nyitóünnepség az első nyilvános eseménye az olimpiai játékoknak, és megtervezése elsősorban a rendező város szervezőbizottságának a feladata. Az események sorrendjét az Olimpiai Charta szabályozza.

Az események sorrendje:

- A rendező ország államfője hivatalosan megnyitja a játékokat.
- A nemzetek bevonulása – először Görögország, a többi ország abécé sorrendben, a házigazda ország utolsóként.
- A szervezőbizottság elnökének beszéde, majd a NOB elnökének beszéde.
- Az olimpiai láng meggyújtása az olimpiai fáklyája segítségével.
- Stilizált galambok – a béke szimbólumai – elengedése.
- Egy edző és egy hivatalos személy elmondja az olimpiai esküt.
- Látványos bemutató, ami tükrözi a rendező ország kultúráját és történelmét – a szervezőbizottság támogatásával.

↑ Szocsi, 2014: A tradicionális orosz tánc és építészet rendkívül színes bemutatója a 2014-es Téli Olimpiai Játékok nyitóünnepségén, a Fisht Olimpiai Stadionban

↑ Peking, 2008: Dobosok előadása a nyitóünnepségen a kínai főváros nemzeti stadionjában

6. feladatlap

Az olimpiai játékok nyitóünnepsége

Olimpiai nevelési témák

Kiválóságra törekvés, harmonikus test, szellem és lélek, egymás iránti tisztelet, fair play

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

Letöltés

Forráskönyvtár: 6. feladatlap

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Vizsgálat, kreativitás, fórum színház, együttműködés, kérdés-felelet, prezentáció

Elsajátítandó ismeretek

- Felismerni az olimpiai szimbólumok erejét
- Megismerni, hogy a rendező ország hogyan mutathatja be kultúráját, történelmét és szellemiségét az olimpia nyitóünnepségén

Az olimpiai játékok záróünnepsége

A záróünnepség az olimpiai játékok végét jelzi és általában rövidebb és egyszerűbb a nyitóünnepségnél. Előre meghatározott az események sorrendje, mely 1956 óta hivatalos.

Záróünnepség

Az események sorrendje:

- A sportolók itt együtt és nem pedig országok szerint vonulnak be, mint a nyitóünnepségen, ezzel is szimbolizálva a játékok egységét és a barátságot, mint értéket.
- Görögország, a rendező ország és a következő házigazda zászlaját felvonják, majd lejátszák a nemzeti himnuszokat.
- Az olimpiai zászlót átadják a következő rendező város polgármesterének.
- A Nemzetközi Olimpiai Bizottság elnöke hivatalosan is lezárja a játékokat: „Az (aktuális) olimpiai játékokat befejezettnek

nyilvánítom, és a hagyományoknak megfelelően felkérem a világ ifjúságát, hogy négy év múlva (a következő rendező városban) gyűljenek össze, hogy megünnepeljék a (következő) olimpiai játékokat.”

- Az olimpiai láng kialszik.
- Az olimpiai zászlót az olimpiai himnusz alatt lassan levonják.
- A következő rendező város szervezőbizottsága rövid kulturális előadást mutat be.

← Vancouver, 2010: sportolók körbejárnak az olimpiai lángot a 2010-es téli olimpiai játékok záróünnepségén

↑ London, 2012: tűzijáték az olimpiai stadion felett a 2012-es londoni olimpiai játékok záróünnepségén

Vitatémák

A nyitó- és záróünnepségek lehetőséget nyújtanak a rendező országnak és városnak, hogy bemutassa és ünnepelje kultúráját, hagyományait és nemzeti sajátosságait.

Vitassátok meg csoportokban saját közösségeitek vagy országotok kulturális sajátosságait és hagyományait. Mi az a felsoroltak közül, ami miatt úgy érzitek, hogy jó ott felnőni?

Koreográfálatok egy egyszerű táncot, ami legjobban megmutatja a kultúrátok sajátosságait. Mi alapján döntöttétek el, hogy mi legyen benne és mi nem?

7. feladatlap

Az olimpiai játékok záróünnepsége

Olimpiai nevelési témák

Kiválóságra törekvés, harmonikus test, szellem és lélek, egymás iránti tisztelet, fair play

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves)
a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Megbeszélés, irányított vizsgálat, együttműködés, kommunikációs készségek, kirakós-tanulás, körhinta-módszer, egymástól való tanulás

★ Elsajátítandó ismeretek

- Felismerni az olimpiai játékok hagyományainak és szabályrendszerének fontosságát
- Megismerni az olimpiák ünnepein keresztül, hogy hogyan ünnepeljük az olimpizmust és annak értékeit

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 7. feladatlap

Az olimpiai eskü

Az eskü, amit sportolók, edzők és hivatalos személyek tesznek a nyitóünnepségen, az olimpiai protokoll fontos része. Az olimpiai eskü kiindulópontja lehet beszélgetéseknek arról, hogy miért csaltak az ókorban és miért kerül rá sor napjainkban is.

↑ A sportolókat, akik csaltak az ókori olimpiai játékokon azzal büntették, hogy Zeusz-szobrot kellett állítaniuk, melyre a saját nevüket vészték

„A sportolók nevében ígérem, hogy az olimpiai játékok szabályait betartom és elkötelezem magam a dopping és tiltott szerek használata nélküli sport iránt a sportszerűség szellemében a sport dicsőségéért és csapatom becsületéért.” A sportolók esküje

Olvasmány

Csalás és büntetés az ókori olimpiákon

Hogyan büntetné valakit, aki csal egy sporteseményen?

Az ókori görögöknek különös módszere volt arra, hogy megbüntessék a csaló sportolókat.

Az ókori Görögország olimpiai játéka számos szabályt és rituálét állítottak – csakúgy, mint az újkori játékok. A játékokat szentnek tartották, és a görög isten, Zeusz tiszteletére rendezték. Még mielőtt a játékok elkezdődtek, egy ünnepségen Zeusz temploma előtt a sportolók, apjuk, fivéreik és a hivatalos személyek megígérték, hogy betartják a szabályokat.

Azonban néha mégis akadtak csalók. Büntetésként a csalóknak és szülővárosuknak nagy pénzbüntetést kellett fizetnie. Ezeket az összegeket arra használták fel, hogy Zeusz-szobrokat emeljenek belőle, amit Zanesznek hívtak. Több száz éven keresztül a sportolók ezek előtt a szobrok előtt haladtak el a stadion felé menet.

A szobrok emlékeztették őket a csalás következményeire. Nem egy ilyen szobornak az alapzata még ma is látható az ókori Olümpiában. A csalók nevei még most is olvashatók, mindenki láthatja, 3000 évvel később is.

Vitatémák

- Milyen típusú cselekedetekkel szeghetők meg egy olimpiai sportverseny szabályai?
- Mi történik azokkal, akik megszegik a szabályokat?
- Magyarázd el, hogy a közösségekben milyen hagyománya vagy kultúrája van az ígéretnek és az eskütételnek. Miért tesznek az emberek ilyen ígéreteket?
- Tettél már valakinek valamilyen ígéretet?
- Megtartottad az ígéretedet?
- Hogyan éreztetted magad, ha megtartottad vagy ha megszegted az ígéretedet?
- Miért éreztél így?
- Ha csalnál egy sporteseményen, megfelelő büntetésnek tartanád, ha a közösséged vagy az iskolád kiírja a nevedet egy szoborra az iskola előtt?
- Miért vagy miért nem?
- Hogyan éreznének a szüleid?
- Mi lenne a megfelelő büntetés az osztálytársaid részére, amennyiben csalnak?
- Szerinted ez hatásos módszer a csaló megbüntetésére?
- Mi a büntetése azoknak, akik napjainkban csálnak a sportban?
- Ezek a büntetések megakadályozzák az embereket a csalásban?
- Miért vagy miért nem?
- Milyen eszközöket javasolnál annak érdekében, hogy megakadályozd a csalást a sportban?

8. feladatlap

Az olimpiai eskü

Olimpiai nevelési témák

Fair play, egymás iránti tisztelet, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Szókratészi kérdésfeltevés, vizsgálat, együttműködés, kirakós-tanulás, körhinta-módszer, naplók, reflektív napló, blogok

★ Elsajátítandó ismeretek

- Felismerni az olimpiai eskü fontosságát
- Elfogadni, hogy a csalásnak következményei vannak, nemcsak a sportban, hanem az életben is

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 8. feladatlap

Olimpiai béke az ókorban és napjainkban

Ebben a fejezetben megismerhetjük azokat az olimpizmuson és olimpiai értékeken alapuló ígéreteket és kötelezettségeket, amelyek a nemzetek közötti békét és összefogást hirdetik.

A Nemzetközi Olimpiai Béke Alapítvány (International Olympic Truce Foundation) küldetése az olimpiai eszme népszerűsítése, a béke szolgálata, a barátság és a nemzetközi megértés elősegítése. Különösen fontosnak tartja, hogy az olimpiai békét fenntartsa, arra biztatva mindenkit, hogy az olimpiai játékok ideje alatt szüntessenek be minden ellenségeskedést és mozgósítsák a világ ifjúságát a világbéke érdekében.⁴

Az olimpiai béke⁵

A békét általában úgy definiáljuk, mint „egyezmény ellenségek vagy ellenfelek között a harc vagy nézeteltérés időszakos szüneteltetésére.”⁶ Ugyanazon szóból származik, mint az igazság szó. Az olimpiai játékok szempontjából különleges jelentéssel bír egészen az ókor óta, amikor békét hirdettek minden olimpiai játékok előtt.

↑ Szocsi, 2014: Ban Ki-Moon, az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkára meglátogatja az olimpiai falut

↑ A papnő elreptet egy galambot az ókori Olümpiában

Az olimpiai béke története

A béke vagy „ekecheiria” hagyománya az ókori Görögországban a Kr. e. 8. században alakult ki egy szerződéssel, amit három király írt alá a görög városállamban, Éliszben. A béke időszaka alatt a sportolók, a családjuk és a zárandokok teljes biztonságban utazhattak az olimpiai játékokra versenyzőként vagy nézőként, majd utána ugyanilyen biztonságban haza is térhettek. Amint a játékok közeledtek, kihirdették a szent békét Élisz lakosai, majd körbeutaztak Görögországban, hogy ennek híret vigyék. Ezer éven keresztül az ókori görögök szabadon és békében utazhattak a játékokra.

1992-ben a Nemzetközi Olimpiai Bizottság hivatalosan újjáélesztette az olimpiai béke ókori hagyományát annak érdekében, hogy:

- megvédjék a sportolók és a sport érdekeit;
- lehetőséget adjanak azoknak, akik háborúban állnak egymással, hogy szünetet tartsanak az alatt a két hét alatt, amíg a játékok zajlanak és sportolók az olimpián versenyeznek, ezáltal is lehetőséget adva a nemzetek közötti párbeszédre, megértésre és megbékélésre;
- a sportot kapcsolatok építésére használják és közös pontot találjanak a konfliktusban álló közösségeknek.

Az olimpiai békét az olimpiai ötkarika felett repülő galamb szimbolizálja. A galamb egy olajágat tart a csőrében, a béke egy másik szimbólumát. A háttérben az olimpiai láng látszik.

9. feladatlap

Az olimpiai béke

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, harmonikus test, szellem és lélek, fair play

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

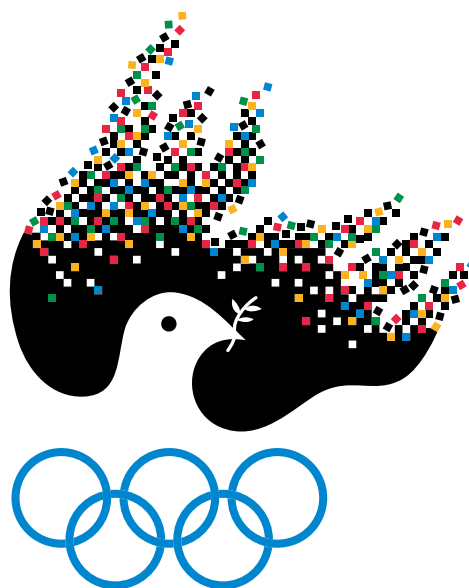
Szókratészi kérdésfeltevés, kommunikációs készségek, blogok, vlogok, szerepjáték, kerekasztal, vitafórum

★ Elsajátítandó ismeretek

Felismerni az olimpiai béke jelentőségét, elősegíteni a nemzetközi megértést és békét

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 9. feladatlap

↑ Az olimpiai béke szimbóluma

A béke „nyelve”

Az olimpiai játékok nemcsak egy fesztivál, amely összehozza a világ ifjúságát és arra sarkallja őket, hogy a legjobbat hozzák ki magukból egy sportversenyen, hanem egy erőteljes társadalmi erőt is képvisel, ami népszerűsíti a békét és megértést a világ sportolói és nemzetei között.

Vitatémák

Inspiráló és mélyreható gondolatok gyűjteménye arról, hogy mit jelent a béke az életünkben. Olvassátok el és beszéljétek meg az ötleteiteket. (jobb oszlop)

„Legyen béke a földön, és az kezdődjön velem.”
Sy Miller és Jill Jackson

Vitatéma: Találj egy olyan tevékenységet, ami segítene békét teremteni közötted és egy családtagod között, vagy közötted és egy barátod között!

„A renddel felülkerekedünk a fejetlenségen, a nyugalommal felülkerekedünk a lármán, a szív pedig így diadalmaskodik.”
Szun-ce

Vitatéma: Milyen stratégiát javasol Szun-ce egy kaotikus helyzet kezelésére?

„A nagy nehézség abból adódik, ha nem tudjuk, mi az elég. Nagy konfliktusok kerekednek, ha sokat akarunk. Amikor tudjuk, hogy mikor elég az elég, akkor mindig lesz elég.”
Tao-tő-king

Vitatéma: Mit tart Tao-tő-king a konfliktusok okának? Mit gondolsz, hogyan lehet ezeket feloldani?

„Az ember sokkal gyorsabban utazik mostanában, de nem tudom, hogy jobb dolgokért teszi-e mindezt.”
Willa Cather

Vitatéma: Az olimpiai mottó: Gyorsabban, Magasabbra, Erősebben. Néha az emberek azt gondolják, hogy „gyorsabban, magasabbra, erősebben” nem mindig a legjobb út egy „jobb és békésebb világ megteremtésére”. Mit mond Willa Cather és Mahatma Gandhi? Egyetértesz velük? Miért vagy miért nem?

„Többről szól az élet, mint a sebesség növeléséről.”
Mahatma Gandhi

„Nézzük meg, ahogy a természet – a fák, a virágok, a fű – csendben nő; nézzük a csillagokat, a holdat és a napot, ahogy csendesen járkál égi útjukat... Csendre van szükségünk ahhoz, hogy megértsük az érzéseinket.”
Teréz anya

Vitatéma: A nagy tanítók azt mondják, hogy néhány perc nyugalom naponta segít nyugodtnak maradni még nehéz helyzetekben is. Hol találhatsz egy olyan nyugodt helyet minden nap egy pár percre, ahol élvezheted a csendet? Mikor tennéd mindezt?

„Magunkban tartani a dühöt olyan, mintha forró szenet markolnánk azzal a szándékkal, hogy valaki mást megdobjunk vele, de mi leszünk azok, akik megégetik magukat.”
Buddha

Vitatéma: Hogyan sérül a mérges ember a harag által? Beszéljétek olyan helyzetekről, amikor mérges voltál. Hogyan okozott kárt a harag benned?

„Gondolkodás nélkül beszélni olyan, mint cél nélkül lövöldözni.”
spanyol közmondás

Vitatéma: Az emberek közötti bántó szavak hosszan tartó sebeket okozhatnak. Hogyan tudod elérni azt, hogy mielőtt elkezded beszélni, végiggondold, hogy milyen következményekkel járhatnak a szavaid?

„Két szó, béke és nyugalom felér ezer aranypénzzel.”
kínai közmondás

Vitatéma: Mit gondolsz, a közmondás szerint miért olyan értékes a béke és a nyugalom? Írd le, hogy milyen érzés, amikor nyugodt vagy.

„Nem lehet kezet fogni ökölbe szorított kézzel.”
Indira Gandhi

Vitatéma: Magyarázd meg ezt a kijelentést. Egyetértesz vele? A verseny végén, amikor veszítettél, néha nehéz kezet rázni a győztesrel. Miért fontos mégis megtenni?

A béke szimbólumai

↑ A 12 éves Barbu Elena (Románia) rajza, ami az 1985-ös Nemzetközi Gyermek Rajzversenyen szerepelt

10. feladatlap

Béke és az olimpiai játékok

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, fair play

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves)
a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Állampolgári tudatosság, együttműködés, problémamegoldás, kritikai gondolkodás, szókratészi kérdésfeltevés, kölcsönös megosztás

★ Elsajátítandó ismeretek

Megismerni a békével kapcsolatos kezdeményezéseket és azt, hogy hogyan lehet azokat a saját életünkben alkalmazni

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 10. feladatlap

11. feladatlap

A Béke és Örökség játékok

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, fair play, barátság, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves)
a középiskoláig (15-18 éves)

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 11. feladatlap

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Vizsgálat, problémamegoldás, együttműködés, kreativitás, állampolgári tudatosság, kölcsönös megosztás, kerekasztal, dráma, dal, mesélés

★ Elsajátítandó ismeretek

- Megismerni más nemzetek örökségét és kultúráját, különös tekintettel a sportra és a békére
- Megérteni, hogy miért olyan fontos az életben a béke és a megbocsátás

Olvasmány

Az ókori görögök csodás költeményeket, színdarabokat és történeteket írtak. Gyönyörű az építészetük, szobrászatuk és művészetük is. Sokat tanulhatsz a sporttal kapcsolatos hagyományaikról a szobraik és kézműves tárgyaik megfigyelésén keresztül.

Sport és művészet az ókori Görögországban

Az edzés és a sportversenyek fontos részét képezték a görög fiúk oktatásának az ókorban.

Az ókori Görögország kerámiaművészetén gyakran láthatók sportolók. Az alábbi képek segítenek az ókori Görögország sporttevékenységének megismerésében. A kerámia edények megismerésével saját országod kultúráját és sport tradícióit is felfedezheted.

Vitatémák

Nézd meg a képeket ezen az oldalon.

- Milyen eseményeket ábrázolnak?
- Mit lehet még tanulni az ókori görögök életéről a fotók alapján?
- Hasonlítsd össze az újkori és az ókori olimpiák sporteseményeit.

Műtárgyak Görögországból, amelyek az ókori olimpiai játékokat ábrázolják

12. feladatlap

Sport és művészet az ókori Görögországban

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, harmonikus test, szellem és lélek, kiválóságra törekvés

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Vizsgálat, kreativitás, együttműködés, problémamegoldás

★ Elsajátítandó ismeretek

Felismerni a művészet és a kultúra jelentős szerepét az ókori olimpia történelmének és örökségének megőrzésében

Letöltés

Forráskönyvtár: 12. feladatlap

Sport és művészet az újkori olimpiákon

A posztterek a szavak, képek és szimbólumok segítségével üzenetet közvetítenek. Az olimpiai posztterek tanulmányozása hasznos lehet a tanulóknak, mert megmutatják, hogy hogyan ábrázolták a helyi sajátosságokat és az olimpiai mozgalom értékeit.

Olvassunk képről

Történet: Amikor Róma (Olaszország) megkapta az 1960-as olimpiai játékok rendezési jogát, úgy döntöttek, hogy kiemelik a város gazdag történelmi múltját. A poszter egy oszlop felső részét (oszlopfőt) mutatja, melyet emberi figurák díszítenek. A tetején egy nőstény farkas látható két csecsemővel. Szöveg, évszám és az olimpiai ötkarika tesz ki teljessé a posztert.

A farkas Romulust és Remust eteti: a nőstény farkas és az ikrek a Róma alapítását idéző népszerű legendát jelképezik. A legenda szerint az ikrek a római hadisten Mars fiai voltak és Alba Longa királyának unokaöccsei.

A király, féltve a koronáját, az ikreket egy kosárban a Tiberis folyóba tette, ami később partra sodorta a kosarat és végül egy nőstény farkas talált rájuk.

A nőstény farkas nevelte, majd később egy pásztor fogadta örökbe őket, és a Romulus és Remus nevet adta nekik. A hagyomány szerint a felnőtt Romulus és Remus alapította Rómát Kr. e. 753-ban azon a helyen, ahol a nőstény farkas megtalálta őket. Később az uralomért folyó harc miatt Romulus megölte Remust és Róma egyedüli ura lett.

A nőstény farkas alakja és az ikrek a Capitoliumi farkas (Lupa Capitolina) szobrát idézik, ami a Kr. e. 6. századból származik. Az eredeti ókori szobor a történelem során súlyos sérüléseket szenvedett, a reneszánsz kora alatt állították helyre. Az ikrek, akiket ma látunk, ebből az időből származnak. A szobor azóta Róma jól ismert szimbólumává vált.

Az oszlop – a sportoló és a tömeg: A jelenet bemutatja, ahogy egy sportoló megkoronázza magát a jobb kezével, míg a balban egy pálmaágat tart, a győzelem jelképét. Ő maga meztelen, de az őt körülvevő emberek tógát viselnek. Néhány másik sportoló szintén koronát visel, a győzelem szimbólumát.

A szöveg: A poszter szövege az ókori római írásmódot használja: római számokat az arab számok helyett (amiket napjainkban használ a nyugati írásmód). A római számok az ősi római identitás előtt tisztelegnek az 1960-as olimpia szervezőinek elképzelése szerint. A szöveg „A XVII olimpiai játékok, Róma, VIII.25-IX.11” és nagybetűkkel „ROMA MCMLX.”

Vitatémák

Hogyan hat ránk a poszter, mint kommunikációs eszköz?

13. feladatlap

Sport és művészet az újkori olimpiákon

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, harmonikus test, szellem és lélek, kiválóságra törekvés

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Kreativitás, együttműködés, problémamegoldás, kirakós-tanulás, körhinta-módszer

Elsajátítandó ismeretek

Fejleszteni a vizuális művészeti készségeket, amelyek segítségével a tanuló közvetítheti az olimpia legfontosabb üzeneteit

Letöltés

Forráskönyvtár: 13. feladatlap

↑ **Szöul, 1988:** Az 1988-as szöuli játékok kabalája „Hodori”, a barátságos tigris volt. A tigris számtalan koreai legenda főszereplője

Logók és kabalafigurák: arculattervezés

A különböző logók, kabalák és olimpiai fáklyák jó példái annak, hogyan használják a különböző rendező városok a vizuális elemeket arra, hogy a művészetten keresztül mutassák be városukat és hagyományait. Ez segítségül szolgál a kulturális különbségek megértésében és elfogadásában.

↑ **Torino, 2006:** A 2006-os torinói játékok kabalái „Neve” (fent balra), egy barátságos, kedves és elegáns hógolyó; és „Gliz” (fent jobbra) egy életteli, játékos jégkocka. Úgy tervezték őket, hogy megtestesítsék a téli játékok lényegét és jelképezzék a fiatal generációt

↑ **Lillehammer, 1994:** Az 1994-es lillehammeri téli olimpiai játékok természet-ihlette, eget és havat szimbolizáló emblémája megjeleníti az északi fényt (aurora borealis), az olimpiai ötkarikát és a hópelyhek elemeit

1. olvasmány — Kabalák

Az olimpiai játékok házigazdái gyakran egy olyan állatot választanak kabalának, ami a legjobban szimbolizálja az országukat. Moszkvában (Szovjetunió) 1980-ban ez a medve volt (Misha); Szarajevóban (Jugoszlávia) 1984-ben egy farkas (Vuckho); Calgaryban (Kanada) 1988-ban pedig jegesmedvék (Hidy és Howdy). A kabalák animációs vagy rajzfilmfigurák is lehetnek.

2. olvasmány — Logók, emblémák, szimbólumok

A logó egy embléma vagy szimbólum, ami utal az olimpiai játékok rendezőjére és szervezőbizottságára. Ez egy vizuális azonosítója az eseménynek. Itt két példát mutatunk arra, hogy milyen logót választottak egy korábbi nyári játékokra, amit Mexikóvárosban (Mexikó) tartottak 1968-ban; és melyet a lillehammeri (Norvégia) téli játékokra 1994-ben.

14. feladatlap

Logók és kabalafigurák

Olimpiai nevelési témák

Harmonikus test, szellem és lélek, egymás iránti tisztelet, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási mód- szerek és tanulói készségek

Kreativitás, irodalmi körök

★ Elsajátítandó ismeretek

Felismerni a szimbólumok üzenetközvetítő szerepét

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 14. feladatlap

← **Mexikóváros, 1968:** Az embléma ötvözi az olimpiai ötkarikát és a játékok évszámát, ugyanakkor utánozza a mexikói huichol indiánok hagyományos kézművességének és szőttéseinek elemeit is

„Az Olimpizmus célja, hogy a sportot az emberiség harmonikus fejlődésének a szolgálatába állítsa egy békés társadalom előmozdítása és az emberi méltóság megőrzése érdekében.”

Olimpiai Charta

↑ Szocsi, 2014: Az ezüstérmes Christof Innerhofer (Olaszország) és az aranyérmes Matthias Mayer (Ausztria) a dobogón ünnepelnek a férfi lesiklás eredményhirdetése alatt

3. fejezet

Az olimpizmus közvetítése a sporton és az olimpiai játékokon keresztül

Ebben a fejezetben áttekintjük azokat a szervezeteket és eseményeket, melyek népszerűsítik és eljuttatják az olimpizmust az emberekhez.

Az olimpiai mozgalom	56
Az Olimpiai Múzeum és az Olimpiai Tudásközpont	58
Az olimpia sportprogramja	60
Az ifjúsági olimpia	62
Határok nélkül: nők a sportban	65
A paralimpia: „lélek a mozgásban”	68
Az olimpiai játékok rendezése	70
Rendező városok	72
Az olimpiai falu	73
Fenntartható fejlődés az olimpiai játékok segítségével	74
Megfelelni az olimpiai játékok kihívásainak	77

Az olimpiai mozgalom

Az olimpiai mozgalom különböző szervezetek hálózata: az olimpiai játékok szervezőbizottságai, vállalatok és magánszemélyek, mind, akik elkötelezettek a sport, az eszmék és értékek iránt, melyek az olimpizmus alapját alkotják.

Vitatémák

Mit gondolsz, az olimpiai játékok és az olimpiai mozgalom miért olyan népszerű annyi országban és eltérő kultúrában világszerte?

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB)

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság felügyeli minden olimpia szervezését, valamint koordinálja az olimpiával kapcsolatos sport, kulturális és oktatási tevékenységet. A NOB tagjai befolyásos magánszemélyek, akik jelentős eredményeket értek el a sport világában. Ezek a személyek a NOB képviselői saját hazájukban.

A NOB tagjai nem saját országuk képviselői. Előfordul, hogy a NOB tagok több országban is képviselik a NOB-ot. Néhány NOB tag a sportolókat képviseli, míg mások nemzetközi sportszervezetekből érkeztek. A NOB tagjainak száma maximum 115 fő lehet egyszerre, melybe nem számítanak bele a tiszteletbeli tagok. A tagok évente egyszer találkoznak a NOB ülésén.

Nemzeti olimpiai bizottságok

Több, mint 200 ország és egyéb közigazgatási egység küld sportolókat, hogy felvonuljanak nemzetük zászlaja alatt az olimpiai játékok nyitóünnepségén. Minden résztvevő országnak és más közigazgatási egységnek van saját nemzeti olimpiai bizottsága. A nemzeti olimpiai bizottságok felelősek az ország sportolóiért, valamint az olimpiai mozgalom értékeinek népszerűsítéséért és fenntartásáért.

Az olimpiai játékok szervezőbizottságai

Miután egy város elnyerte az olimpiai játékok rendezésének jogát, első teendője, hogy létrehozza saját szervezőbizottságát. A szervezőbizottság szakemberekből és önkéntesekből áll (és az olimpia évének közeledtével egyre többen vesznek részt benne), akik azzal töltik idejüket a következő hét év alatt, hogy megtervezzék az olimpiai játékok minden részletét, beleértve a létesítmények felépítését, a sport és kulturális események megszervezését, illetve, hogy felkészítsék a várost több ezer sportoló, néző és újságíró érkezésére. A szervezőbizottság felelős a játékok finanszírozásának a biztosításáért is. A bizottság felelős a paralimpiai játékok megszervezéséért is, melyre az olimpiai játékok után tíz nappal kerül sor a Nemzetközi Paralimpiai Szövetség felügyelete alatt.

Nemzetközi Sportszövetségek

Az olimpiai sportok versenyszabályai és protokolljai minden sportoló számára ugyanaz, függetlenül attól, hogy mely országból érkezik. Ezért minden sportot egy nemzetközi szövetség felügyel. 28 nyári sportszövetség és 7 téli sportszövetség van, melyek felelősek a sportáguk technikai és igazgatási teendőiért az olimpiai játékok során. A szövetségek dolgozzák ki a játékokon való részvétel feltételeit összhangban az Olimpiai Chartával; és szorosan együttműködnek a NOB-bal a doppingolás visszaszorításáért.

A NOB bizottságai

A NOB bizottságai olyan munkacsoportok, amelyek bizonyos területek vizsgálatáért és felügyeletéért felelősek, valamint tanácsadóként működnek a NOB elnöke mellett, és a NOB végrehajtó bizottsága számára ajánlásokat fogalmaznak meg. A NOB bizottságai: 2022 Koordinációs Bizottság; 2024 Értékelési Bizottság; Sportolók Kisérete; Könyvvizsgáló Bizottság; 3. nyári Ifjúsági Olimpiai Játékok Kommunikációs és Koordinációs Bizottsága (Buenos Aires, 2018); 3. Téli Ifjúsági Olimpiai Játékok Koordinációs Bizottsága (Lausanne, 2020); XXXI Olimpiai Játékok Koordinációs Bizottsága (Rio 2016); XXXII Olimpiai Játékok Koordinációs Bizottsága (Tokió 2020); XXIII Téli Olimpiai Játékok Koordinációs Bizottsága (Phjongcsang 2018); Kulturális és Olimpiai Örökség Bizottság; Bizottság a Tagok Delegálásához; Etikai, Értékelő és Pénzügyi Bizottság; NOB-tag Választási Bizottság; NOB Képviselő a WADA Végrehajtó Bizottsága; Jogi Ügyek Bizottsága; Marketing Bizottság; Orvosi és Tudományos Bizottság; Olimpiai Csatorna, Olimpiai Oktatás; Olimpiai Játékok Koordinációs Bizottság; Olimpiai Program; Olimpiai Szolidaritás; Közügyek és Társadalmi Fejlődés a Sport Segítségével; Sport és Aktív Társadalom; Fenntarthatóság és Örökség; Nők a Sportban, valamint Ifjúsági Olimpiai Játékok Koordinációs Bizottság.

Olimpiai szponzorok

Az olimpiai mozgalom legnagyobb bevételi forrása az olimpiai játékok közvetítési jogainak értékesítése. Ugyanakkor néhány nemzetközi nagyvállalat a TOP (The Olympic Partner) szponzorációs programon keresztül szintén támogatja a mozgalmat. Egy kis részt leszámlítva minden befolyó bevétel visszaforgatásra kerül a sportba a nemzeti olimpiai bizottságok, az olimpiai szervezőbizottságok és a sportszövetségek révén.

Az olimpia világa

A sport univerzalitása és az olimpizmus értékei megerősítést nyernek a nemzeti olimpiai bizottságok munkáján keresztül a következő közigazgatási területeken:

Afrika

Algéria (ALG)
Angola (ANG)
Benin (BEN)
Bissau-Guinea (GBS)
Botswana (BOT)
Burkina Faso (BUR)
Burundi (BDI)
Comore-szigetek (COM)
Csád (CHA)
Dél-afrikai Köztársaság (RSA)
Dél-Szudán (SSD)
Dzsibuti (DJI)
Egyenlítői-Guinea (GEQ)
Egyiptom (EGY)
Elefántcsontpart (CIV)
Eritrea (ERI)
Etiópia (ETH)
Gabon (GAB)
Gambia (GAM)
Ghána (GHA)
Guinea (GUI)
Kamerun (CMR)
Kenya (KEN)
Kongói Demokratikus Köztársaság (COD)
Kongói Köztársaság (CGO)
Közép-afrikai Köztársaság (CAF)
Lesotho (LES)
Libéria (LBR)
Líbia (LBA)
Madagaszkár (MAD)
Malawi (MAW)
Mali (MLI)
Marokkó (MAR)
Mauritánia (MTN)
Mauritius (MRI)
Mozambik (MOZ)
Namíbia (NAM)
Niger (NIG)
Nigéria (NGR)
Ruanda (RWA)
São Tomé és Príncipe (STP)
Seychelle-szigetek (SEY)
Sierra Leone (SLE)
Szenegál (SEN)
Szomália (SOM)
Szudán (SUD)
Sváziföld (SWZ)
Tanzánia (TAN)
Togo (TOG)
Tunézia (TUN)
Uganda (UGA)
Zambia (ZAM)

Zimbabwe (ZIM)

Zöld-foki Köztársaság (CPV)

Amerika

Amerikai Egyesült Államok (USA)
Amerikai Virgin-szigetek (ISV)
Antigua és Barbuda (ANT)
Argentína (ARG)
Aruba (ARU)
Bahama-szigetek (BAH)
Barbados (BAR)
Belize (BIZ)
Bermuda (BER)
Bolívia (BOL)
Brazília (BRA)
Brit Virgin-szigetek (IVB)
Chile (CHI)
Costa Rica (CRC)
Dominikai Közösség (DMA)
Dominikai Köztársaság (DOM)
Ecuador (ECU)
Grenada (GRN)
Guatemala (GUA)
Guyana (GUY)
Haiti (HAI)
Honduras (HON)
Jamaica (JAM)
Kajmán-szigetek (CAY)
Kanada (CAN)
Kolumbia (COL)
Kuba (CUB)
Mexikó (MEX)
Nicaragua (NCA)
Panama (PAN)
Paraguay (PAR)
Peru (PER)
Puerto Rico (PUR)
Saint Kitts és Nevis (SKN)
Saint Lucia (LCA)
Saint Vincent és Grenadine (VIN)
Salvador (ESA)
Suriname (SUR)
Trinidad és Tobago (TTO)
Uruguay (URU)
Venezuela (VEN)

Ázsia

Afganisztán (AFG)
Bahrain (BRN)
Banglades (BAN)
Bhután (BHU)
Brunei (BRU)

Dél-Korea (KOR)
Egyesült Arab Emírségek (UAE)
Észak-Korea (PRK)
Fülöp-szigetek (PHI)
Hong Kong (HKG)
India (IND)
Indonézia (INA)
Irak (IRQ)
Irán (IRI)
Japán (JPN)
Jemen (YEM)
Jordánia (JOR)
Kambodzsza (CAM)
Katar (QAT)
Kazahsztán (KAZ)
Kelet-Timor (TLS)
Kína (CHN)
Kirgizisztán (KGZ)
Kuwait (KUW)
Laosz (LAO)
Libanon (LIB)
Malajzia (MAS)
Maldív-szigetek (MDV)
Mianmar (MYA)
Mongólia (MGL)
Nepál (NEP)
Omán (OMA)
Pakisztán (PAK)
Palesztina (PLE)
Sri Lanka (SRI)
Szaúd-Arábia (KSA)
Szingapúr (SIN)
Szíria (SYR)
Tádzsikisztán (TJK)
Tajvan (TPE)
Thaiföld (THA)
Türkmenisztán (TKM)
Üzbegisztán (UZB)
Vietnám (VIE)

Európa

Albánia (ALB)
Andorra (AND)
Ausztria (AUT)
Azerbajdzsán (AZE)
Belgium (BEL)
Bosznia és Hercegovina (BIH)
Bulgária (BUL)
Ciprus (CYP)
Csehország (CZE)
Dánia (DEN)
Észak-Macedónia (MKD)
Észtország (EST)
Fehéroroszország (BLR)
Finnország (FIN)

Franciaország (FRA)
Görögország (GRE)
Grúzia (GEO)
Hollandia (NED)
Horvátország (CRO)
Írország (IRL)
Izland (ISL)
Izrael (ISL)
Koszovó (KOS)
Lengyelország (POL)
Lettország (LAT)
Liechtenstein (LIE)
Litvánia (LTU)
Luxemburg (LUX)
Magyarország (HUN)
Málta (MLT)
Moldova (MDA)
Monaco (MON)
Montenegró (MNE)
Nagy-Britannia (GBR)
Németország (GER)
Norvégia (NOR)
Olaszország (ITA)
Örményország (ARM)
Oroszország (RUS)
Portugália (POR)
Románia (ROU)
San Marino (SMR)
Spanyolország (ESP)
Svájc (SUI)
Svédország (SWE)
Szerbia (SRB)
Szlovákia (SVK)
Szlovénia (SLO)
Törökország (TUR)
Ukrajna (UKR)

Óceánia

Amerikai Szamoa (ASA)
Ausztrália (AUS)
Cook-szigetek (COK)
Fidzsi-szigetek (FIJ)
Guam (GUM)
Kiribati (KIR)
Marshall-szigetek (MHL)
Mikronézia (FSM)
Nauru (NRU)
Palau (PLW)
Pápua Új-Guinea (PNG)
Salamon-szigetek (SOL)
Szamoa (SAM)
Tonga (TGA)
Tuvalu (TUV)
Új-Zéland (NZL)
Vanuatu (VAN)

Az Olimpiai Múzeum és az Olimpiai Tudásközpont

A NOB Székház közelében, a svájci Lausanne városában található az Olimpiai Múzeum és az Olimpiai Tudásközpont, melyek az olimpiai mozgalom oktatási központjai.

A kezdeményezés egy olimpiai múzeum és olimpiai tudásközpont létrehozására, egészen a francia Pierre de Coubertin báróig vezethető vissza, aki a 19. században újjáélesztette az olimpiai mozgalmat. A tanár Coubertin azon a véleményen volt, hogy az olimpiai mozgalomnak olyan oktatási célokat kell megvalósítania, amelyek életre hívták. „Nem voltam képes teljesen véghezvinni, amit szerettem volna. Hiszem, hogy egy olimpiai tanulmányok központ mindennél jobban segítené a munkám megőrzését és továbbfejlesztését” – írta Coubertin.

Néhány évvel azután, hogy megalapította a NOB központját Lausanne-ban, Pierre de Coubertin létrehozott egy kezdetleges olimpiai múzeumot a Mon-Repos villában, melynek feladata az olimpiai játékok örökségének ápolása és megőrzése volt. 1982. június 23-án nyílt meg az első hivatalos Olimpiai Múzeum Lausanne központjában (az Avenue Ruchonnet-en), majd ugyanebben az évben október 11-én a Könyvtár és az Olimpiai Tudásközpont is, az épület első emeletén.

1993 óta az Olimpiai Múzeum és az Olimpiai Tudásközpont Ouchy-ban található, egy sétányon a Genfi-tó partján. Jelenleg a Tudásközpont Könyvtárból, Egyetemi Kapcsolatok részlegéből, Történeti Levéltárból és Kutató és Referencia Központból áll. Ezek őrzik és rendszerezik az összes olimpiai anyagot.

A Tudásközpont ma világelső az olimpiai játékokat és az olimpiai mozgalmat érintő írott, vizuális- és hanganyagok gyűjteményét illetően. Ezek mellett a nemrég teljesen felújított Olimpiai Múzeum állandó kiállítással rendelkezik, számtalan interaktív installációval, de vannak időszakos kiállítások is. Jól működő iskolai programjai is vannak.

15. feladatlap

Az Olimpiai Múzeum

Olimpiai nevelési témák

Az erőfeszítés öröme, harmonikus test, szellem és lélek, kiválóságra törekvés, fair play, egymás iránti tisztelet

Javasolt feladatok

Korcsportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Vizsgálat, szókratészi kérdésfeltevés, kreativitás, együttműködés, problémamegoldás, kirakós-tanulás, körhinta-módszer, kölcsönös megosztás, multimédiás prezentáció

★ Elsajátítandó ismeretek

Elmélyülni és inspirációt nyerni az olimpiai témákból

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 15. feladatlap

↑ Az Olimpiai Múzeum Lausanne-ban. Fent balról, az óramutató járásával megegyezően: az olimpiai béke fala Londonban, 2012; egy pár korszakos cipő az olimpiai műkorszakbajnok Sonja Henie aláírásával; Jean Cardot Pierre de Coubertin szobra Lausanne-ban; az Olimpiai Játékok Piktogramjai – állandó kiállítás

Az olimpia sportprogramja

Az olimpia sportprogramja új sportágak bevonásával folyamatosan bővült az évek során. Ahhoz, hogy egy sportág bekerülhessen az olimpia sportprogramjába, olyan nemzetközi sportszövetséghez kell tartozzon melyet a NOB is elismer.

↑ London, 2012: Alistair Brownlee Nagy-Britanniából vezet a spanyol Javier Gomez előtt és öccse, Jonathan előtt a férfi triatlon versenyén

SPORT-PROGRAM: RIO, 2016

Vízi sportok
Asztalitenisz
Atlétika
Birkózás
Cselgáncs
Evezés
Golf
Gyephoki
Íjászat
Kajak-kenu
Kerékpározás
Kézilabda
Kosárlabda
Labdarúgás
Lovassportok
Lövészet
Ökölvívás
Öttusa
Rögbi
Röplabda
Súlyemelés
Taekwondo
Tenisz
Tollaslabda
Torna
Triatlon
Vitorlázás
Vívás

Vitatémák

- Mely olimpiai sportok népszerűek hazánkban? Milyen más népszerű sportágakat ismersz még?
- Mely hagyományos nem olimpiai sportok népszerűek hazánkban?
- Ha találtál egy olyan sportot, ami nem része az olimpia programjának, írd egy érvelést arról, hogy miért lenne ott a helye.
- Készíts idővonalat arról, hogy mely sportok szerepeltek már az első újkori olimpián, majd add hozzá időrendben a többi sportot, ahogy a program részévé váltak.

↓ Peking, 2008: A ciprusi Haris Papadopoulos, a brit Ben Ainslie és az ír Tim Goodbody verseny közben a finn dingi vitorlás számban a Qingdao Olimpiai Központban

Olvasmány

A téli sportok, mint a korcsolyázás vagy a sísélés igen népszerűek a világ azon országaiban, ahol a hideg téli időjárás a vizet jéggé, az esőt pedig hóvá változtatja. Síléceken, korcsolyán vagy deszkán állva siklani, lecsúszni vagy ugrálni egy csúszós, havas domboldalon, kiváló szórakozás gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt, főként azokban az országokban, ahol hideg tél van. Az Olimpiai Charta szerint „csak azok a sportok kerülhetnek be a téli olimpia programjába, melyet legalább 25 országban és három kontinensen széles körben űznek.”

SPORT-PROGRAMOK: SZOCSI, 2014

Biatlon
Bob
Curling
Jégkorong
Korcsolya
Sísélés
Szánkó

↑ Szocsi, 2014: Julia Dujmovits Ausztriából a nők parallel szlalom snowboard versenyszámában

↑ Vancouver, 2010: A kanadai jégchoki kapus, Roberto Luongo gólt kap az aranymeccsen (USA-Kanada)

16. feladatlap

Az olimpia sportprogramja

Olimpiai nevelési témák

Harmonikus test, szellem és lélek, kiválóságra törekvés, fair play, egymás iránti tisztelet, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Vizsgálat, fórum színház, kérdés-felelet, kerekasztal, belépőkártya, kilépőkártya

★ Elsajátítandó ismeretek

- Megismerni a sportágakat, amelyeket a világ különböző részein űznek
- Felismerni, hogy az olimpiai sportágak az idők folyamán hogyan változnak, ami azt is mutatja, hogy mennyire sokszínű a sport

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 16. feladatlap

Az ifjúsági olimpia

Az ifjúsági olimpia a 15 és 18 év közötti sportolók legnagyobb szabású nemzetközi sporteseménye. Ötvözi az oktatást és a kultúrát és arra motiválja a fiatalokat, hogy az olimpiai értékek szerint éljenek és az olimpizmus nagykövetei legyenek.

Az ifjúsági olimpiát először 2010 nyarán, Szingapúrban rendezték meg, amelyet két évvel később, Innsbruckban az első téli ifjúsági olimpia, majd 2014-ben Nankingban (Kína) a második nyári játékok következtek. A legutóbbi eseményre 2016-ban Lillehammerben került sor. A következő játékok 2018-ban az argentin Buenos Airesben (nyári) és 2020-ban a svájci Lausanne-ban (téli) kerülnek megrendezésre.

Rögtön a kezdetektől az ifjúsági olimpiát sokkal többnek szánták egy egyszerű sporteseménynél. A játékok célja, hogy összehozza a fiatalokat a világ minden tájáról. Egy olyan esemény, amely sokszínű környezetben ötvözi a sportteljesítményt az oktatással és a kultúrával.

A résztvevők először a pályán versenyeznek, majd lehetőségük van arra, hogy előadásokra járjanak, ahol fontos sportolói készségekről tanulhatnak, illetve megismerhetik az olimpiai értékeket.

↓ Innsbruck, 2012: két résztvevő megmutatja a kezükre nyomtatott ifjúsági olimpiai emblémát

Tények és adatok

- Az első nyári ifjúsági olimpiára 2010-ben Szingapúrban került sor, míg az első téli ifjúsági olimpiát 2012-ben Innsbruckban rendezték.
- Az ifjúsági olimpiának két – egyformán fontos – pillére van: a sportversenyek, valamint a kultúra és az oktatás.
- Az ifjúsági olimpia résztvevői (sportágtól függően) a következő három korcsoportban versenyeznek: 15-16, 16-17, 17-18 évesek.
- Négy „szabadon választható kvalifikációs helyet” biztosítottak minden nemzeti olimpiai bizottságnak 2010-ben, Szingapúrban.
- A csapatsportokban, a szingapúri versenyszámok 5%-ában, vegyes nemű és/vagy vegyes nemzetiségű csapatok is indultak.
- A téli ifjúsági olimpián hét sportágban versenyeznek.
- A nyári ifjúsági olimpián 26 sportágban versenyeznek.
- A téli 10, a nyári ifjúsági olimpia 12 napig tart.
- 205 nemzeti olimpiai bizottságot hívtak meg 2010-ben a Szingapúrban rendezett eseményre.
- 1100 sportoló vett részt a 2016-os lillehammeri téli ifjúsági olimpián.
- 3800 sportoló vett részt a 2014-es nankingi nyári ifjúsági olimpián.

Lillehammer, 2016: „Tanulj és oszd meg” projekt nap – Egy fiatalember megpróbál átjutni a kötelek akadálypályáján az Olimpiai Szolidaritás munkacsoport sátrában

Nanking, 2014: Az ezüstérmes Stephanie Jenks (USA) és a bronzérmes Emilie Morier (Franciaország) gratulál az aranyérmes Brittany Duttonnak (Ausztrália) a nők triatlion versenyében

Az ifjúsági olimpia alapelvei

Az ifjúsági olimpiai játékok középpontjában az ifjúság szelleme és dinamizmusa áll. Legfontosabb alapelvei:

- A sport kiváló lehetőséget biztosít a barátságok építésére.
- Az ifjúsági olimpia segíti a résztvevőket, hogy új kultúrákról, hagyományokról és különböző értékekről tanuljanak.
- Az ifjúsági olimpia arra buzdítja a résztvevőket, hogy a sportversenyen a legjobbat hozzák ki magukból.
- Az ifjúsági olimpiai mozgalom hisz abban, hogy a fiatalok energikus és szenvedélyes nagykövetei lehetnek az olimpiai értékeknek, s ezzel elérhetik saját közösségük fiataljait.
- Az ifjúsági olimpia ideális új, innovatív ötletek befogadására.

Az ifjúsági olimpia sportprogramja

Az ifjúsági olimpia nyitott a sportági szövetségek kezdeményezéseire. A szövetségek új versenyszámokat vagy más részvételi arányt is javasolhatnak a már meglévők mellé (nemzetközi csapatok, vegyes nemű csapatok, limitált számú játékos). Például, az ötfős gyeplabda Nankingban szerepelt először 2014-ben, vagy az egyszemélyes bób Lillehammerben, 2016-ban. Az olyan sportágak, amelyek nem részei a programnak, szintén bemutatkozhatnak a „Tanulj és oszd meg” program eseményei keretében. A gördeszka, görkorcsolya, sportmászás vagy a vusu mind része volt a „Sport Laboratórium Nanking 2014” programjának. Az ifjúsági olimpia programja rugalmas, így lehetővé teszi, hogy a rendező város helyszíneire és infrastruktúrájához igazodjon a sportprogram.

„Tanulj és oszd meg” program

A tanulás és megosztás feladatai az ifjúsági olimpia öt alaptémája köré csoportosulnak:

- **Olimpizmus**
- **Készségfejlesztés**
- **Fizikai jólét és egészséges életmód**
- **Társadalmi felelősségvállalás**
- **(Ön)kifejezés**

Az ifjúsági olimpia szervezőbizottsága a NOB-bal együtt szervezi a „Tanulj és oszd meg” interaktív és innovatív foglalkozásokat, melyek az öt alaptémát izgalmassá és élményszerűvé teszik. A „Tanulj és oszd meg” eseményei a játékok időtartama alatt zajlanak. Ezen a sportolók, de akár az edzők és a helyi fiatalok is részt vehetnek. A szervezőbizottságnak van némi mozgástere és szabadsága az esemény szervezésében, amíg tiszteletben tartja a célokat és fent említett témákat.

Ezzel párhuzamosan a NOB számos programot kidolgozott annak érdekében, hogy a fiatal résztvevők segítségével népszerűsítse az olimpiai értékeket az ifjúsági olimpia előtt, alatt és után. Például:

- **Ifjúsági olimpia nagykövetei** – Az ifjúsági olimpiai nagykövetei olyan nemzetközileg elismert elit sportolók, akiket azért választottak, mert nagy nyilvánosságot érnek el és ezzel segítik az ifjúsági olimpiát, valamint azért a kommunikációs képességükért, hogy a kortársakkal könnyen tudnak kapcsolatot teremteni. Résztételükkel arra ösztönzik a fiatalokat világszerte, hogy aktívan sportoljanak.
- **Sportoló példakép** – A sportoló példaképek még aktív vagy nemrég visszavonult sportolók, akiket a nemzetközi szövetségek jelölnek. Részt vesznek a játékokon és megosztják tapasztalataikat, valamint tanácsokat adnak a fiatal sportolóknak a „Tanulj és oszd meg” programon. A nemzetközi szövetségek felkérlik őket egyéb sport kezdeményezésekben való részvételre is.
- **Fiatal nagykövete** – A fiatal nagykövete azok a lelkes 18 és 25 év közötti fiatalok, akiket érdekel a sport; őket a nemzeti olimpiai bizottságok jelölhetik a tisztségre. Részt vesznek a játékokon a saját nemzeti olimpiai bizottságuk delegációja tagjaként, és segítenek az ifjúsági olimpia szellemiségét terjeszteni, valamint arra bátorítják a sportolókat, hogy vegyenek részt a „Tanulj és oszd meg” eseményein.
- **Fiatal újságírók** – A fiatal újságírók azok a tehetséges, 18 és 24 év közötti újságírók, akik részt vesznek a játékokon egy sportújságírói program részeként. Őket a nemzeti olimpiai bizottságuk jelöli és profi szakemberekkel és újságírókkal dolgoznak együtt a játékok alatt. A program elsősorban a fényképezés, írás és televíziózás témakörökre összpontosít. A legjobb 15 újságíró meghívást kap a Fiatall újságírók programra, hogy részt vegyen a következő téli ifjúsági olimpián, ezáltal lehetőséget biztosítva arra, hogy még több tapasztalatot szerezzen és fejlessze készségeit.

17. feladatlap

Az ifjúsági olimpia

Olimpiai nevelési témák

Harmonikus test, szellem és lélek, kiválóságra törekvés, fair play, egymás iránti tisztelet, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Vizsgálat, fórum színház, kérdés-felelet, kerekasztal, belépőkártyák, kilépőkártyák

★ Elsajátítandó ismeretek

- Felismerni az ifjúsági olimpia jelentőségét, mely segítségével a fiatalság elsajátíthatja az olimpizmus eszméjét
- Megtanulni, hogyan lehetnek a sportolók nagykövete, valamint szociálisan érzékenyek

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 17. feladatlap

↑ Fiatall sportoló a Nemzetközi Kulturális Faluban

„Bármilyen ország vagy személy elleni diszkrimináció, legyen az faji, vallási, politikai, nemi hovatartozás, vagy bármi más miatt, összeegyeztethetetlen az olimpiai mozgalom elveivel.”

Olimpiai Charta, 2004: Alapelvek #5

Határok nélkül: nők a sportban

Az első újkori olimpiai játékok óta a vélemények lassan változtak a nők és a sport tekintetében. A NOB határozottan arra bátorítja a nőket, hogy vegyenek részt a sportban és a fizikai aktivitásban. Ez a fejezet néhány különleges történetet ismertet női olimpiai bajnokokról.

Határok nélkül: nők a sportban

↑ Szocsi, 2014: Anna Sloan Nagy-Britanniából a Kanada elleni női curling elődöntőjében, az Ice Cube Curling Centerben

1900-ban Párizsban, négy évvel az első újkori olimpiai játékok után, a nők első alkalommal vettek részt hivatalosan a játékokon.

Pierre de Coubertin tiltakozása ellenére a 997 versenyzőből 22 nő volt Párizsban. Öt sportágban versenyeztek: tenisz, vitorlázás, krikett, lovassport és golf. Az 1970-es évek óta jelentősen megnőtt a női versenyzők száma. Napjainkban az olimpiai játékokon induló versenyzők több, mint 40 százaléka nő, és a NOB folyamatosan újabb és újabb női versenyszámokat vesz fel az olimpiai programba. 1991 óta minden új sportág, ami szeretne az olimpia programjába bekerülni, női versenyszáma is kell, hogy legyen.

18. feladatlap

Határok nélkül: nők a sportban

Olimpiai nevelési témák

Harmonikus test, szellem és lélek, kiválóságra törekvés, fair play, egymás iránti tisztelet, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

orcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

Letöltés

Forráskönyvtár: 18. feladatlap

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Szerepjáték, vizsgálat, fórum színház, naplók, reflektív napló, blogok, vlogok

★ Elsajátítandó ismeretek

- Felismerni, hogy a történelem során a nőknek nem voltak egyenlő lehetőségeik az olimpiákon részt venni
- Felismerni, hogy a NOB munkájának eredményeként ma már az Olimpiai Charta biztosítja, hogy a nőknek ma egyenlő esélyei legyenek a részvételre (Olimpiai Charta, 2004: Alapelvek #5)

Gabriela Sabatini (Argentína)

Az argentin teniszező, Gabriela Sabatini három alkalommal is a világranglista harmadik helyéig jutott. Miután 1996-ban visszavonult, ugyanekkora energiát és eltökéltséget fordított arra, hogy – ahogy ő fogalmazott – „visszaadjak a sportnak valamennyit abból, amit a sport adott nekem.” Programot szervezett fiatal játékosok számára az Argentin Tenisz Szövetség segítségével, amit maga finanszírozott. Pénzt adott női tenisztornákra és ingyenes képzéseket tartott kislányok számára – mindezt a nyilvánosság kizárásával.

Tegla Loroupe (Kenya)

Tegla Loroupe a 2011-es NOB Nők és a Sport Díj (Women and Sport Award) nyertese felülemelkedett nehéz sorsán és nemzetközi sport ikon és példakép lett számos nő számára hazájában, Kenyában és máshol is. Loroupe a maratoni futás korábbi csúcstartója, olimpikon és az első afrikai nő, aki megnyerte a New York Maratont. Loroupe számos fiatal nőt inspirált alázatának, türelmének, kemény munkájának és csapatszellemének köszönhetően. Saját forrásból hozta létre a Tegla Loroupe Béke Alapítványt (Tegla Loroupe Peace Foundation), amely oktatja, erősíti és támogatja a nőket és a konfliktusban élő közösségeket három kelet-afrikai országban. Alapítványa számos versenyt szervezett, melyen egyre több nő és lány vesz részt, megerősítve őket fizikailag, társadalmilag és anyagilag. Az alapítvány lehetőséget biztosít nők és lányok számára arra, hogy eddzenek és felkészítsék őket a helyi és nemzetközi versenyekre. Loroupe élen jár abban a kezdeményezésben is, hogy a nők nagyobb szerepet kapjanak a sportvezetésben.

Női labdarúgó válogatott (Japán)

Japán női labdarúgó válogatottja, melyet a helyiek csak Nadeshiko Japan néven említenek, komoly motivációs erővel bír abban a törekvésben, hogy megváltozzon a női sporthoz való hozzáállás, főként a női labdarúgásban. Abban az időben, amikor Japán az elhunytakat gyászolta az atomerőmű balesetét és a szökőárt követően, a válogatott megnyerte a 2011-es FIFA női labdarúgó világbajnokságot, és ezzel kvalifikálta magát a 2012-es londoni olimpiai játékokra.

A Nadeshiko Japan veterán játékosai mindent megtesznek azért, hogy népszerűsítsék a női labdarúgást és segítsék a válogatott következő nemzedékét azáltal, hogy edzéseket tartanak országszerte. Ez a kezdeményezés széleskörű média-nyilvánosságot kapott és jelentős hatása volt nem csak a női labdarúgásra, hanem általánosságban a női sportra Japánban.

Zahra Nemat (Irán)

Zahra Nemat 2012-ben Londonban történelmet írt. Megszerezte Irán első női olimpiai aranyérmét. Sikere hatalmas nyilvánosságot kapott Iránban, és nem csupán az előítéleteket segítette megtörni a fogyatékosággal élő emberekkel szemben, hanem előtérbe helyezte a női sportot és az iráni nőket is motiválta a sportolásra. 1985 áprilisában született, feketeövet szerzett taekwondóban, majd 2004-ben egy balesetben gerincsérülést szenvedett. Két évvel a baleset után egyetemi hallgatóként elkezdett az íjászáttal foglalkozni és hamar bebizonyította, hogy a sérülése semmiben sem hátráltatja. A 2011-es olaszországi íjás világbajnokságon négy versenyszámban, valamint a 30 méteres számban is rekordot döntött. A 2012-es londoni paralimpián egyéni rekorddal aranyat, csapatban bronzérmet szerzett. Sikerei, bátorsága és elkötelezettsége révén példakép lett Iránban, jelentősen megváltoztatva a sérült emberekről kialakult közvéleményt. Neki köszönhetően az elkövetkező években jelentősen megemelkedett a parasportolók száma íjászatban Iránban. 2013-ban elnyerte a Sportszellelem Egyéni Díjat (Spirit of Sport Individual Award).

Cathy Freeman (Ausztrália)

Cathy Freeman Mackayben, Queensland államban született. Első aranyérmét nyolcévesen egy iskolai atlétika bajnokságon nyerte. A családja nagyon szegény volt és sok bennszülött ausztrálhoz hasonlóan, a többségi fehér társadalom kirekesztette. Freeman egyszer azzal szembesült, hogy egy általános iskolai versenyen a fehér lányok, akiket legyőzött, trófeákat kapnak. Edzője (és egyben nevelőapja) Bruce Barber volt 1989-ig. Családja keményen dolgozott, hogy részt tudjon venni a versenyeken Sydneyben, Melbourne-ben és Canberrában. 1989-ben a család Brisbanebe költözött, hogy közel legyen Cathyhez, aki ösztöndíjjal felvételt nyert a Kooralbyn Nemzetközi Iskolába. Ott Mike Danila lett az edzője, aki akkor már egy profi edző volt.

Napjainkban Freeman az alapítója és elnöke a Cathy Freeman Alapítványnak, melynek célja, hogy csökkentse a diszkriminációt az oktatásban a bennszülött és nem bennszülött gyerekek között.

Vitatémák

- Számtalan oka van annak, hogy miért nehéz egy fiatal nőnek olimpiai bajnökká válni. Vitassátok meg ezeket az okokat!
- A múltban úgy tartották, hogy a nők nem alkalmasak a hosszú maratoni táv lefutására. Az olimpiai játékokon 1984-ig nem szerepelt női maratoni futás. Joan Benoit (USA) lett a világ első női olimpiai aranyérmes maratoni futó. Vajon miért gondolták az emberek, hogy a nők nem bírnák ki a maratoni táv lefutását?
- A közösséged vagy országod támogatja a nők és lányok részvételét a testmozgásban? Miért vagy miért nem? Mit gondolsz, jó, hogy a nők is részt vehetnek sportversenyeken? Miért vagy miért nem?
- Készíts interjút közösséged egy női sportolójával. Miért olyan fontos számára a sport? Milyen akadályokat kellett legyőznie? Hogyan győzte le ezeket az akadályokat? Kapott ehhez segítséget?

Carina Vogt (Németország)

A német Carina Vogt történelmet írt 2014-ben, Szocsiban, amikor a női síugrás első aranyérmét nyerte, annak ellenére, hogy soha előtte nem nyert egyetlen sí világtupa versenyt sem.

A női síugrás először 2014-ben, Szocsiban szerepelt az olimpia programjában; 90 évvel azután, hogy a férfiak számára először rendezték meg ezt a számot az 1924-es téli olimpián.

Stamata Revithi (Görögország)

Stamata Revithi egy görög asszony volt, aki lefutotta az 1896-os nyári olimpián a maratoni futás több, mint 40 kilométeres távját. A játékon nem vehettek részt nők, de Revithi ragaszkodott hozzá, hogy versenyezhesen. Revithi a férfiak hivatalos versenye után egy nappal futott, és bár a távot nagyjából 5 óra 30 perc alatt teljesítette – és talált tanúkat is, akik aláírásukkal igazolták a teljesítményét –, nem engedték be a Panathinaiko Stadionba a versenyt követően. Szerette volna dokumentumait a görög olimpiai bizottságnak bemutatni abban a reményben, hogy elismerik a teljesítményét, de nem tudni, hogy ezt végül megtette-e. Nem maradt fenn semmi Revithi életéről olimpiai futását követően.

A kortárs források szerint egy másik nő, Melpomene ugyancsak futott az 1896-os maratoni versenyen. Víta tárgya az olimpiatörténetek között, hogy Revithi és Melpomene egy és ugyanazon személy-e.

A paralimpia: „lélek a mozgásban”

A Nemzetközi Paralimpiai Bizottság szervezi és koordinálja a paralimpiai játékokat, ezzel lehetővé téve a sérült sportolóknak a kiválóságra törekvést, és hogy az egész világot inspirálhassák.

A paralimpiai sportolók különböző testi fogyatékkal élnek. A hangsúly egyértelműen a sportteljesítményen van és nem a résztvevők fogyatékoságán. A 2012-es londoni olimpia óta minden rendező városnak kötelező paralimpiát is tartania az olimpiai játékok záróünnepsége után egy hónapon belül.

Vitatémák

- A Nemzetközi Paralimpiai Bizottság mottója „lélek a mozgásban”. Szerinted ez jó mottó? Miért?
- Hogyan inspirálnak mindannyiunkat a paralimpiai sportolók?
- Tervezz egy posztot, ami jelképezi a „lélek a mozgásban” mottót.
- Magyarázd el saját szavaiddal a következő idézetek jelentését.

„Kétféleképpen lehet az életet élni. Ülhetsz a négy fal között, a fejed homokba dugva és remélve, hogy mindez el fog tűnni, vagy felveheted a bokszkesztyűidet, felemelheted az ökleidet és szembenézhetsz az élettel, ahogy tudsz.”

Ljiljana Ljubisic (Kanada), négyszeres paralimpiai érmes súlylökő és diszkoszvető

„Ez mind a felfedezésről szól. Felfedeztem, hogy az úszás minden ajtót megnyitott számomra: először szabadságot adott, majd helyet a társadalomban.”

Béatrice Hess (Franciaország), 25-szörös paralimpiai érmes úszó

London, 2012: Az ausztrál Kelly Cartwright versenyez női távolugrásban a paralimpiai játékokon az olimpiai stadionban

19. feladatlap

A paralimpia: „lélek a mozgásban”

Olimpiai nevelési témák

Harmonikus test, szellem és lélek,
kiválóságra törekvés, fair play, egymás
iránti tisztelet, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

Korcsportok szerint alsó tagozattól
(5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási mód- szerek és tanulói készségek

Szókratészi kérdésfeltevés, tapasztalati tanulás

★ Elsajátítandó ismeretek

Megismerni, hogy a sérült sportolók hogyan
edzenek és versenyeznek

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 19. feladatlap

↑ London, 2012: Federico Morlacchi Olaszországból a férfi 100 méteres pillangóúszásban versenyez a paralimpiai játékokon az Aquatic Centerben

A paralimpia: „lélek a mozgásban”

↑ Vancouver, 2010: Allison Jones az Egyesült Államokból versenyben a női szuper-óriás műlesiklás versenyszámában a paralimpiai játékokon Whistler Creekside-ban

Az olimpiai játékok rendezése

A rendező városok hatalmas szervezői és anyagi felelősséget vállalnak, amikor egy olimpia megrendezésére pályáznak. Ebben a fejezetben körbejárjuk, mi is kell egy olimpia megrendezéséhez.

Olvasmány

Kezdődjön a játék! Vancouver lett a 2010-es játékok házigazdája¹

2003. július 2-án reggel, egy örömteli, piros és fehérbe öltözött tömeg előtt bejelentették, hogy a 2010-es olimpiai és paralimpiai játékok rendezésének pályázatát Vancouver nyerte. Amikor Jacques Rogge, akkori NOB elnök ezt kimondta, a közönség a város sportszínházában üdvözlésben tört ki, zászlók hullottak a magasból és több ezer ember ugrott fel a helyéről örömeiben kanadai zászlót és fehér törölközőket lengetve. Az éljenzés percekig tartott...

Vitatémák

- Milyen érzelmeket látsz a szemközti képen az embereken? Mit gondolsz, miért érez így ennyi ember? Milyen olimpiai érték jelenik meg ebben a történetben?

AZ OLIMPIAI JÁTÉKOK SZERVEZŐ-BIZOTTSÁGÁNAK FELADATAI:²

- Kiválasztani, és amennyiben szükséges, megépíteni a megfelelő sportlétesítményeket, verseny- és edzéshelelyszíneket
- Biztosítani, hogy minden szükséges eszköz rendelkezésre álljon
- Külön figyelmet fordítani a környezetvédelemre és fenntarthatóságra
- Egyenlően kezelni minden sportágat a programban és biztosítani, hogy a versenyek a nemzetközi sportszövetségek szabályai szerint foljanak
- Szállást biztosítani a sportolóknak, az őket támogatóknak és a hivatalos személyeknek
- Megszervezni az orvosi ellátást
- Megszervezni a szállítási logisztikát
- Megfelelni a média igényeinek, hogy biztosítva legyen az információáramlás és a játékokról szóló híradások mindenre kiterjedők és a legmagasabb színvonalúak legyenek
- Kulturális és oktatási programokat szervezni, melyek szerves részét képezik az olimpiai játékoknak
- Biztosítani, hogy ne kerüljön megrendezésre semmilyen politikai demonstráció, vagy gyűlés a városban és környékén a játékok alatt
- Elkészíteni a hivatalos jelentést a NOB két hivatalos nyelvén (angolul és franciául), és a játékok befejezése után legkésőbb két évvel nyilvánosságra hozni

Olvasmány

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság a XXXII (32.) Nyári Olimpiai Játékok rendezési jogát Tokió városának adta két szavazási kört követően, a másik két kandidáló várossal – Isztambul és Madrid – szemben a NOB 125. gyűlésén Buenos Airesben.

„Gratulálok Tokió városának a 2020-as olimpiai játékok rendezésének elnyeréséért” – mondta Jacques Rogge NOB elnök, akinek tizenkét éves elnöki megbízatása hivatalosan 2013. szeptember 10-én járt le. „Tokió egy nagyon erős pályázattal rendelkezett, amire szükség is volt a két másik kiváló jelölt, Isztambul és Madrid mellett. Mind a három város képes lenne megrendezni egy fantasztikus 2020-as olimpiát, de a végén Tokió pályázata fogta meg leginkább a NOB tagokat, arra invitálva minket, hogy 'fedezzük fel a holnapot' azáltal, hogy egy jól szervezett és biztonságos játékot tartanak, ami megerősíti az olimpiai értékeket és megmutatja a sport előnyeit a következő nemzedék számára.”

Vitatémák

- Milyen érzelmeket látsz az embereken az alábbi képen?
- Miket kellett London városának tennie a tervezést és előkészületeket illetően a 2012-es londoni játékok előtt? Szerinted ez nehéz feladat volt? Miért?

A japán főváros lakói ünneplik a 2020-as nyári olimpiai játékok rendezési jogának elnyerését

20. feladatlap

Az olimpiai játékok rendezése

Olimpiai nevelési témák

Harmonikus test, szellem és lélek, kiválóságra törekvés, fair play, egymás iránti tisztelet, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

Javasolt oktatási mód-szerek és tanulói készségek

Szókratészi kérdésfeltevés, vizsgálat, projekt alapú tanulás, kreativitás, személyre szabott tanulás, együttműködés, kérdés-felelet, kerekasztal, multimédiás prezentáció

Elsajátítandó ismeretek

- Tanulmányozni, hogy milyen feltételrendszer alapján ítéltek oda az olimpia rendezési jogát
- Tanulmányozni, hogy egy adott város vagy ország kultúráját hogyan lehet az olimpiai játékokon bemutatni
- Tanulmányozni, hogy milyen hatással van az olimpia a társadalomra

Letöltés

Forráskönyvtár: 20. feladatlap

Rendező városok

A kandidáló városok pályázatainak részletes kiértékelését követően a NOB közgyűlése odaítéli egy városnak a nyári vagy a téli olimpia rendezésének jogát.

Kétfajta olimpiai játék létezik: nyári játékok és téli játékok, mindkettőt négyévente rendezik meg. A téli olimpia olyan sportágakat foglal magába, melyeket havon vagy jégen űznek.

A NYÁRI OLIMPIÁK HELYSZÍNEI

DátumVáros

1896	Athén, Görögország
1900	Párizs, Franciaország
1904	St. Louis, USA
1908	London, Nagy-Britannia
1912	Stockholm, Svédország
1916	Elmaradt az I. világháború miatt
1920	Antwerpen, Belgium
1924	Párizs, Franciaország
1928	Amszterdam, Hollandia
1932	Los Angeles, USA
1936	Berlin, Németország
1940	Elmaradt a II. világháború miatt
1944	Elmaradt a II. világháború miatt
1948	London, Nagy-Britannia
1952	Helsinki, Finnország
1956	Melbourne, Ausztrália és Stockholm, Svédország (lovas versenyek)
1960	Róma, Olaszország
1964	Tokió, Japán
1968	Mexikóváros, Mexikó
1972	München, Nyugat-Németország
1976	Montreal, Kanada
1980	Moszkva, Szovjetunió
1984	Los Angeles, USA
1988	Szöul, Dél-Korea
1992	Barcelona, Spanyolország
1996	Atlanta, USA
2000	Sydney, Ausztrália
2004	Athén, Görögország
2008	Peking, Kína
2012	London, Nagy-Britannia
2016	Rio de Janeiro, Brazília
2020	Tokió, Japán

A TÉLI OLIMPIÁK HELYSZÍNEI

Dátum Város

1924	Chamonix, Franciaország
1928	St. Moritz, Svájc
1932	Lake Placid, USA
1936	Garmisch-Partenkirchen, Németország
1940	Elmaradt a II. világháború miatt
1944	Elmaradt a II. világháború miatt
1948	St. Moritz, Svájc
1952	Oslo, Norvégia
1956	Cortina d'Ampezzo, Olaszország
1960	Squaw Valley, USA
1964	Innsbruck, Ausztria
1968	Grenoble, Franciaország
1972	Sapporo, Japán
1976	Innsbruck, Ausztria
1980	Lake Placid, USA
1984	Szarajevó, Jugoszlávia
1988	Calgary, Kanada
1992	Albertville, Franciaország
1994	Lillehammer, Norvégia
1998	Nagano, Japán
2002	Salt Lake City, USA
2006	Torino, Olaszország
2010	Vancouver, Kanada
2014	Szocsi, Oroszország
2018	Phjongcsang, Dél-Korea
2022	Peking, Kína

? Olvasás előtt – kérdések

Szerinted mely városok lennének alkalmasak az olimpiai játékok megrendezésére? És a téli játékokra? Alkalmas lenne egy hozzád közel található város?

Olvasmány

Eredetileg a téli sportok nem szerepeltek az olimpiai játékok programjában, ugyanakkor igen népszerűek voltak az északi országokban, akik kezdeményezték olimpiai sportággá válásukat. 1924-ben, a franciaországi Chamonix-ban téli sportot tartottak. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság támogatta az eseményt, amely nagy sikert aratott, és ezután a NOB elismerte, mint az első téli olimpiai játékokat. Azóta a téli olimpiai játékokat is négyévente rendezik meg. Kezdetben mindig ugyanabban az évben, mint a nyári játékokat, de ma már két évente váltják egymást a nyári és téli játékok.

? Olvasás előtt – kérdések

Általában mire van szükségük az embereknek a lakóhelyük közelében? Milyen egyéb igényei lehetnek egy sportolónak?

Az olimpiai falu

Az olimpiai játékok fontos része az olimpiai falu. A résztvevő nemzetek versenyzői számára helyet biztosít az alvásra, evésre, kikapcsolódásra és a közös összejövetelekre a barátság jegyében.

Olvasmány

Játssz együtt, élj együtt: az olimpiai falu

Az olimpiai sportolóknak stadionra van szükségük a versenyzéshez, de szükségük van egy olyan helyre is, ahol aludni, étkezni és kikapcsolódni tudnak. Ezért épülnek az olimpiai falvak.

Az olimpiai faluban minden országnak megvan a saját területe, de közös étkezési és rekreációs helyiségek is találhatók, ahol a különböző nemzetek sportolói találkozhatnak egymással. A hálósobákon és étkezési helyiségeken kívül az olimpiai falu rendelkezik üzletekkel, ahol a sportolók megvásárolhatják, amire szükségük van, és szórakozási lehetőségek is vannak a szabadidő eltöltésére.

Képzeld el, hogy nincsenek határok az országok között, semmi sem választja el az embereket egymástól, csak a különböző nyelvek és kultúrák. Azok az emberek is együtt tudnak lenni, akiknek országaik esetleg háborúban állnak egymással.

Vitatémák

Ha sportoló lennél, aki az olimpiai faluban lakik az olimpiai játékok ideje alatt, mik lennének fontosak számodra annak érdekében, hogy kényelmesen és biztonságban érezd magad? Hogyan barátkoznál más országokból való emberekkel? Könnyű lenne barátokat szerezni? Miért vagy miért nem? Mit szeretnél enni?

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság szerint az olimpiai falu segít egy jobb és békésebb világot teremteni. Ez igaz szerinted? Ha igen, hogyan valósulhat meg?

21. feladatlap

Az olimpiai falu

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, kiválóságra törekvés, fair play

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Kölcsönös megosztás, megbeszélés, szókratészi kérdésfeltevés

★ Elsajátítandó ismeretek

- Megismerni az olimpiai falu jelentőségét az olimpiai értékek népszerűsítésében
- Megismerni az olimpiai falu jelentőségét az egymás iránti megértés és közösségformálás elősegítésében

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 21. feladatlap

Fenntartható fejlődés az olimpiai játékok segítségével

A fenntartható fejlődés iránti elkötelezettség részeként a NOB a környezetvédelmi kérdéseket, a szociális egyenlőséget és a gazdaságosságot határozta meg a három központi prioritásként. A NOB határozottan arra bátorítja az olimpiai szervező-bizottságokat, hogy minél több módot találjanak a globális fenntarthatóság elősegítésére az olimpia tervezése és előkészületei során.

„Teljesíteni az aktuális generáció igényeit a jövőbeni generációk lehetőségeinek feláldozása nélkül.”

A közös jövőnk,
a Brundtland Bizottság
jelentése (1987)

Olimpiai városok, mint példaképek

Az olimpiai játékokat rendező városok napjainkban számtalan tervet készítenek a környezet védelmére és a fenntartható fejlődés népszerűsítésére. Alább erre láthatunk példákat. Ezeket fel lehet használni annak megvitatására, hogy mit kell tennünk környezetünk megóvásért, valamint saját közösségünkben a fenntartható fejlődés népszerűsítéséért.

↑ Vancouver, 2010: Egy kőből készült helyi nevezetesség, az Inukshuk

Lillehammer, 1994

Az első „zöld” játékok

Energiatakarékosság: a fennmaradó hőt, mely a jég felszínéről távozik, valamint a légkondicionálók ből származó levegőt a Hamar Olimpiai Csarnokban más helyszínek fűtésére használták fel. Környezetvédelmi információkat nyomtatott a szervezőbizottság a játékokra szóló jegyekre.

Nagano, 1998

A veszélyeztetett fajok védelme

Gifu pillangók: A Hapon'one erdő volt a férfi műlesiklás versenyének helyszíne, ami egyben a gifu pillangók párzási helye is. Több, mint 300 ember, helyi önkéntesek és középiskolai diákok segítettek a miyama'oai fűvet áttelepíteni, amely a pillangók tápláléka. A helyi diákok a síugrás helyszínére is telepítettek át miyama'oai fűvet, hogy a pillangók ott rakják le petéiket.

Sydney, 2000

Városfejlesztés

Millenium Parklands: Sydney teljesen megújított egy régi ipari területet, hogy egy hatalmas városi parkot hozzon létre, ami otthont adott az olimpiai stadionnak és egyéb helyszíneknek. A park megőrizte a veszélyeztetett arany levelibéka élőhelyét is.

Torino, 2006

A klímaváltozás fontossága

A HECTOR program: A téli játékokat közvetlenül érinti az éghajlatváltozás, hiszen a megrendezéshez szükség van hidegre és hóra. Ezek a „valódi nyersanyagai” a téli sportversenyeknek. Ezért a torinói olimpiai játékok szervező-bizottságának egyik prioritása volt a környezet védelme. A HECTOR (Heritage Climate TORino) program felhívta a figyelmet az éghajlatváltozás problémájára és kompenzálta a játékok alatt kibocsátott üvegházhatású gázokat.

Peking, 2008

Átalakulás az olimpiai városon túl is

Fejlesztés, védelem és tudatosság voltak a pekingi szervezőbizottság környezetvédelmi programjának fókuszában. Környezetbarát és energiatakarékos anyagokat használtak az olimpiai létesítmények építésekor, pl. az Olympic Green park esetében. Jelentős lépéseket tettek Peking és a környező területek újraerdősítéséért, hogy javítsák a levegő minőségét, valamint fejlesszék a csatornahálózatot és szennyvíztisztítást.

Vancouver, 2010

Integrált tervezés és közösségi örökség

A 2010-es téli olimpiai játékokat Vancouverben rendezték; ez az egyik legjobb példája a környezetvédelem iránti elkötelezettségnek, mely a játékok tervezésekor is kiemelt szempont volt. Az olimpiai falu és a környező negyedek LEED Platinum minősítést kaptak és a fenntartható városi fejlődés modelljeként ismerték el őket. Az épületeket a szennyvíz által termelt hő fűtötte. A Richmond Olympic Oval gyorskorcsolyapálya tetőszerkezetéhez olyan fákat használtak fel, amelyeket megtámadott a fenyőhancsszú bogár. Az Oval tetején felgyülemlett esővizet használták a WC-k öblítéséhez. A játékokat követően a helyszíneket többfunkciós terekké alakították a helyi közösség számára. A játék szervezői egyéb környezetvédelmi területeken is maradandót alkottak azáltal, hogy nonprofit szervezeteket hoztak létre azért, hogy együtt dolgozzanak civil szervezetekkel, állami szervekkel és a magánszektorral további fenntartható sport és rekreációs projektek megvalósításában.

London 2012

„Az egész bolygó olimpiája”

A fenntarthatóság az egyik kulcskérdése volt a 2012-es londoni pályázatnak is, és a Bio- Regional és World Wildlife Fund (WWF) szervezetekkel együtt a szervezők megalkották „Az egész bolygó olimpiája” koncepcióját. A koncepció főbb elvei beépítésre kerültek a London 2012 Fenntarthatósági Tervbe, mely öt téma köré csoportosult: éghajlatváltozás, hulladékgazdálkodás, biodiverzitás, inklúzió és egészséges életmód. Ezek adták meg a keretet a londoni játékoknak, hogy valóban a fenntarthatóság jegyében kerülhessen megrendezésre nemcsak a játékok előkészítése és kivitelezése alatt, hanem utána is.

London megmutatta, hogy a fenntarthatósági tervben foglaltak megvalósultak, és valóban fenntartható játékokat rendezett, melynek hatása hosszútávon is érzékelhető. A londoni olimpia szervezésekor azt tervezték, hogy újjáépítenek elhanyagolt területeket, népszerűsítik az egészséges és példamutató életmódot az Egyesült Királyságon belül és azon kívül is, megváltoztatják az emberek véleményét a fogyatékkal élő embertársaikról és egy egész nemzedéket inspirálnak a sportolásra. Az infrastruktúrával és a játékok megrendezésével a London 2012 partnerei – az építkezés, ellátás, vendéglátás és rendezvényszervezés területén – megmutatták a gyakorlatban is a fenntarthatóság fontosságát.

Az olimpiai park kiépítése Stratfordban, mely a 2012-es londoni olimpia fő helyszíne volt

? Olvasás előtt – kérdések

- Mit jelent a „környezet” szó?
- Miért kell a környezetet védeni?

Olvasmány**Bob: a környezetvédelmi kihívás**

A bob versenyszámaiban kettő vagy négy sportoló száguld lefelé egy-egy mérföld hosszú, jéggel borított pályán egy aerodinamikailag aprólékosan megtervezett szánkóban akár 145 km/h sebességgel. A két kör után az összesített időeredmények alapján leggyorsabb csapat nyeri az aranyérmet. A meglehetősen meredek, 1500 méter hosszú pályát általában hegyoldalban építik meg. Mesterséges jeget használnak és rendkívül pontos időmérő eszközöket igényel a sportág. Infrastruktúrájának kiépítése és a verseny rendezése igencsak költséges és számos környezetvédelmi kérdést vet fel.

Szocsi, 2014

Nyitottság a fenntartható fejlődésre

A 2014-ben Szocsiban rendezett olimpiai játékok küldetése az volt, hogy egyesítse a partnerek szándékát, szaktudását és tapasztalatát, hogy hatékonyan integrálhassa a fenntartható fejlődés koncepcióját a játékok minden szakaszába a tervezéstől a kivitelezésig. A szervezőbizottság és számos partner keményen dolgozott azon, hogy a következő területeken elérje a fenntarthatósági célokat:

- egészséges életmód;
- határok nélküli világ;
- kulturális és nemzeti értékek;
- harmónia a természettel;
- gazdasági prosperitás; és
- modern technológiák.

A szervezőbizottság elkötelezte magát a fenntartható fejlődés mellett azért, hogy együttműködött az Egyesült Nemzetek Környezetvédelmi programjával, az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Programjával és független környezetvédő szervezetekkel, mint a WWF és a Greenpeace. A nemzetközi szaktudás integrálása nagyon sokat számított a bonyolult ökoszisztémák védelmében és visszaállításában, és egy egyedi ökológiai örökséget hagyott a játékok után is. Fontosnak tartották még a kultúra, az oktatás és a társadalmi kezdeményezéseket is a szervezés során.

Például a 2013-as évet a „Múzeumok évének” nyilvánították; a játékokra való készülés Oroszország-szerte jelentősen megemelte az önkéntesek számát; és a 2014-es szocsi olimpia előkészületeinek részeként létrehozták az Orosz Nemzetközi Olimpiai Egyetemet.

22. feladatlap**Fenntartható fejlődés az olimpiai játékok segítségével****Olimpiai nevelési témák**

Harmonikus test, szellem és lélek,
egymás iránti tisztelet

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves)
a középiskoláig (15-18 éves)

Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Vizsgálat, projekt alapú tanulás, naplók, reflektív naplók,
blogok, kreatív gondolkodás, problémamegoldás

Elsajátítandó ismeretek

Felismerni a természet tiszteletének fontosságát

Letöltés

Forráskönyvtár: 22. feladatlap

↑ London, 2012: légi felvétel az olimpiai parkról

Megfelelni az olimpiai játékok kihívásainak

Mint minden szervezetnek, a NOB-nak is számos kihívással kell szembenéznie. Néha olyan helyzetek alakulnak ki, amelyek ellentétesek az olimpiai mozgalom értékeivel és veszélyeztetik a hitelességét.

Vitatémák

Azonosítsuk az értékkonfliktusokat a következő szituációkban:

- Az olimpiai játékok elmaradása a világháborúk miatt: 1916-ban, 1940-ben és 1944-ben az olimpiai játékok elmaradtak az I. és a II. világháború miatt. Ez miért áll ellentétben az olimpiai mozgalom értékeivel?
- Bojkottok: Vajon miért bojkottálták bizonyos nemzetek az 1976-os montreali, az 1980-as moszkvai és az 1984-es Los Angeles-i olimpiai játékokat? Hogyan éreznél, ha aranyéremre esélyes sportoló lennél az olimpián, de mégsem vehetnél részt, mert a hazád bojkottálja a játékokat?
- A müncheni tragédia: Mi történt az 1972-es müncheni olimpián? Mi volt a NOB reakciója? A tragédia óta a NOB és a szervezőbizottságok sokkal több pénzt és figyelmet fordítanak a résztvevők biztonságára az olimpiai játékok alatt. Vizsgáld meg az olimpiák biztonsága érdekében létrehozott eljárásokat és szabályokat!
- Doppingbotrányok: Mi a dopping? Milyen illegális szerek léteznek? Miért illegálisak? Miért ellentétes a dopping az olimpiai értékekkel? Miért használnak néhány sportoló tiltott szereket? Hogyan tesztelik a sportolókat? Mi a büntetés doppingvétség esetén?
- Belső korrupció: A 2002-ben, Salt Lake Cityben rendezett téli olimpiai játékok előtt kiderült, hogy számos NOB-tag elfogadott bizonyos szívességet, hogy támogassák Salt Lake City pályázatát. A NOB belső vizsgálatai kiderítették, hogy bizonyos NOB-tagok nem tartották be a szabályokat, korrupcióval vádolták őket. Ezek után több NOB-tag lemondott vagy lemondatták. A NOB-tagok ilyen fajta viselkedése milyen módon áll ellentétben az olimpiai értékekkel?

„Az olimpiai mozgalom több, mint 107 éves története során túlélte számos válságot. Túlélte a játékok megszakítását a két világháború miatt, a bojkottokat, a müncheni tragédiát, a doppingbotrányokat; saját, belső korrupciós ügyeit. Ezekre reagálva a NOB minden alkalommal újabb intézkedéseket hozott. Ennek ellenére nem lehetünk elégedettek, folyamatosan felül kell vizsgálni a mozgalom működését.”

Jacques Rogge, NOB elnök, *Olympic Review* (2004)

23. feladatlap

Megfelelni az olimpiai játékok kihívásainak

Olimpiai nevelési témák Harmonikus test, szellem és lélek, kiválóságra törekvés, fair play, egymás iránti tisztelet, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Irányított beszélgetés, szókratészi kérdésfeltevés, gondolkodási készségek, kirakós tanulás, körhinta-módszer, kölcsönös megosztás, naplók, reflektív naplók, belépőkártyák, kilépőkártyák

Elsajátítandó ismeretek

Megismerni a kihívásokat, melyekkel az olimpiai játékok a múltban szembesültek, és felismerni a lehetőségeket, amelyekkel le lehet küzdeni ezeket a nehézségeket

Letöltés

Forráskönyvtár: 23. feladatlap

↑ A 13. olimpiai kongresszus nyitóünnepsége (Koppenhága, 2009): Jacques Rogge (NOB elnök) és Ban Ki-Moon (ENSZ főtitkár) dedikálnak egy labdát, amelyet árverésre bocsátottak és a bevételt jótékonyági célra ajánlották fel

4. fejezet

Az olimpizmus nevelési témáinak oktatása

A sport kultúrája	80
Sportesemények az ókori Görögországban	82
Az olimpiai alapértékek közvetítése	83
Az öt olimpiai nevelési téma	84
A. Megélni az erőfeszítés örömét a sporton és a fizikai aktivitáson keresztül	85
Az öröm megélése	87
Az olimpizmus ünnepe: nemzetközi olimpiai nap	89
B. A fair play elsajátítása	90
Mi a fair play?	91
Élet/mindennapok a fair play szellemében	92
Fair play a közösségi sportban	94
Egy fair play program bevezetése	96
Fair play szerződés edzőknek	97
Fair play szerződés szülőknek	98
Fair play szerződés sportolóknak	99
C. Tisztelet egymás, a természet és magunk iránt	100
A tisztelet elvei	101
Emberi jogok: a tisztelet és az elfogadás alapja	102
A lehetőség egyben felelősség is	103
„Van egy álmom”	104
Nehéz döntések	105
D. A legjobbat kihozni magunkból a kiválóságra törekvés során	106
Kiválóság az életben	107
Hosszú út a győzelemig: egy sportoló története	110
Befejezni egy versenyt	111
A legjobbat kihozni magunkból	112
E. Harmonikus és kiegyensúlyozott életet élni – a test, szellem és a lélek egyensúlya	113
Az egyensúly megtalálása	114
Az aktív élet	115
Az aktív életvitel formái	116

A sport kultúrája

**„Semmi se mond
el többet egy
társadalomról,
mint a játékok,
amiket játszanak.”**

James Michener

„A sport a társadalom mikrokozmosza”
Billie Jean King

A sport számos kultúra fontos része. Az évszázadok vagy akár évezredek alatt különböző célokra használták fel, például arra, hogy próbára tegyék egy katona képességeit (ókori Görögország). A sport a modern értelemben elsősorban azt jelenti, hogy sportolókat, közösségeket, vagy egész nemzeteket összehoz egy fesztivál keretében a verseny és a béke népszerűsítése céljából. Néhány kultúrában a sport a mozgás fizikai szépségére, kifejezésére épül, s a művészi elemek fontos alkotóelemei a sikerességnek. (Ez bizonyos esetekben igaz volt az ókori olimpiai játékokon is, s ma is igaz például a műkorcsolyára és a szertornára az újkori játékokon.) Egyes kultúrákban a sportot ideológiák terjesztésére használták, vagy arra, hogy a nehéz anyagi helyzetben lévő sportolókat segítsék.

Az olimpiai értékek eredete – az ókori görögök hagyatéka

Az ókori görög filozófia megértése segít értékelni azokat az elveket, melyek a modernkori olimpiai mozgalmat vezérlik. Hasznos lehet ezeket összevetni más kultúrák filozófiájával is.

Az olimpiai játékok és más ókori görög fesztiválok nemcsak sport-eseményekből álltak, hanem dráma, vers és zenei versenyekből is. Ezen fesztiválok segítségével a görögök megerősítették saját kulturális értékeiket és elveiket. Tanulhatunk abból (és ezáltal saját értékeinket is megerősíthetjük), ahogyan az ókori görögök közvetítették és óvták a számukra fontos értékeket. Ahogyan ők is tették, ez a könyv is számos módszert alkalmaz az értékek átadására, mint pl. mesélés, párbeszéd, dráma, vers, zene és tánc. A különböző pedagógiai módszerek használata lehetővé teszi, hogy az oktatók a tanulók eltérő igényeihez igazodva hatékony oktató és nevelő munkát végezzenek.

„A sport nem csupán egy fizikai aktivitás; népszerűsíti az egészséget és segít megelőzni, sőt, akár gyógyítani is a modern civilizációs betegségeket. Egy olyan oktatási eszköz, ami elősegíti a kognitív fejlődést, a társas viselkedést és a közösségek integrációját.”

Thomas Bach, NOB elnök

Az ókori görög elvek és értékek

Az ókori görögök olyan elvek és értékek terjesztését részesítették előnyben, melyek elősegítették a társadalmi problémák megoldását. Katonai szellemben akarták nevelni azokat, akik hűségesek hazájukhoz, de barátságot is tudnak kötni szomszédaikkal, elkerülve a szükségtelen konfliktusokat. Ezekből az értékekből ered az újkori olimpiai játékok mottója is – Gyorsabban, Magasabbra, Erősebben.

Az olimpiai mozgalom alapértékei – kiválóság, tisztelet és barátság – az ókori görög értékeken alapul. Ezen értékek oktatásának elősegítésére öt oktatási témát határozhatunk meg:

- az erőfeszítés öröme;
- fair play;
- egymás iránti tisztelet;
- kiválóságra törekvés; és
- harmonikus test, szellem és lélek.

↑ London, 2012: Darius Draudvila (Litvánia) a férfi tízpróba diszkoszvetés versenyszáma közben

Habár a modernkori olimpiai mozgalom ókori görög elveken alapszik, a mai olimpiák egyértelműen túlnőttek az ókori kereteken. Az újkori olimpiai játékok több olyan sportágat is befogadott, amely különleges a rendező ország kultúrája számára (pl.: Rio de Janeiro – capoeira, Peking – vusu). Amellett, hogy az olimpiai mozgalom tiszteletben tartja az ókori sporthagyományokat (pl. atlétika), egyértelműen nyitott a világ sportolói körében új és népszerű sportok befogadására, és figyelembe veszi a játékok programjának bővítésekor (pl.: triatlón, taekwondo).

Tradicionális sportok

Vitatémák

- Vannak olyan hagyományos sportágak a hazánkban, amelyek nagy múltra tekintenek vissza?
- Kik űzték ezeket?
- Milyen eszközöket használtak?
- Hogyan döntötték el a győztes személyét?
- Kapott a győztes jutalmat?
- Változott ez a sport amióta először játszották?

A sport megítélése kultúránként eltérő lehet, de mik a kultúrától független vonásai? Az olimpiai mozgalom a kezdetektől úgy tekintett a sportra, mint a béke és megértés népszerűsítésének eszközére, valamint a sportolói teljesítmények diadalára. Az olyan értékek, mint a fair play, az egymás iránti tisztelet, a kiválóságra törekvés mélyen beágyazódtak az olimpiai mozgalom szellemiségébe. Az olimpiai nevelési program azért jött létre, hogy a fiatal résztvevők jobban megérthessék és elsajátíthassák ezeket az értékeket.

Sportesemények az ókori Görögországban

Biztassuk a tanulókat arra, hogy próbáljanak ki különböző sporttevékenységeket, és mutassák meg, hogy a különböző kultúráknak milyen különböző sporthagyományai vannak.

Próbáld ki az ókori olimpiai játékok néhány sportágát!

Futás – futóversenyek

Az ókori görögök a „stadion” mértékegységet használták a távolság mérésére. Egy stadion nagyjából 200 méter volt. Ha két stadionból állt egy verseny, az azt jelentette, hogy a futó lefutott egy stadiont, majd megfordult és visszafutott a startvonalhoz. Ha kialakítunk egy nagyjából 50 méter hosszú távot, az bőven elég a tanulóknak arra, hogy kipróbálják ezt a versenyszámot.

A maratoni futás egy híres görög csata helyszíne után kapta a nevét. Egy katona 42 kilométert futott a csata után Athénba, hogy elvigye a győzelem hírért. Miután ezt elmondta, meghalt. Ízelítőt kaphatnak a diákok abból, hogy milyen a maratoni futás, 1-2 kilométeres távok teljesítésével. Érdekes a rövidebb távokon való futás gyakorlásával kezdeni. A diákoknak figyelniük kell arra, hogy hosszabb távon kell beosztaniuk az energiájukat. A távot érdemes folyamatosan növelni. Oktatói munkánkhoz akár hivatásos edzők véleményét, segítségét is kérhetjük.

- Vannak a hazánkban különleges futóversenyek?
Ha igen, kipróbálnád őket?

Ugrás – távolugrás

Az ókori Görögországban a sportolók állásból hajtották végre a távolugrást, kezükben súlyt tartva, ezzel is segítve a minél nagyobb táv elérését. Próbáld ki, hogy mindkét kezeden súlyt tartasz. Lendítsd a kezéd előre, miközben egy matracra vagy homokba ugrasz. Próbáld ki, hogy különböző kartechnikákkal milyen messzire tudsz ugrani, akár súly nélkül is.

- Rendeznek a hazánkban különleges ugróversenyeket?
Ha igen, kipróbálnád őket?

Dobás – gerelyhajítás és diszkoszvetés

Az ókori Görögországban, a dárda- (gerely) és diszkoszhajításra szüksége volt a katonáknak a csatában. Valójában számos, a görögök által kedvelt sportág olyan készségek elsajátítására épült, amire a háborúban szükségük volt a katonáknak.

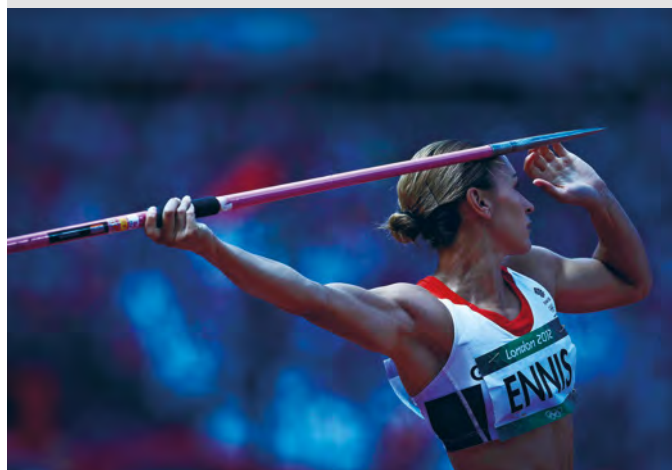
Felnőtt felügyelete mellett kipróbálhatod a dárdavetést egy gerellyel. Próbáld ki a hajítást különböző testhelyzetekből, állásból vagy nekifutásból.

Használhatsz bármilyen labdát, karikát, nagyobb követ vagy lemezt a diszkoszvetéshez. Próbáld ki többféle dobó és álló helyzetből.

- Van az országodban tradicionális dobóverseny?
Ha igen, próbáld ki egy felnőtt felügyelete mellett.

London, 2012: A hétpróbaúzó Jessica Ennis (Nagy-Britannia) gerelyhajítás közben

Az olimpiai alapértékek közvetítése

Ez a feladat segít a résztvevőknek megérteni az olimpizmus alapelveit.

A három alapérték, ami az olimpizmus elveiből származik a kiválóság, a tisztelet és a barátság. Mindenkitől, aki tagja az olimpiai családnak, elvárt, hogy ezek szerint az elvek szerint viselkedjen.

? Olvasás előtt – kérdések

Az elvek olyan közösen elfogadott, hosszú időn át kialakult hitek, amik segítenek eligazodni az embereknek. Az elvekből származó értékek határozzák meg a viselkedésünket.

Az olimpiai mozgalom három alapelve:

- 1. elv:** A test, szellem és lélek egyensúlyának és harmóniájának elérésére kell törekedni (a sportot ötvözni kell a kultúrával és az oktatással).
- 2. elv:** A sportot az emberiség harmonikus fejlődésének szolgálatába kell állítani.
- 3. elv:** A sport gyakorlása ember jog. Minden egyénnek lehetőséget kell biztosítani a sport gyakorlására a diszkrimináció bármilyen formája nélkül.

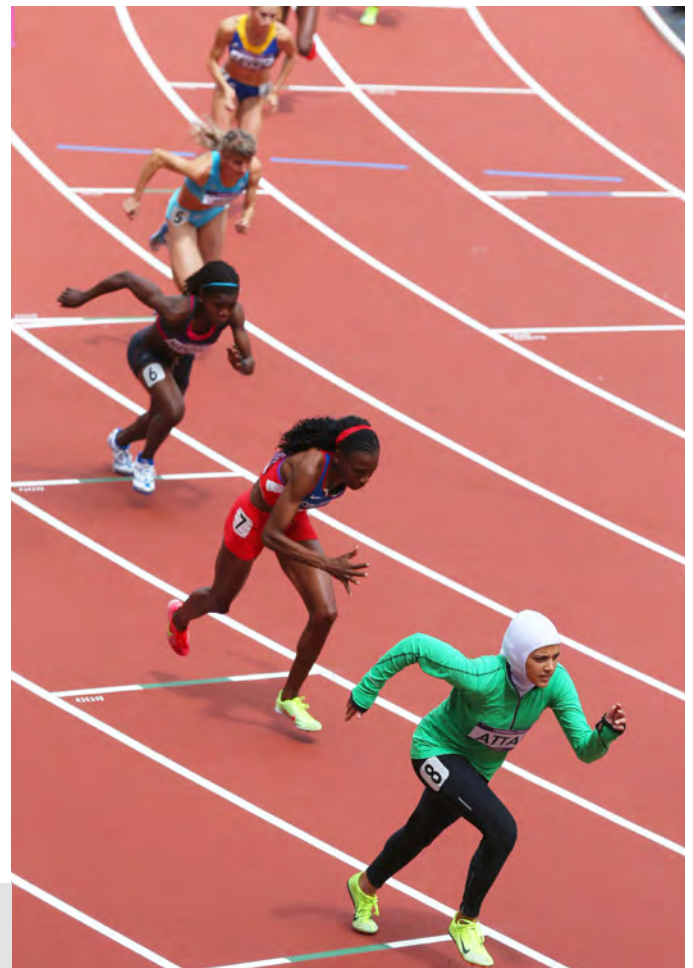
! Vitatémák

1. Mik a legfontosabb elvek a közösségben és az iskolában?
2. Vitassátok meg kisebb csoportokban, hogy ezek az elvek hogyan segítik a közösség és az iskola tanulóinak mindennapjait.
3. Mit jelent az, ha valami emberi jog?
Milyen emberi jogokat tudsz felsorolni?

Mit jelent „a sport gyakorlása emberi jog” a gyakorlatban (az iskola, a közösség vagy az ország nézőpontjából)?

! Vitatémák

Hogyan demonstrálja az olimpizmus elveit az olimpiai értékek gyakorlása?

→ London, 2012: Sarah Attar (Szaúd-Arábia) a nők 800 méteres számának előfutámában

Az öt olimpiai nevelési téma

Az olimpiai mozgalom azért alkotta meg az öt nevelési témát, hogy segítse a fiatalokat megérteni és gyakorolni az olimpizmus elveit.

Azért, hogy az olimpiai értékekről való tanulást és a fiatalok viselkedését pozitívan befolyásolja, a NOB a három olimpiai érték felhasználásával és kibővítésével megalkotta az öt olimpiai nevelési témát.

A. Az erőfeszítés öröme

A fiatalok fejlesztik és gyakorolják a testi, viselkedési és szellemi képességeiket azért, hogy kihívásokat keresnek maguknak és egymásnak a fizikai tevékenységben, a mozgásban, a játékokban és a sportban.

B. Fair play

A fair play elvét eredetileg a sportban használták, de azóta a sportpályán kívül is számos esetben alkalmazzák. A sportban való fair play elvei szerinti viselkedés segíti az élet egyéb területein való hasonló viselkedés alkalmazását és megerősítését.

C. Egymás iránti tisztelet

Mivel a fiatalok multikulturális világban élnek, megtanulják elfogadni és tisztelni a sokszínűséget, gyakorolják a békés viselkedést, terjesztik a békét és a nemzetközi megértést.

D. Kiválóságra törekvés

A kiválóságra összpontosítás segíthet a fiataloknak, hogy pozitív, egészséges döntéseket hozzanak, és törekedjenek a legjobbnak lenni abban, amit csinálnak.

E. Harmonikus test, szellem és lélek

A tanulásban nem csupán az agy, hanem az egész szervezet részt vesz: a mozgásműveltség és mozgáson keresztüli tanulás hozzájárul az erkölcsi és az intellektuális fejlődéséhez is.

Brazilok kocognak Lagoa mellett a 2016-os Rio de Janeiro-i nyári olimpia evezős versenyeinek helyszínén

A. Megélni az erőfeszítés örömét a sporton és a fizikai aktivitáson keresztül

A fiatalok fejlesztik a fizikai, erkölcsi és szellemi készségeiket azért, hogy kihívásokat keresnek maguknak és egymásnak a fizikai aktivitásban, a mozgásban, a játékokban és a sportban.

Gyerekek és fizikai aktivitás

- A kisgyerekek természetüknél fogva aktívak. Ahogy növekednek, egyre kevésbé maradnak aktívak. A legnagyobb csökkenés az aktivitásban tizenéves korban van, elsősorban a lányok és fiatal nők esetében. A fiataloknak szükségük van arra, hogy különböző módszerekkel és tevékenységekkel motiválják őket; és arra, hogy lássák saját fejlődésüket.
- A gyerekek különböző módon fejlődnek különböző életkorokban, és adott életkorban kellemetlenül is érezhetik magukat sportolás közben. A mozgásos feladatokat úgy érdemes kiválasztani, hogy megfeleljenek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és készség szintjeinek.
- Soha sem késő elsajátítani a motorikus készségeket, mivel számos olyan készséget alkalmazunk felnőttkorban a sport és rekreáció területén, ami fiatalkorban alakul ki. A sport és testnevelési programoknak prioritást kellene adni az iskolai tantervben és a közösségi életben.
- A sportban a változatosság a kulcs! Ha a gyerekek többféle fizikai aktivitással találkoznak, akkor nagyobb valószínűséggel találnak olyat, amely számukra a szenvedély és inspiráció forrása lesz.
- Kapcsoljuk össze az iskolai testnevelési programokat a sport klubokkal, valamint a közösségi programokkal és létesítményekkel.

„Ha a gyerekek nincs egy bizonyos fokú belső motivációja vagy kedve az edzéshez, más szóval, ha kényszerítik őt, akkor biztosan rossz emléke lesz, és csak a harag és az ellenszenv érzése marad benne az iránt a sport iránt, amit meg szeretnénk kedveltetni vele.”

Pierre de Coubertin'

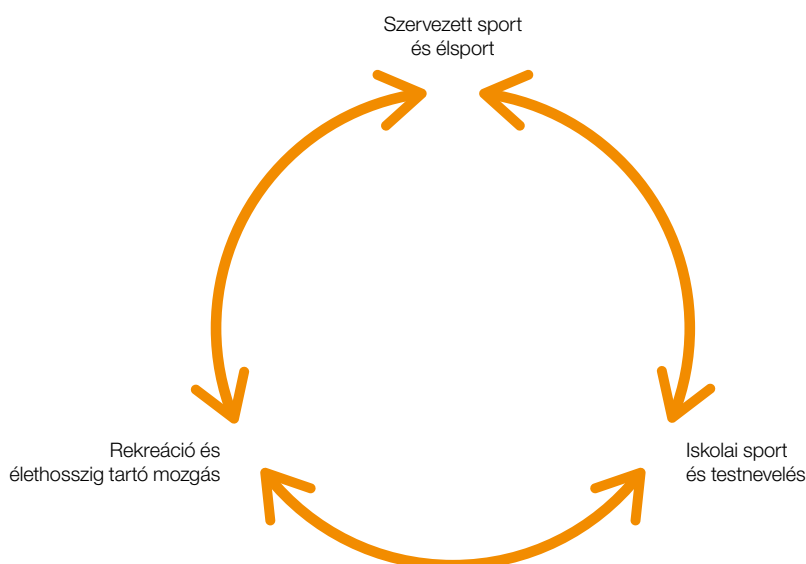
↑ Fiúk egy váltó futóversenyben az IAAF gyermek atlétikai program keretében Nankingban (Kína) 2014-ben

**„Az olimpiai nevelés...
a sporton és a testnevelésen
alapszik és összekapcsolódik
az értékrend fejlődésével.
Mindkét tényező segít
fejleszteni a személyiséget és
jobbá tenni a társadalmat.”**

Gessman R²

A fizikailag aktív életciklus³

„A sport fontos a fenntartható fejlődés megvalósításában is. A sport egyre nagyobb szerepet vállal a fejlődés és béke létrehozásában, a tolerancia és tisztelet népszerűsítésében, hozzájárul a nők, fiatalok, egyének és közösségek szerepvállalásának megerősítéséhez, valamint az egészség, az oktatás és a társadalmi befogadás céljainak eléréséhez.”

Világunk átalakítása: Fenntartható fejlődési keretrendszer 2030, ENSZ (2015)

24. feladatlap

Megélni az erőfeszítés örömét a sporton és a fizikai aktivitáson keresztül

Olimpiai nevelési témák

Az erőfeszítés öröme, kiválóságra törekvés, fair play, harmonikus test, szellem és lélek, egymás iránti tisztelet

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Megbeszélés, önreflexió, együttműködés

★ Elsajátítandó ismeretek

Felismerni annak a fontosságát, hogy a mozgásban gazdag életmód minden résztvevő számára előnyvel jár

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 24. feladatlap

Az öröm megélése

Ebben a fejezetben olyan sportolói történeteket mutatunk be, amelyek példaértékűek. Segítsük a tanulókat abban, hogy felismerjék azokat a jellegzetes személyiségvonásokat, amelyek a sport iránt elkötelezett emberekre jellemzők.

? Olvasás előtt – kérdések

Találkoztál már híres emberrel vagy olvastál híres sportolóról? Miért híresek? Mit kellett azért tenniük, hogy sikeresek legyenek? Az igazán sikeres sportolók saját maguk és a mások iránti tisztelet megtestesítői.

Olvasmány

A futás öröméért: Kipchoge Keino (Kenya)

Kipchoge Keino egy fiatal kenyai fiú, aki a Nandi dombok vidékéről származik. Kiskorától kezdve tudta, hogy ha tanulni szeretne, akkor szó szerint futnia kell érte. Ötéves korában, Kip, ahogy a családban nevezték, azzal szembesült, hogy az iskola négy mérföldre van az otthonuktól. Mivel nem volt semmilyen tömegközlekedés, az egyetlen mód, hogy eljusson az iskolába a futás volt. Így minden nap az iskolába is és hazafelé is futott. A földút, ami a falujából az iskolába vezetett, hamarosan egy jól ismert útvonallá vált a kisfiú számára. Ahogy teltek az évek, Kip növelte a naponta lefutott távot azzal, hogy ebédre hazafutott, majd vissza a délutáni órákra, végül ismét vissza a falujába, így összesen majdnem 26 kilométert futott naponta. Ahogy növekedett a kilométerek száma, Kip teste is fokozatosan erősödött és alkalmazkodott a fizikai igénybevételhez. Egy olyan oxigénhiányos állapothoz való alkalmazkodást sikerült kialakítania, ami hamarosan nagy segítségére vált a legjobb kenyai futók elleni versenyben is. Az egyértelmű volt mindenki számára, aki látta Kipet minden nap futni, hogy nagyon szereti, amit csinál. Östehetség volt, könnyedén és elegánsan futott. Szinte elkerülhetetlen volt, hogy sikeres sportoló váljon belőle.

A fiatal fiú, Kip életét egy váratlan tragédia, a szülei halála árnyékolta be. Árván maradt, de ez is hozzájárult ahhoz, ahogy az élete a későbbiekben alakult.

Az iskola befejezése után Kip a kenyai rendőrség tagja lett és állóképességi oktatóként dolgozott. Kiváló példát mutatott a fiatal újoncnak, akik megpróbálták követni nem mindennapi edzéseit. Kip – eredményei alapján – kijutott az 1968-as mexikóvárosi olimpiára. Ez az olimpia nagy kihívást jelentett a hosszútávfutók számára a város tengerszint feletti magassága miatt. Sok sportoló szenvedett, de Kip Keino nem tartozott közéjük. A sokévnnyi futás a Nandi dombokon – mely szintén jóval a tengerszint felett fekszik – segítette őt abban, hogy legyőzze az akadályokat és egy arany- és egy ezüstérmét nyerjen.

Kip töretlenül fejlődött. Számára a futás nemcsak egy sport, hanem életforma is volt, amiért szenvedélyesen rajongott. Négy évvel Mexikóváros után Kip a 3000 méteres akadályfutás versenyén is indult. Lehet, hogy arra a számtalan alkalomra alapozta döntését, amikor a földúton futott, hogy tanulhasson? Sosem fogjuk megtudni. De néhány perccel a rajt után már az aranyérem függött a nyakában. Ez nem a vége volt Kip Keino sikertörténetének, bizonyos értelemben ez jelentette a kezdetét.

↑ A Kipchoge Keino Iskola megnyitása Eldoretben (Kenya) 2010-ben

Talán az árvaként átélt évek, talán az elhatározás, hogy sikeres legyen motiválta Kip Keinot és feleségét, Phyllist, hogy a fiatalok segítségének szenteljék életüket. Kip és Phyllis hét közös gyermekén túl számtalan árva gyermeket fogadtak be és neveltek fel. Eggyel kezdték, majd kettő, aztán négy. Hamarosan már 30, 40, 70, 100 árváról gondoskodtak. Kip mindig is fontosnak tartotta az oktatást, ezért először általános, majd középiskolát alapított.

A szerény Kipchoge Keinot a kenyai elnök, Mwai Kibaki az Égő Dárda Renddel, a legrangosabb díjjal tüntette ki. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság tagjaként mai napig folytatja munkáját.

Vitatémák

- Milyen példát tudnál említeni az erőfeszítés örömére Kip Keino életében?
- Hogyan tette lehetővé az erőfeszítés öröme Keino számára, hogy valamit visszaadjon a közösségének?

Vitatémák

- Mit gondolsz, miért mondta azt Cecilia Tait, hogy „a sport építi a személyiséget, reményt és méltóságot ad”?
- Hogyan ünnepelték Cecilia Tait teljesítményét helyi közösségében?
- Mi ad számodra reményt, méltóságot és örömet?

← Cecilia Tait Jacques Rogge (korábbi NOB elnök) és Ivan Dibo (perui NOB-tag) társaságában, a NOB Nők és a Sport Díj átvételekor, 2003

Olvasmány

Emelt fővel: Cecilia Tait⁴ (Peru)

Cecilia Tait egy egyszobás kunyhóban nevelkedett a perui főváros, Lima egyik külvárosi kerületében. Nem volt se áram, se vízvezeték, de a közelben volt egy helyiek által épített röplabdapálya. Ez igencsak nagy szerencse volt Cecilia számára, aki 14 éves korában már majdnem 180 cm volt, ami „túl magas egy lányhoz képest”.

A tehetséges röplabda játékos a bátyja cipőjét kérte kölcsön, amikor jelentkezett egy helyi klubcsapathoz. Onnan egyenes út vezetett a válogatottba, bár ideje nagy részét labdaszedéssel és vízfordással töltötte. Egészen addig, míg egy jobbkezes játékos megrándította a bokáját egy szovjetek elleni meccsen, és az edző elkiáltotta magát Cecilia felé: „Hé, te!” – még a nevét sem tudta, és balkézes is volt, de Tait olyan klasszisokat meghazudtoló módon játszott, hogy Peru nyert. Játékáról úgy nyilatkozott később, hogy „csak az adrenalin miatt ment ilyen jól”. Megszületett az új „Zurda de Oro” (arany balkézes). Tait ekkor mindössze 16 éves volt.

Ezután profi karrierjét Japánban, Olaszországban és Brazíliában folytatta. 1988-ban, 26 évesen visszatért Peruba, hogy a szülői olimpián a nemzeti válogatott csapatkapitánya legyen. Peruban ezekben az időkben polgárháborús állapotok uralkodtak, de ahogy a válogatott haladt előre, a harcoló felek letették a fegyvert, hogy a meccseket nézzék. Több évtized után az ország újra egységes volt.

Peru lemaradt az aranyéremről, de az ezüstöt megnyerte, és Tait ezzel nemzeti hős lett. Az 1990-es választásokon Mario Vargas Llosa elnökjelölt szerette volna, ha részt vesz a politikai életben, de őt jobban érdekelt a sport. Később megsérült a térd: „A gyerekkori nem megfelelő étkezés nem erősítette a szervezetem.” Németországba utazott a lábát megműttetni. 1996-ban tért ismét vissza Peruba és saját pénzből egy röplabda programot hozott létre lányok számára. A limai nyomornegyedeket járva azt kiabálta: „Bárki, aki változtatni szeretne az életén, jöjjön!” Nem sokkal később már 800 lány edzett nála, de egyre több jelentkező volt, ezért állami támogatást kért. Nem kapott. Ekkor döntötte el, hogy mégis politikai pályára lép. Csatlakozott Alejandro Toledo kampányához 2000-ben és nagy többséggel képviselővé választották. Hivatali ideje alatt adott életet második lányának. „A születés napjáig dolgoztam” – meséli nevetve. „Ez a sport előnye!”

Tait, mint parlamenti képviselő, azt tűzte ki céljául, hogy mindenki számára egyenlő esélyeket biztosítson. Keményen dolgozott azon, hogy legyen ifjúsági sportért felelős igazgató kormánypozíció;

valamint, hogy minden iskola rendelkezzen testnevelő tanárral. A célja az volt, hogy megváltoztassa a szegény emberek jövőképét. „A sport építi a személyiséget, reményt és méltóságot ad!”

25. feladatlap

Az emberiség ünnepe: történetek az olimpiai játékokról

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, harmonikus test, szellem és lélek, fair play, kiválóságra törekvés, az erőfeszítés öröme

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Megbeszélés, önreflexió, együttműködés

★ Elsajátítandó ismeretek

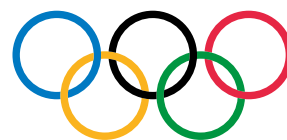
Tanulmányozni és inspirációt meríteni az olimpikonok eredményeiből, a jövőbeli elképzeléseikből

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 25. feladatlap

Az olimpizmus ünnepe: nemzetközi olimpiai nap

Olimpiai napot vagy hetet tartani kitűnő alkalom az olimpizmus és az olimpiai értékek népszerűsítésére.

OLYMPIC DAY

Olimpiai nap/hét

Minden év június 23-án, az olimpiai napon ünnepeljük a sportot és az olimpiai értékeket; kiválóságot, tiszteletet és barátságot.

Az olimpiai nap sokkal több, mint egy sportesemény, ezen a napon a világ mozgásba lendül.

Három alappilléren nyugodva – mozgás, tanulás és felfedezés – a nemzeti olimpiai bizottságok sport, kulturális és oktatási eseményeket szerveznek világszerte.

Néhány ország az iskolai tantervbe is felvette az olimpiai nap eseményeit és az utóbbi években számos nemzeti olimpiai bizottság szervezett koncerteket és kiállításokat e nap alkalmából.

MOZGÁS

Mozgunk az olimpiai napon. A mozgás mindenféle fizikai aktivitásra értendő, bármilyen korú és képességű ember számára.

TANULÁS

Oktassunk és tanuljunk a sport szerepéről a társadalomban és az olimpia értékeiről.

FELFEDEZÉS

Próbáljunk ki új sportágakat és olyan dolgokat, amiket még sosem csináltunk.

Források

A NOB Olimpiai Nap kiadványcsomagja a nemzeti olimpiai bizottságok számára részletes információkat tartalmaz, és a Feladatlapok segítenek az olimpiai nap megszervezésében.

Hogy részesei legyünk egy olimpiai napnak, lépünk kapcsolatba a nemzeti olimpiai bizottságunkkal. Látogassunk el a www.olympic.org weboldalra, ahol a helyi bizottság elérhetősége megtalálható.

Az Olimpiai Nap kiadványcsomag megtalálható a NOB weboldalán is (<http://extranext.olympic.org>).

↑ Olimpiai nap Botswanában

↑ Olimpiai nap Tongában

B. A fair play elsajátítása

A fair play eredetileg a sporthoz kapcsolódik, de alkalmazható a sportpályán kívüli egyéb területeken is. A fair play elvei szerinti viselkedés sportolás közben segít abban, hogy az élet egyéb területein is alkalmazni tudjuk.

„A fair play emberi jogi kérdés. Az oktatás hozzájárul ahhoz, hogy mindannyian szélesebb körű tudást szerezzünk az egyetemes emberi jogokról.”

Koïchiro Matura, az UNESCO főigazgatója. Az Emberi Jogok és a Tudás Joga. UNESCO, 2001. január

A fair play eredetileg egy sportra vonatkozó koncepció volt, mely a szabályok betartását emelte ki. A bírók és játékvezetők értelmezték és büntetésekkel tartatták be a szabályokat. Napjainkban a fair play jelentése túlmutat a sporton és a szabályok betartásán. A „fair play szellemét” nehéz meghatározni, de bizonyos cselekedetek példáin keresztül könnyen megérthetjük (például kézfogás a meccs után). Ez a koncepció olyan népszerű lett, hogy számos nyelvben saját kifejezést használnak rá. Míg a fair play eredetileg az euro-amerikai értékrendszerben keletkezett, mára a globális emberi értékek részévé vált.

Attól, hogy a gyermekek és a fiatalok csoportban vagy csapatban tevékenykednek, nem biztos, hogy a fair play elvei szerint

viselkednek. Sőt, több országban is végeztek olyan kutatásokat, melyek megerősítették, hogy egyes versenysportágak kifejezetten hozzájárulnak a tisztességtelen viselkedéshez – csaláshoz, doppingoláshoz vagy agresszióhoz.⁵ A fair play elvei szerinti viselkedést – a sportban és az élet egyéb területein is – tanítani kell; és mivel a gyerekek hamar megértik és elsajátítják a lényegét, a fair play témája számos oktatási környezetbe jól beilleszthető.⁶ A gyerekeknek nagy az igazságérzetük, ezért a fair play egyaránt jól megtanítható az általános iskolásoknak és az idősebb tanulóknak is. A következőkben ismertetett feladatok ezt a széleskörű alkalmazhatóságot mutatják.

↑ London, 2012: Szűcs Veronika bíró Nicola Adams (Nagy-Britannia) győzelmét hirdeti ki (légsúly, ökölvívás) Cancan Renel (Kína) szemben a londoni ExCel Arénában

Mi a fair play?⁷

Segítsünk megérteni a fair play jelentését, és keressünk példákat a tisztességes (fair) és tisztességtelen játéokra!

„A fair play azt jelenti, hogy tiszteletben tartom a csapattársaimat és az ellenfeleimet is. Néha nehéz a fair play szerint játszani.”

14 éves tanuló

„Megpróbálok a fair play szerint játszani, azaz követni a szabályokat. De egy olyan játékban, ahol nagyon szeretnék nyerni, néha taktikai szabálytalanságot kell elkövetni.”

14 éves labdarúgó

„A fair play nem csak azt jelenti, hogy megfelelünk az írott szabályoknak, hanem a sportolók megfelelő hozzáállását és a megfelelő szellemiséget, amely szerint viselkednek...”

A Nemzetközi Fair Play Charta

Vitatémák

Egyetértesz ezekkel a kijelentésekkel?

Miért vagy miért nem?

Mit gondolsz, mit jelent a fair play?

Vitassatok meg egy olyan szituációt, amikor nehéz a fair play elvei szerint viselkedni!

26. feladatlap

Élet/mindennapok a fair play szellemében

Olimpiai nevelési témák

Fair play, egymás iránti tisztelet, harmonikus test, szellem és lélek

Javaolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves)
a középiskoláig (15-18 éves)

Javaolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Kreativitás, problémamegoldás, együttműködés, szerepjáték, önreflexió, megbeszélés

Elsajátítandó ismeretek

Megismerni a fair play jelentőségét a sportban és az élet más területein is

Letöltés

Forráskönyvtár: 26. feladatlap

Élet/minden napok a fair play szellemében

A fair play szituációkról szóló történetek inspirálnak bennünket. A tanulók elmondhatják vagy leírhatják saját fair play-jel kapcsolatos tapasztalataikat miután elolvasták/meghallgatták az alábbi történeteket.

? Olvasás előtt – kérdések

Gondolj egy olyan pillanatra, mikor valaki olyat tett érted, amit nem lett volna muszáj megtennie, amikor az illető önzetlenül segített neked. Mit éreztél? Miért hívják az ilyet fair playnek?

Olvasmány

Fair play a bobb pályán⁸

Eugenio Monti (Olaszország) olimpiai fair play történelmet írt az ausztriai Innsbruckban 1964-ben a téli olimpián. Az olasz a világ egyik legjobb bob versenyzője volt. A bob egy üvegszálas, szivar formájú szerkezet, ami egy acél korcsolyán siklik 150 km/órás sebességgel egy jéges pályán a hegyről lefelé. Kettő vagy négy személyes lehet. A kormányos és a legénység feladata, hogy minél jobban egyensúlyban tartsák a bobot, ahogy nagy sebességgel száguldanak le a kacsaringós pályán. Az a verseny győztese, aki a legrövidebb idő alatt ér a célba.

Monti már nyert egy bronzérmet a négyfős bobbal és nagyon szeretett volna olimpiai aranyérmet nyerni a kétfős egységgel is. Ahogy partnerével a pálya tetején várakozott, arra lett figyelmes, hogy fő riválisai – a brit Robin Dixon és Tony Nash – bobja

mellett élénk vita zajlik. Kiderült, hogy elveszítettek egy csavart, ami a korcsolyaéleket szorította a bobhoz. A csavar nélkül nem indulhattak a versenyen. Mit lehet ilyenkor tenni?

Monti gondolkodás nélkül kölcsönadott a saját bobjából egy csavart. Dixon és Nash lesiklott és megnyerte a versenyt. Monti és társa a harmadik helyen végzett. A nagylelkű cselekedetért a Nemzetközi Fair Play Bizottság külön Fair Play Díjjal jutalmazta Montit.

Monti eltökélte, hogy megvalósítja álmát, az olimpiai aranyérem elnyerését. Ezért, bár már negyvenéves volt, nagy erővel készült az 1968-as téli olimpiára. Tehetsége és sokévnnyi tapasztalta meghozta az eredményt, hiszen a kettes és a négyes számban is aranyérmet nyert.

Vitatémák

- Mit gondolsz, Monti miért adta oda a másik csapatnak a csavart, amikor ezzel jelentősen csökkent az esélye, hogy aranyérmet nyerhet, amiről évek óta álmodozott?
- Mindenki így cselekedne? Miért vagy miért nem?
- Mi volt Monti számára fontosabb a győzelemnél?
- A bob egy olyan sport, ahol a felszerelés minősége rendkívül fontos a kiváló eredmények eléréséhez. Ez fair? Miért vagy miért nem? Milyen más sportágban szükséges drága és jó állapotú felszerelés?

← Innsbruck, 1964:
Eugenio Monti és
Sergio Siorpaes az
Italia I. fedélzetén a
bobverseny ideje alatt

Olvasmány

Köszönjük a síboto!

A kanadaiak megköszönik a síboto Sara Renner sífutó nevében a norvég edzőnek

Köszönőlevelek sorát kapta az a norvég síedző, aki síboto adott a sífutó Sara Renner kezébe, akinek a torinói téli olimpián a versenyszáma alatt tört el a síbotoja.

Renner egy üveg bort küldött Bjørnar Håkensmoen részére. A kanadai sífutók is elismerésüket fejezték ki, valamint a Kanadai Olimpiai Bizottság külön köszönőlevelet küldött Norvégia csapatvezetője részére. A kölcsönkapott síbotoinak köszönhetően Renner és csapattársa Beckie Scott ezüstérmet nyertek.

„Ez magától értetődő volt – mondta Håkensmoen –, nem kellett gondolkodnom. A norvég csapatban az a szokás, amivel én is egyetértek, hogy segítünk egymásnak. Ugyanolyan feltételekkel kell versenyezni. Mindenkinek legyen két síléc és két síbotoja.”

Håkensmoennek a síboto kölcsönadása Renner számára egyértelmű volt. Másoknak egy példa arra, hogy mit jelent az olimpia szellemisége, ami néha elveszik az érmekért folyó küzdelemben.

Vitatémák

- Mi volt fontosabb a norvég edző számára, mint olimpiai érmet szerezni?
- A norvég csapat negyediként végzett, nem nyert érmet. Fair segíteni egy másik csapatnak, ha ezzel saját magadat fosztod meg az éremtől?

↑ A norvég síedző, Bjørnar Håkensmoen

Olvasmány

Fair play a tengeren

Szombat volt, 1988. szeptember 24-e. A kanadai vitorlázó, Lawrence Lemieux a második helyen állt a csillaghajók versenyében a szöuli olimpiai játékokon. A versenyre erős szélben és viharos tengeren került sor a koreai partoktól nem messze. Ezeket a körülményeket Larry jól ismerte, mert tapasztalt volt a viharos tengeren való hajózásban. Már majdnem abban a helyzetben volt, hogy az élre kerülhessen.

Hirtelen a szeme sarkából megpillantott egy üres hajót hánykolódnia a vízen. Egy férfi a hajó mellett a hideg vízben segítségért intett. Egy váratlan hullám hirtelen elsodorta hajójától.

Lemieux gondolkodás nélkül megfordult, és a szerencsétlenül járt vitorláshoz kormányozta hajóját. Kihúzza a férfit a vízből, majd a part felé vette az irányt, hogy segítséget kérjen. A mentés után folytatta a versenyt, de jóval az élmény után ért célba. Az olimpiai értékek szellemében Lawrence feladta a verseny megnyerésének esélyét, hogy segítsen egy másik sportolón.

Tette elismeréseként a NOB egy különleges olimpiai díjjal jutalmazta a kanadait. Lemieux egyszerre volt boldog és meglepett, amikor a média nagy felhajtást csinált abból az esetből, amiben szerinte bármelyik vitorlás ugyanígy tett volna. „A vitorlázás első szabálya, hogy ha valakit bajban látsz, segítsen neki” – mondta.

Vitatémák

- Mi a hasonlóság a norvég edző és Lemieux győzelemmel kapcsolatos véleménye között?
- Egyetértesz velük? Miért vagy miért nem?

Vitatémák

- Ezek a példák mind egyéni sportágakkal kapcsolatos történetek a fair playről. A fair play azonban gyakran csapatsportokban jelenik meg, mint például a labdarúgás vagy a jégkorong. Vizsgáljátok meg, hogy miért van több fair play eset a csapatsportokban. Hogyan próbálják a különböző sportszervezetek ezeket a fair play-jel kapcsolatos helyzeteket szabályozni? Sikeresek ebben? Miért vagy miért nem?
- Vitassátok meg a következő témát: „A vesztes mindig kap egy fair play díjat.” Ez igaz? Ha igen, akkor ez csökkenti az elismerés értékét?

Fair play a közösségi sportban

Számos sportszervezet hívja fel a figyelmet az olyan helyzetekre, mint a tiszteletlen viselkedés a sportolók és a nézők részéről, és a „nyerni minden áron” hozzáállás. Ezek orvosolására megoldást jelenthet a fair play kultúrájának terjesztése.

↑ Torino, 2006: A kanadai Sara Renner verseny közben (női 10 km-es sífutás)

A fair play kultúra mindenki számára előnyös.

Fair play program alkalmazásával a következőket lehet elérni:

- Tudatosítani, hogy a részvétel egy jog és e joggal felelősségek is járnak
- Elkezdni egy olyan szervezeti kultúra kialakítását, ami a pozitív értékeket népszerűsíti a tanárok, edzők, diákok, résztvevők, szülők és a szervezeten belüli hivatalos személyek körében
- Elköteleződni a fair play, a biztonság és a tisztelet népszerűsítése mellett
- Kihangsúlyozni a szórakozást, valamint a fizikai- és sportképességek fejlődését
- Elköteleződni az iránt, hogy a program minden résztvevőjének pozitív élményekben legyen része, legyenek azok sportolók, diákok, nézők, tanárok, edzők, szülők, bírók vagy önkéntesek
- Egyértelmű elvárásokat és szabályrendszert biztosítani mindenki számára a szervezeten belül, hogy a szervezet elszámoltatható legyen
- Kidolgozni egy elképzelést és egy részletes tervet a jövőre nézve, ami mentén a szervezet a programjait szervezheti

Vitatémák

Teremtsük meg a változás feltételeit! Hol kezdjük?

Szükséged van egy fair play programra? Járjátok körbe ezt a koncepciót, vitassátok meg a következő kérdéseket az iskolán belül:

1. Szerintetek aggodalomra ad okot:
 - a társakhoz vagy az ellenfélhez való negatív hozzáállás?
 - a tanárokhoz, edzőkhöz, hivatalos személyekhez vagy a szülőkhöz való negatív hozzáállás?
 - a játékosok, diákok vagy a szülők, mint nézők trágár beszéde?
 - a verekedés vagy a zaklatás?
 - a fair play programokban való alacsony részvétel a közösség egy adott csoportja esetében (pl. lányok és fiatal nők vagy más kultúrából származó emberek)?
 - az alacsony részvétel a lemorzsolódás miatt?
 - a szervezetünk (iskola, klub, egyéb intézmény) jobb fényben való feltüntetése?
 - hogy mennyi energiát pazarolunk a negatív dolgokra?
 - a csalás?
2. Rendelkezik az iskolánk stratégiával vagy beavatkozási tervvel azokon a területeken, ahol szükségesnek érezzük?
3. A vezetőségünk (végrehajtó bizottság, adminisztráció, stb.) elkötelezett a fair play iránt?
4. Iskolánk céljai és küldetése utal a pozitív értékek népszerűsítésére (pl. fair play és tisztelet azok iránt, aki az intézménnyel kapcsolatban áll)?
5. Iskolánk céljai és küldetése utal a résztvevők vagy diákok biztonságára, valamint a pozitív és szórakoztató környezet megteremtésére?
6. Iskolánk céljai és küldetése utal arra, hogy minden résztvevőnek fejlesszük a tudását és készségét a megfelelő módon, korának megfelelően?
7. Rendelkezik bizottsággal vagy olyan személlyel, aki felelős a fair play ügyekért vagy az iskolán belüli problémákért? Beszélünk ezekről a témákról?
8. Iskolánk biztosítja, hogy mindenki megértse a fair play program céljait és elvárásait?
9. Rendelkezik az iskolánk magatartási kódexszel a diákok, játékosok, szülők és edzők/tanárok számára?

A fair play jövője: helyzetelemzés

Ahogy haladunk a változás felé, van néhány dolog, amire gondolnunk kell:

1. Szervezetünk vagy iskolánk elősegíti-e a fair play kezdeményezéseket (pl. erős vezetői, szülői elkötelezettség, források, érdeklődő gyerekek).
2. A legfontosabb kihívás a fair play elérése.
3. Fair play céljaink: öt év múlva azt fogják mondani az emberek az iskolánkról, hogy...
4. Olyan fair play kezdeményezések, amiket már ebben az évben megtehetünk.
5. Akkor sikeres a program, ha/amikor...

Egy fair play program bevezetése – ajánlás¹⁰

Miután elvégeztük az általános értékelést az aktuális helyzetről, a következő lépések segítenek szervezetünk vagy iskolánk fair play programjának hatékony alkalmazásában.

	Igen	Nem	Folyamatban	Ki a felelős?
1. Biztosítsunk hosszú távú elkötelezettséget a fair playt iránt a végrehajtó testülettől vagy adminisztrációtól.	☐	☐	☐	
2. Írjunk fair play szabályzatot, amiben külön kiemeljük az olyan elvárásokat, mint tisztelet, biztonság, pozitív értékek, készségfejlesztés, szórakozás.	☐	☐	☐	
3. Szervezzünk megbeszéléseket, hogy biztosítsuk az edzők és/vagy tanárok együttműködését. (Vegyük figyelembe a kiválasztásnál, hogy mennyire elkötelezettek a fair play iránt.)	☐	☐	☐	
4. Hozzunk létre segítő csoportot, ami együtt dolgozik az adminisztrációval vagy a bizottsággal a fair playt érintő kérdésekben.	☐	☐	☐	
5. Fair play eszközök (szerződések, hírlevelek, brosúrák, posztterek, fair play albizottságok, díjak, meccsek előtti bejelentések).	☐	☐	☐	
6. Szerezzünk pénzügyi támogatást (vállalati vagy egyéb jellegű), hogy ezeket az eszközöket biztosítani tudjuk.	☐	☐	☐	
7. Módosítsuk az edzői, játékos és szülői szerződéseket, hogy elősegítsék a fair play népszerűsítését, és tartalmazzák a fair play működését minden résztvevő számára a szervezetben vagy az iskolában.	☐	☐	☐	
8. Tartsunk megbeszéléseket minden csapattal és osztállyal, valamint a szülőkkel. A megbeszéléseken adjuk át a szerződéseket/szabályokat, valamint tárgyaljuk meg a fair play eszközök felhasználását. Osszuk szét a fair play hírlevelet is.	☐	☐	☐	
9. Helyezzünk ki zászlókat/transzparenszeket/poszttereket, hogy népszerűsítsük a fair play programot. A poszttereken tüntessük fel a fair play elveit és a játékosok felelősségét a pályán kívül is.	☐	☐	☐	
10. Írjunk játék előtti fair play felhívásokat, majd terjesszük ezeket a sportpályán és az osztályteremben.	☐	☐	☐	
11. Készítsünk és terjesszünk csapatértékelő lapokat.	☐	☐	☐	
12. Válasszunk önkénteseket, hogy ők döntsenek arról, hogy melyik csapat, diák, játékos vagy osztály nyerje el a fair play díjat. Tervezzük meg, hogyan díjazzuk a győzteseket.	☐	☐	☐	
13. Készítsünk és terjesszünk elő a bírói értékelő lapokat. Tervezzünk és vezessünk be fiataloknak szóló bírói programot.	☐	☐	☐	

Fair play szerződés edzőknek

Az edzőknek leginkább arra kell figyelniük, hogy biztosítsák fiatal sportolóik számára a megfelelő ütemű készségfejlesztést, elvárják a fair viselkedést, kihívást jelentő edzéseket tartsanak, ugyanakkor szórakozásra is adjanak lehetőséget. Fontos, hogy a diákok megtanulják tisztelni csapattársaikat, edzőiket, ellenfeleiket, a bírót és döntéseiket és magát a játékot is.

Mint edzők fogadjuk, hogy betartjuk a következő szabályokat:

1. Aktívan bátorítjuk és támogatjuk a fair play elveit, aminek része: a szabályok tisztelete, az ellenfél tisztelete, a bírós és döntéseik tisztelete, a befogadó hozzáállás és az önfegyelem gyakorlása.
2. Felkészülünk minden edzésre és meccsre, és biztosítjuk a megfelelő időt ezen tevékenységekre.
3. Nem leszünk nyíltan kritikusak a saját játékosainkkal, az ellenféllel, a bírókkal és az edzőkkel szemben sem.
4. Minden sportolót egyenlően, igazságosan és tisztelettel kezelünk.
5. Mindig odafigyelünk a sportoló biztonságára és megismerjük az igényeit.
6. Támogatjuk a kemény munkát, a csapatmunkát és a szórakozást, és fejlesztjük a játékosok játék iránti szeretetét.
7. Tisztában vagyunk azzal, hogy edzőként elsősorban a fiatalok érdekeit szolgáljuk, és nem más edzők vagy szülők érdekét.
8. Megpróbáljuk megtanítani a sportolóknak, hogy keményen dolgozzanak a győzelemért, de ne mindenáron akarjanak győzni.
9. Tiszteljük az edző kollégákat és együttműködünk velük a sportolók érdekében.

Aláírás: _____ Dátum: _____

Csapat: _____

A szerződés egy aláírt példányát adjunk oda minden szülőnek, akinek a gyermeke nálunk kezd meg edzéseit.

Fair play szerződés szülőknek

A fiatal sportolók szüleit kérjük meg arra, hogy fogadják el a következő szabályokat és biztosítsuk, hogy a többi szülő, aki részt vesz nézőként a gyerekeik meccsein ugyanezt tegye.

Minden szülőnek adjunk egy szerződést a szezon kezdetekor, és kérjük meg, hogy aláírva juttassa vissza gyermeke csapatának vezetőjéhez.

1. Bátorítjuk és támogatjuk a fair play eszméjét minden alkalommal. Ebbe beletartozik: a szabályok tisztelete, az ellenfél tisztelete, tisztelet a bírók és döntéseik iránt, befogadó hozzáállás és önuralom.
2. Felelősséget vállalunk a fiatalok biztonságos és pontos szállításáért minden előre egyeztetett meccsre és edzésre.
3. Tiszteletben tartjuk, hogy egy játékosal csak egy szülő lehet az öltözőben, a meccs előtt a zárt területeken, edzésen vagy egyéb eseményeken. Mindent meg fogunk tenni azért, hogy elkerüljük testvér, barát vagy egyéb rokon beengedését a zárt területekre.
4. Tiszteletben tartjuk, hogy minden sportolónak szüksége van privát szférára és időre az edzővel a meccs előtt és után, valamint az edzés alatt.
5. A döntéseket az edzőkre hagyjuk, és semmilyen körülmények között nem ássuk alá az edző hírnevét. Nem bátorítjuk a gyermekünket arra, hogy olyan módon játsszon, ami ellentétes az edzői döntésekkel vagy tervekkel.
6. Minden felmerülő problémát továbbítunk a csapat vezetője felé, és nem közvetlenül az edzőt keressük fel vele. A vezető ezután a szülők és edzők között megbeszélést szervez, amennyiben ezt szükségesnek látja.
7. Támogatjuk a csapatot források szerzésével vagy részvételünkkel a csapat megbeszéléseken és egyéb eseményeken.
8. Biztosítjuk gyermekünk megfelelő és biztonságos felszerelését.

..... Kérem, hogy aláírva juttassa vissza az alábbi részt a csapatvezetőnek.

Név: _____

Elfogadom, hogy a fentebb részletezett szabályokat betartom.

Aláírás: _____ Dátum: _____

Csapat: _____

Fair play szerződés sportolóknak

Ez a szerződés segít a játékosoknak az elköteleződésben és elszámoltathatóságban. Iránymutatást ad arról, hogyan kell viselkedniük a sportpályán és azon kívül.

1. Követem a fair play elveit. Tiszteletben tartom a játék szabályait. Tisztelem az ellenfeleimet. Tiszteletben tartom a bírót és döntéseiket. Minden csapattársamnak lehetőséget adok a játékra. Minden körülmények között uralkodni fogok magamon.
2. Egy csapat tagja vagyok és csapatjátékosként viselkedek.
3. A győzelem nem minden. A legfontosabb az, hogy a legjobbat hozzam ki magamból minden meccsen és edzésen.
4. Tisztelem a csapattársaimat.
5. Ha pontot szerzek, megköszönöm a csapattársaimnak, hogy segítettek. Ha veszítünk, bátorítom a csapattársaimat és legközelebb jobban próbálok játszani.
6. Odafigyelek az edzőm utasításaira.
7. A sport szórakozás, de a tanulás még fontosabb.

..... Kérem, hogy aláírva juttassa vissza az alábbi részt a csapatvezetőnek.

Név: _____

Elfogadom, hogy a fentebb részletezett szabályokat betartom.

Aláírás: _____ Dátum: _____

Csapat: _____

C. Tisztelet egymás, a természet és magunk iránt

Ma a fiatalok multikulturális világban élnek, így megtanulják elfogadni és tisztelni a sokszínűséget, és gyakorolják a békés viselkedést, terjesztik a békét és a nemzetközi megértést.

Hogyan teremti békét egy ország azokban a társadalmakban, ahol régi ellentétek, ellentétes érdekek és az emberek között jelentős gazdasági különbségek vannak? Ez komoly kihívást jelent a sportvezetők és oktatók számára. A történelem folyamán az oktatás elsődleges feladata az volt, hogy továbbadja és megőrizze a hagyományokat, általában a társadalom egy domináns csoportját. De a multikulturális társadalomban más feladata van az oktatásnak. Célja, hogy olyan közösségeket alakítsanak ki, ahol a tanulók elfogadják és tisztelik egymás kultúráját.

Például az Apartheid vége óta a dél-afrikaiak keményen dolgoznak, hogy egy új, közös társadalmat hozzanak létre, ahol minden embert elfogadás és tisztelet övez, faji hovatartozástól függetlenül. A sportvezetőknek és oktatóknak fontos szerepe van ebben a folyamatban.

De mit jelent a mások iránti tisztelet? És ami még fontosabb, hogyan lehet ezt tanítani? Milyen előnnyel jár az, ha a gyerekek megtanulják más kultúrák tiszteletét és elfogadását? Milyen tevékenységek segítik a gyerekeket és fiatalokat abban, hogy békében éljenek egymás mellett gyerekként és később felnőttként? Ezekre a kérdésekre keressük a választ ebben a fejezetben.

A multikulturális oktatás a pedagógusok és segítők szívében és fejében kezdődik. A multikulturális közegben oktatóknak a következő elveket kell figyelembe venniük:

- Minden ember és minden kultúra értékes, ezért minden embernek – nők, gyerekek, fogyatékosok, etnikai kisebbségek, stb. – vannak emberi jogai és felelősséggel tartoznak a közösség iránt.
- Az erőszak nem jó mód a konfliktusok megoldására.
- Minden iskolai programnak legyen része a gyerekek egymás iránti elfogadásának és tiszteletének erősítése. A rasszizmus és intolerancia sokszor a tudatlanság és félelem eredménye. Akkor lehet megérteni és elfogadni a különbözőségeket, ha az emberek együtt élnek, dolgoznak és játszanak.
- A család és a közösség támogatásának fontos szerepe van a másik iránti tisztelet és elfogadás elsajátításában. Kérjük meg a szülőket és a közösséget, hogy támogassák céljainkat.

Összegzés

- A hagyományok jelentős szerepet játszanak egy olyan társadalom kialakításában, amelyben tiszteljük magunkat és másokat.
- A sokszínűség elfogadása segít a mások iránti tisztelet fejlesztésében.
- Az előítéletek elleni küzdelem a toleranciát és a mások iránti tiszteletet népszerűsíti.

„Az olimpiai mozgalom célja, hogy hozzájáruljon egy békésebb és jobb világ megteremtéséhez azáltal, hogy a sporton keresztül oktatja a fiatalokat az olimpizmus értékeivel összhangban.”

Az Olimpiai Charta

„Valójában az új tanterv [...] olyan tanulást biztosít, amely magában foglalja az emberi jogok kultúráját, a soknyelvűséget és a multikulturalizmust ; valamint a megbékélés és a nemzeti öntudat iránti fogékonyságot.”

Professor S. Bengu, előszó a 2005-ös dél-afrikai tantervhez

↑ London, 2012: A férfi 5000 méteres síkfutás előfutájának végén a harmadik helyezett Mo Farah (Nagy-Britannia) (balra) gratulál Rene Herrera-nak (Fülöp-szigetek), aki utolsó helyen ért a célba

A tisztelet elvei

Azok a sportolók, akik tiszteletet és méltóságot mutatnak verseny közben, példaképek a fiatalok számára.

Olvasmány

Méltóság nyomás alatt: Michelle Kwan (USA)

Senki se szeret egy fontos versenyen veszíteni. Igen nehéz egy olimpikon számára lemaradni egy olyan éremről, amit mindenki várt tőle. Nagyon nehéz nem kimutatni a csalódottságot. Nehéz ilyenkor az újságírók kérdéseire válaszolni. Nehéz abban a tudatban folytatni, hogy életed álma nem vált valóra.

Az 1998-as naganói téli olimpia női műkorcsolya versenyében egy fiatal tizenéves, az amerikai Michelle Kwan megmutatta, hogyan kell elfogadni a vereséget a fair play szellemében. Kwantól mindenki aranyérmet várt. Ő volt a világbajnok, az év szinte minden versenyén a legjobb volt. De az olimpiai verseny estéjén egy nagyon fiatal csapattársa, Tara Lipinski fantasztikus programot mutatott be a döntőben és legyőzte Kwant, aki így ezüstérmes lett.

Azonban az említésre méltó az volt, ahogyan Kwan a verseny után viselkedett. A verseny utáni sajtótájékoztatón barátként kezelte Lipinskit, és egyszerűen annyit mondott: „Talán ez nem olyan színű érem, mint amelyet szerettem volna, de ez is jó... ez az élet, nem igaz?”¹¹

↑ Nagano, 1998: A műkorcsolyázó Michelle Kwan (USA) a nők egyéni versenyében

„A viselkedése miatt örökre emlékezni fogunk rá. Az egyik legelegánsabb sportoló, aki valaha élt” – mondta egy résztvevő.

Egy másik azt mondta: „Nem láttam soha senkit, aki ilyen méltósággal viselt volna egy vereséget; olyan méltósággal és érettséggel, mint a tizenéves Michelle Kwan.”

Vitatémák

- Miért példaértékű az, ahogyan Michelle Kwan viselkedett az aranyérme helyett elnyert ezüstérem után? Te is csodálsz? Miért, vagy miért nem?
- Hogyan viselkednek azok, akik nem tudnak veszíteni egy vesztés verseny után? Szerinted miért viselkednek így? Mi a következménye ennek a viselkedésnek a többi sportoló számára? A nézők számára? A sport számára?
- Hogyan tudsz méltósággal veszíteni, ha legyőzték a csapatodat egy mérkőzésen?

27. feladatlap

A magunk és mások iránti tisztelet gyakorlása

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet.

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Vizsgálat, vitakészség, kreativitás, problémamegoldás, együttműködés, irodalmi körök

Elsajátítandó ismeretek

Megismerni, hogy a tiszteletnek mekkora ereje van a saját életünk és mások életének megváltoztatásában

Letöltés

Forráskönyvtár: 27. feladatlap

Emberi jogok: a tisztelet és az elfogadás alapja

1948-ban az Egyesült Nemzetek elfogadta az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát. Ez a dokumentum felvázolja annak a társadalomnak az alapelveit, ahol mindenkinek joga van a méltósághoz és szabadsághoz.

? Olvasás előtt – kérdések

- Milyen jogokat védenek a közösségben?
- Hogyan védik ezeket a jogokat?

Kulcsszavak: elidegeníthetetlen, barbár, törekvés, lényéből fakadó, menedék, megerősítés, illetékesség, felruházott, szuverén

Olvasmány

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata¹²

Bevezető

- Az emberiség minden egyes tagja méltóságának, valamint egyenlő és elidegeníthetetlen jogainak elismerése alkotja a szabadság, az igazság és a béke alapját a világon.
- Tekintettel arra, hogy az emberi jogok el nem ismerése és semmibe vevése az emberiséget fellázító barbár cselekményekhez vezetett, az ember legfőbb vágya egy olyan világ, amelyben az elnyomástól és a nyomortól megszabadult emberek szava és meggyőződése is szabad lehet.
- Alapvető fontosságú, hogy az emberi jogokat a jog uralma védelmezze, nehogy az ember végső szükségében a zsarnokság és az elnyomás elleni lázadásra kényszerüljön.
- Kiemelten fontos a nemzetek közötti barátság előmozdítása.
- Az Egyesült Nemzetek népei az Alapokmányban újból hitet tettek az alapvető emberi jogok, az emberi személyiség méltósága és értéke, a férfiak és nők egyenjogúsága mellett, valamint kinyilvánították azt az elhatározásukat, hogy elősegítik a szociális haladást és nagyobb szabadság mellett jobb életfeltételeket biztosítanak.
- A tagállamok elkötelezték magukat arra, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetével együttműködve biztosítják az emberi jogok és alapvető szabadságok általános és tényleges tiszteletben tartását.
- A jogok és szabadságok tekintetében a közös felfogás kialakításának jelentősége rendkívül fontos. A közgyűlés kinyilvánítja az emberi jogok egyetemes nyilatkozatát, mint azt a közös eszményt, amelynek elérésére minden népnek és

nemzetnek törekednie kell. Minden személy és a társadalom minden szerve szem előtt tartva a jelen Nyilatkozatot, az oktatás és nevelés útján szorgalmazza e jogok és szabadságok tiszteletben tartását. Emellett segítse e jogok és szabadságok nemzeti és nemzetközi jogszabályoknak megfelelő alkalmazását és elismerését mind a tagállamok népei között, mind pedig a joghatóságuk alatt álló területek népei között.

1. cikkely

Minden ember szabadnak születik és egyenlő joga van a méltóságra. Ésszel és lelkiismerettel az emberek testvéri szellemben kell, hogy viseltessenek egymás iránt.

2. cikkely

Mindenkit megilletnek a jelen Nyilatkozatban ismertetett jogok és mentességek/szabadságok bármiféle megkülönböztetés nélkül (etnikumra, bőrszínre, nemre, anyanyelvre, vallási felekezetre, politikai vagy egyéb meggyőződésre, nemzeti vagy társadalmi hovatartozásra, vagyonra, származásra vagy egyéb státuszra való tekintet nélkül). Továbbá, semmiféle különbség nem tehető az adott személy országának vagy közigazgatási területének politikai, törvénykezési vagy nemzetközi helyzete alapján, legyen az független, gyámság alatt álló, nem autonóm vagy szuverenitása bármely más vonatkozásában korlátozott.

3. cikkely

Minden személynek joga van az élethez, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

Vitatémák

- Sorold fel azokat az emberi jogokat, amelyekről az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában olvastál. Mit jelent a személyi biztonság?
- Milyen következményei lehetnek a diszkriminációnak és az emberi jogok megsértésének az egyénekre, a családokra és a társadalomra nézve?
- Milyen példái vannak az emberjogi problémáknak a világon? Az országodban? A közösségben? Az iskolában vagy az osztályban?
- Mit tehetnek az emberek a jogaik védelmében?
- Miért fontos figyelembe venni az emberek jogait?

A lehetőség egyben felelősség is

Ebben a részben a tanulók megismerhetik a jogok és felelősségek kérdését egy táblázat segítségével, ahol a jogokat és kötelességeket sorolják fel.

Vitatémák

- Gondolj egy olyan helyzetre saját közösségedben, amikor a fiatalok jogait nem vették figyelembe. Miért történt ez? Milyen megoldást javasolnál a problémára?
- Gondolj egy olyan szituációra, amikor a fiatalok nem teljesítették kötelességüket, nem tartották tiszteletben mások jogait. Miért cselekedtek így? Hogyan lehet megoldani a helyzetet?
- Mit tudsz annak érdekében tenni, hogy megvédjed a jogaidat vagy mások jogait?

28. feladatlap

Jogaim = felelősségeim

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, harmonikus test, szellem és lélek, fair play

Javasolt feladatok

Korcsportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves)
a középiskoláig (15-18 éves)

Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Kirakós-tanulás, körhinta-módszer, kölcsönös megosztás, szókratészi kérdésfeltevés, belépőkártyák, kilépőkártyák

Elsajátítandó ismeretek

Megtanulni különbséget tenni az egyéni és a közösségi jogok és felelősség között

Letöltés

Forráskönyvtár: 28. feladatlap

„Van egy álmom”¹³

Híres és inspiráló beszédében Martin Luther King Jr. több ezer ember előtt beszélt az Egyesült Államokban abban az időben, amikor az afro-amerikaiak egyenlő jogaikért harcoltak. Beszéde a világ minden táján fontos üzenetet hordoz, ahol a különböző faji, vallási és etnikai csoportok konfliktusban állnak egymással.

Olvasmány

„Van egy álmom, hogy egy nap e nemzet felemelkedik és a hitvallása szerint fog élni, miszerint: természetesnek vesszük, hogy minden ember egyenlő...”

Van egy álmom, hogy négy kisgyermekem egy nap olyan országban fog élni, ahol nem a bőrszínük, hanem a személyiségük alapján ítélik meg őket.

Van egy álmom ma...

Ez a reményünk... Amikor beengedjük a szabadságot minden faluba, körzetbe, városba és államba, akkor elérkezhet az a nap, amikor Isten minden gyermeke, fekete és fehér, zsidó és nem zsidó, protestáns és katolikus, össze tud fogni és együtt énekelni a régi néger spirituálé szavait: *Végre szabad! Végre szabad! Köszönjük Mindenható Urunk, szabadok vagyunk!*”

Martin Luther King Jr.

Miután elolvastad a szöveget, hallgasd meg King beszédét az alábbi linken: www.youtube.com/watch?v=3vDWWy4CMhE

↑ Az amerikai polgárjogi vezető Martin Luther King Jr. (1929-1968) beszédet mond a tömeg előtt Washingtonban, 1963-ban

Vitatémák

- Mi a legfontosabb üzenete King beszédének? Mi volt az álma?
- Van egy dal, aminek a címe „Mindenkinek jár megfelelő oktatás.” Hogyan tanulják meg az emberek a tiszteletlenséget és mások utálatát? Miért tanítják őket arra, hogy más emberekkel tiszteletlenül bánjanak?
- Mik az okai annak, hogy a különböző fajú és kultúrájú emberek között konfliktusok vannak?
- Mit tudsz ma tenni azért, hogy segíts más fiataloknak békét és tiszteletet találni az életükben?

Nehéz döntések

A sport és az élet sokszor dilemma elé állít minket. Amikor összetett helyzetekkel szembesülünk, olyan döntéseket hozunk, amiről úgy gondoljuk, hogy a legjobb az adott helyzetben. Ahogy öregszünk, már korábbi tapasztalatainkra is tudunk hagyatkozni, amik felnőttként segítenek az erkölcsi kérdésekben dönteni, mint például a csalás esetében is a sportban. Megtanuljuk a dolgokat azonosítani aszerint, hogy jók vagy rosszak, és ezzel segíthetjük a fiatal sportolókat is. Sajnos előfordulnak olyan esetek, amikor a sportolók nem tartják be a sportot szabályozó előírásokat és ez összezavarhatja a fiatalokat. Ezért fontos a fiatal sportolók fejlődése szempontjából, hogy megtanulják tisztán látni és helyesen értelmezni a sportban felmerülő komplex erkölcsi dilemmákat.

29. feladatlap

Nehéz döntések

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet,
harmonikus test, szellem
és lélek, fair play

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó
tagozattól (5-8 éves) a
középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Irányított vizsgálat, szókratészi
kérdésfeltevés, problémamegoldás,
együttműködés, gondolkodási készség,
kommunikációs készség, kreativitás

★ Elsajátítandó ismeretek

Fejleszteni a döntéshozatali készséget,
hogy az olimpiai értékek segítségével
szembe tudjunk nézni a nehézségekkel

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 29. feladatlap

D. A legjobbat kihozni magunkból a kiválóságra törekvés során

A kiválóságra összpontosítás segíthet a fiataloknak, hogy pozitív, egészséges döntéseket hozzanak és megpróbálják a legjobbat nyújtani, bármit is csinálnak.

„Azok vagyunk, amit újra és újra (meg) teszünk. A kiválóság nem egy tett, hanem szokás.”

Arisztotelész,
filozófus (Kr. e. 384-322)

„Bármit is teszel, vagy tenni szeretnél, kezd el. A bátorságban erő, varázslat és zsenialitás rejlik.”

Johann Wolfgang von Goethe,
német költő (1749-1832)

A fiataloknak társadalmilag és fizikailag is biztonságos környezetre van szükségük, hogy helyes döntéseket hozzanak, és a legjobbakká válhassanak. Az egészséges közösség a fiatalok jólétét elsődleges prioritásként kezeli. Az egészséges közösség:

- tiszta és biztonságos;
- minden gyerek és fiatal szükségletére odafigyel – legyenek fiúk vagy lányok, tanulási nehézséggel küzdő gyerekek, látás, hallás vagy egyéb fogyatékossággal élő gyerekek;
- minden nap lehetőséget biztosít a gyerekeknek és fiataloknak a fizikai aktivitásban való részvételre;
- olyan környezetet biztosít, ami mentes a diszkriminációtól, zaklatástól és megfélemlítéstől;
- értékeli és tiszteletben tartja az egyéni különbségeket és kulturális hagyományokat; és
- elismeri, hogy a szülők és a közösség jelentős szerepet játszanak az egészséges gyermekek és fiatalok fejlődésében.

↑ Szingapúr, 2010: Az Európa 1 csapat tagjai a triatlon vegyes váltóban elért győzelmük után: Fanny Beisaron (Izrael), Miguel Valente Fernandes (Portugália), Dudás Eszter (Magyarország) és Alois Knabl (Ausztria).

30. feladatlap

Hogyan hozzam ki magamból a legjobbat?

Olimpiai nevelési témák

Kiválóságra törekvés, harmonikus test, szellem és lélek

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint
alsó tagozattól (5-8 éves)
a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Vizsgálat, együttműködés, kreativitás, naplók, reflektív napló, blogok, vlogok, körhinta-módszer, kirakós-tanulás, kölcsönös megosztás

★ Elsajátítandó ismeretek

- Felismerni, hogy a kiválóságra törekvés egyben a személyes határaink tesztelését és önmagunk jobbá tételét is jelenti
- Felismerni, hogy a kiválóságra törekvés az életünk minden területén jelen van

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 30. feladatlap

Kiválóság az életben

A kiválóság egy életszemlélet.

? Válaszolj az alábbi kérdésekre!

Hogyan érik el a sportolók a kiválóságot saját sportágukban?

📖 Olvasmány

Az évszázad női sportolója: Deng Yaping (Kína)

Kínában az asztalitenisz (pingpong) nagyon népszerű, és Deng Yaping a világ egyik legjobb játékosa. Ötévesen kezdett el pingpongozni, 9 éves korára már regionális ifjúsági versenyt nyert. 13 évesen nyerte első országos bajnoki címét. A fiatal hölgy igazán nagy tehetség volt.

Mivel igen alacsony volt – kevesebb, mint 150 cm – , eredetileg kihagyták a nemzeti válogatottból. Ennek ellenére tehetsége, magabiztossága és kitartása miatt végül 1988-ban beválogatták. 1989-ben még csak 16 éves volt, amikor az első nemzetközi páros címét nyerte, majd két évvel később az első egyéni címét.

„Egészen kiskoromtól fogva arról álmodtam, hogy világbajnok leszek” – mondta. 1989-ben Ázsia-kupát nyert, majd a következő évben háromszor is győzött az Ázsia Játékokon.

1991-ben tört igazán az élre, amikor Japánban egyéniben megnyerte a világbajnokságot. Ezzel kezdetét vette hat éven át tartó dominanciája az asztaliteniszben.

Mire 1997-ben visszavonult, négy olimpiai aranyérmet és tíz világbajnoki címet nyert.

Kétszer választották be a Nemzetközi Olimpiai Bizottság Sportolói Bizottságába. Deng sokat tett azért, hogy támogassa a nők részvételét az asztaliteniszben. A szakdolgozatát „Hátrányos helyzetből az olimpiai aranyig: A női asztalitenisz esete” címmel írta meg.

💬 Vitatémák

- Mit mond számodra Deng Yaping története a sport szelleméről?
- Milyen jellemzők és értékek vezetnek a sikerhez?

„Egy személy életének minősége egyenes arányban áll a kiválóság iránti elkötelezettségével az élet bármely területén.”

Vincent Lombardi, atlétika edző (1913-1970)

↑ Atlanta, 1996: Deng Yaping (Kína) asztalitenisz sztár a női egyes döntőjében

↑ FIFA Világbajnokság, USA, 1994: A kameruni csatár, Roger Milla ünnepel az Oroszország ellen szerzett gólját követően. 42 évesen Milla lett a legidősebb játékos, aki gólt szerzett egy világbajnokságon

Olvasmány

A labdarúgás az életem: Roger Milla¹⁴ (Kamerun)

Afrikában a labdarúgás több, mint egy sport. Az élet ünnepe. Ha a nemzeti válogatott nyer egy nemzetközi tornát, másnap munkaszüneti napot tartanak. Afrikában a fiatalok mindenhol fociznak: a nyílt mezőn, a tengerparton, az utcán és kertekben, még az erkélyeken is. Bármilyen kerek tárgyat lehet labdaként használni. A góllövés csak mellékes, a játék a lényeg.

A kameruni Roger Milla, Afrika egyik legnagyobb sportolója, mindig örömet lel a játékban, ez motiválta. A legjobb afrikai játékosnak választották 1976-ban és 1990-ben. Az öröm, amivel játszott, pozitív értelemben fertőző volt.

Milla vezetésével az „oroszlánok” (a kameruni válogatott) taroltak az 1990-es olaszországi foci VB-n. Legyőzték a címvédő Argentínát az első meccsen. Minden fogadás ellenére az első afrikai csapat lettek, amely egy labdarúgó világbajnokságon a negyeddöntőbe jutott. A világon mindenhol rajongókat szereztek teljesítményükkel. Ki tudja azt elfelejteni, amikor Milla győzelmi táncot járt a sarokzászlónál egy gólt követően? Ki tudja elfelejteni ezt a lelkesedést, elkötelezettséget és szellemiséget?

38 évesen Milla Kamerun „szuper cserejátékosa” két gólt szerzett, amivel Romániát legyőzték, majd ugyancsak kettőt, amivel Kolumbia maradt alul. A negyeddöntőben Anglia ellen ismét két gólt szerzett. Szerepelt az 1994-es VB-n is, ahol 42 évesen az Oroszország elleni góllal a legidősebb gólszerző játékos lett a VB-k történetében.

Roger Milla szeretett győzni, de azért focizott, mert szerette a sportot.

↑ Barcelona, 1992: Michael Jordan (USA) pontot szerez Horvátország ellen (férfi kosárlabda)

„Több mint 9000 dobásom maradt ki pályafutásom során. 300 meccset elvesztettem. Huszonhat alkalommal tőlem várták a meccset eldöntő kosarat és elrontottam. Az életem során újra és újra elbuktam, de éppen ezért lettem sikeres.”

Michael Jordan (USA), kosárlabda játékos

Vitatémák

- Milyen körülmények segítették az esélytelennek tartott Kamerunt, hogy legyőzze a címvédő Argentínát 1990-ben?
- Hogyan sikerült Roger Millanak ilyen hosszú időn keresztül sikeresnek maradnia?
- Képzeld azt, hogy sportriporter vagy, egy másik tanuló pedig Roger Milla. Készíts interjút ezzel kiváló sportolóval!

Olvasmány

Két sportoló története: Lis Hartel és Jubilee

Minden idők egyik legfigyelemreméltóbb olimpiai története a lovassportból való. Lis Hartel, egy fiatal dán nő gyermekbénulás következményeként lebénult. Ennek ellenére ő és a lóva, Jubilee, sikert arattak az 1952-es és az 1956-os olimpiákon.

Hartel szerette a sportot, de mindeneelőtt lovagolni szeretett. Habár lebénulása idején éppen a második gyermekével volt várandós, csodával határos módon egészséges gyermeknek adott életet, majd keményen küzdött, hogy visszanyerje izomműködését. Több év után az állapota javult, de nem tudta használni térd alatti izmait.

De ezzel együtt mégis tudott lovagolni. Természetesen segítségre szorult, amikor fel- és leszállt a lóról, de ez nem hátráltatta lovaglás közben.

1952-ben a lovassportban engedélyezték a nőknek, hogy a férfakkal együtt versenyezzenek. Ez azon kevés számok egyike, ahol a nők és a férfiak együtt versenyezhettek. Annak ellenére, hogy nem tudott járni, Hartel ezüstérmet nyert az 1952-es és az 1956-os játékokon. Szemtanúk azt mondták, hogy a verseny alatt ő és lóva eggyé váltak, teljesen együtt mozogtak a gyakorlatok során.

Vitatémák

- Milyen különleges tulajdonságokról tett tanúbizonyságot Lis Hartel tetteivel és a lovával való szoros kötelékkel?
- Beszélgetsetek a megértésről és a bizalomról, amire szükség volt Lis Hartel és lóva között, hogy ilyen sikert érjenek el.

↑ Lis Hartel (balra) Jubilee hátán az 1956-os olimpiai játékokon

Hosszú út a győzelemig: egy sportoló története

Napjainkban közel 100 ezer olimpikon terjeszti világszerte az olimpizmus eszméjét. Néhány sportoló számára az út hosszú és csalódásokkal teli, amin felül kell emelkedni, ha a kiválóságot akarják elérni.

Olvasmány

Hosszú út a győzelemig: Dan Jansen¹⁵

Számos olimpiai történet tanít minket a kitartásra, de kevés közülük annyira felejthetetlen, mint a gyorskorcsolyázó Dan Jansen esete, akit számtalan buktató kísért a győzelemhez vezető csaknem egy évtizedes útján.

A világ először az 1984-es Szarajevóban (Jugoszlávia) tartott téli olimpián találkozhatott az akkor még ismeretlen amerikaival, aki a figyelemre méltó negyedik helyen végzett 500 méteres gyorskorcsolyázásban. 1988-ban Calgaryban esélyes volt az 500 és az 1000 méteres számban is. De a sors másképp gondolta. Jansen nővére, aki leukémiában szenvedett, alig néhány perccel a verseny előtt halt meg. Az utolsó beszélgetésükben Jansen megígérte, hogy azzal tiszteleg az emléke előtt, hogy győzni fog. De Jansen elesett a versenyen. Nem csak az egyik számban, hanem mindkettőben és üres kézzel távozott Calgaryból. Négy évvel később Albertvilleben újra aranyat vártak tőle. De gyenge teljesítményt követően ismét érem nélkül távozott.

1994-ben már a negyedik téli olimpiájára készült, amit a norvég Lillehammerben rendeztek meg. Tudta, hogy ez az utolsó esélye, hogy a múltat egyszer és mindenkorra maga mögött hagyja. De a verseny alatt mindenki rémületére az 500 méteres számban megcsúszott és a nyolcadik helyen végzett. Már csak egyetlen versenye maradt, pályafutása utolsó esélye.

↑ Albertville 1992: Dan Jansen (USA) aranyérem esélyesként kezdte a férfiak 500 méteres gyorskorcsolya versenyét, de végül a negyedik helyen végzett

? Olvasás előtt – kérdések

Mit gondolsz, milyen tulajdonságok kellenek egy embernek ahhoz, hogy elérje céljait? Mi történik, amikor ez mégsem sikerül?

Négy nappal a szerencsétlen megcsúszás után eldőrdült a startpisztoly az 1000 méteres számban. És ekkor, mintegy varázsütésre, minden összejött. Egy évtizednyi csalódás tűnt el egyik pillanatról a másikra, ahogy Jansen az első helyen végzett új világcsúccsal. A győzelmi kör alatt ölébe vette kislányát és vele korcsolyázta körbe a pályát.

Kislányát Jane-nek nevezték el, Jansen nővére iránti tiszteletből. Ez volt a tökéletes befejezése a történetnek, ami inspirációt adhat minden sportoló számára.

Vitatémák

- Magyarázd meg, vajon miért tartott ki Dan Jansen az olimpiai aranyhoz vezető útján?
- Hogyan képviseli Jansen esete az olimpizmus értékeit?

31. feladatlap

Kitartás és az olimpiai játékok

Olimpiai nevelési témák

Kiválóságra törekvés, az erőfeszítés öröme, egymás iránti tisztelet

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Együttműködés, megbeszélés, vizsgálat, kölcsönös megosztás

★ Elsajátítandó ismeretek

Megérteni, hogy a kitartás hogyan segít minket abban, hogy sikereket érjünk el és kihozzuk magunkból a legjobbat

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 31. feladatlap

Befejezni egy versenyt

Az, hogy a tőlünk telhető legjobbat nyújtjuk, nem mindig azt jelenti, hogy mi vagyunk a leggyorsabbak, mi érünk fel a legmagasabbra, vagy mi vagyunk a legerősebbek. Egyszerűen annyit jelent, hogy megtettük, amit elhatároztuk, minden nehézség ellenére.

Olvasmány

John Akhwari beteljesíti elhatározását

Az 1968-as mexikóvárosi olimpia a maratoni futás történetének egyik legnagyobb pillanatának a helyszíne volt. Böven azután, hogy az utolsó futó is befejezte a versenyt, a nézők már hagyták el a stadiont és szinte üres volt a lelátó, amikor hirtelen egy éppen a stadionba érkező futó tűnt fel. A tanzániai John Stephen Akhwari a fájdalomtól elgyötörve bicegett a pályán. A lábai be voltak kötve egy sérülés miatt, amit a futás közben szerzett. A megdöbben nézők szeme láttára a fájdalom ellenére is folytatta útját. Először néma csend volt, majd a nézők éljenezni kezdték a nem mindennapi sportolót. Úgy ünnepelték, mintha ő lett volna a verseny győztese.

Amikor egy riporter megkérdezte, miért folytatta a versenyt sérülése ellenére, ő egyszerűen azt mondta: „Azt hiszem, nem ért engem. A hazám nem azért küldött Mexikóba, hogy elkezdjem a versenyt. Azért küldtek, hogy befejezzem.”

2000-ben a sydney-i olimpia záróünnepségén Akhwari díjat kapott Juan Antonio Samaranch NOB elnöktől, mint az olimpiai eszme élő példaképe.

↑ Sydney, 2000: John Stephen Akhwari (Tanzánia) a záróünnepségen

Vitatémák

- Szerinted miért nem adta fel Akhwari annak ellenére, hogy megsérült?
- Miért hagynak abba az emberek néha olyan dolgokat, amiket szeretnének elérni, hogy ha nehézségekkel szembesülnek?
- Mesélj egy olyan helyzetről, amikor elkezdtél valamit, majd abbahagytad, amikor nehézségek vagy problémák adódtak. Mit tennél ma másképp, ha újra ugyanebben a helyzetben lennél?
- Mesélj arról, amikor annak ellenére sikerült valamit elérned, hogy nehézségek és problémák adódtak. Mit tanultál saját magadról a nehéz helyzet leküzdésével?

32. feladatlap

Reziliencia és az olimpiai játékok

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, az erőfeszítés öröme, fair play

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Együttműködés, szerepjáték, kölcsönös megosztás, kreativitás, projekt alapú tanulás, vizsgálat

Elsajátítandó ismeretek

Felismerni, hogy a kihívások a sport és az élet velejárói, és azáltal, hogy fejlesztjük az alkalmazkodó-képességünket, sikeresen túluthatunk ezeken

Letöltés

Forráskönyvtár: 32. feladatlap

A legjobbat kihozni magunkból

Ezekben a feladatokban kérjük meg a tanulókat arra, hogy használják a képzeletüket. Segítsünk nekik olyan jövőt elképzelni, ahol a legjobbat hozzák ki magukból. Ez a pozitív vizualizáció folyamata.

„Az elképzelés cselekvés nélkül csak egy álom. A cselekvés elképzelés nélkül céltalan. Az elképzelés cselekvéssel párosítva teljesítményhez vezet.”

Anonymous

33. feladatlap

Bátorság az olimpiai játékokon

Olimpiai nevelési témák

Egymás iránti tisztelet, az erőfeszítés öröme, kiválóságra törekvés

Javasolt feladatok

Korcsportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

✓ Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Együttműködés, megbeszélés, vizsgálat, kölcsönös megosztás

★ Elsajátítandó ismeretek

Megvizsgálni, hogy milyen szerepet játszik a bátorság az olimpiai sportolók életében

↓ Letöltés

Forráskönyvtár: 33. feladatlap

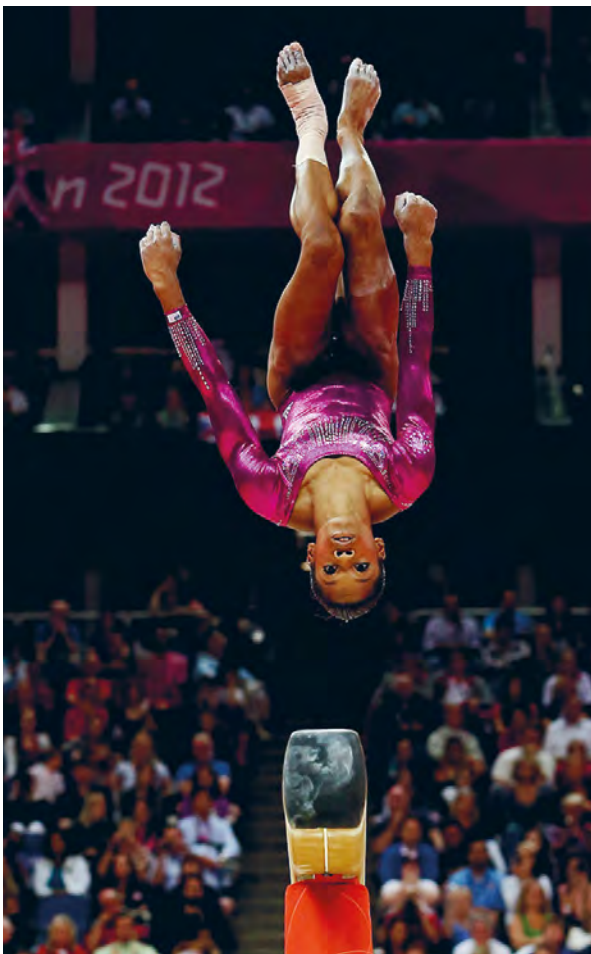

↑ Vancouver, 2010: A kanadai Francois-Louis Tremblay vezet a férfiak 5000 méteres rövidpályás gyorskorcsolyaváltó döntőjében

E. Harmonikus és kiegyensúlyozott életet élni – a test, szellem és a lélek egyensúlya

Az olimpiai értékek elsajátítása segíthet a fiataloknak a kiegyensúlyozott élet elérésében.

Pierre de Coubertin felismerte, hogy az olimpiai játékok nemzetközi újjáélesztése jelentősen növelheti az érdeklődést a sport és a testnevelés iránt a fiatalok körében. Ez napjainkban, 100 évvel később is igaz.

↑ London, 2012: Az amerikai tornász Gabriella Douglas a gerendán, a nők egyéni összetett számában

A modernkori olimpiai mozgalom célja túlmutat a sporton, mivel felöleli a kultúrát, a művészetet, a környezettudatosságot és az oktatást is. Ezeknek mind jelentős szerepe van abban, hogy a fiatalok kiegyensúlyozott életet éljenek.

„A testtudat az alapja az emberi tudásnak, mivel idegrendszeri és motorikus képességeken keresztül tapasztaljuk meg az életet.”

Tanulás és oktatás többféle intelligencián keresztül,
L. Campbell, B. Campbell és D. Dickinson

„Függetlenül attól, hogy érzel belül, mindig úgy nézz ki, mint egy győztes. Még ha hátul is kullogsz, a tudatos és magabiztos pillantás olyan mentális löketet adhat, ami elvezet a győzelemhez.”

Arthur Ashe, teniszező és edző (1943-1993)

„A modern oktatás teljesen széttagoltta vált. Mindent elszigetelve oktatnak, anélkül, hogy a különböző területeket egymáshoz kapcsolnák. Ha például a tananyag az izomzat, akkor csupán az élőlényekkel kapcsolatos funkciókat tárgyalják. Mintha az agy egymástól elzárt rekeszekből állna.”

Pierre de Coubertin, az újkori olimpiai játékok és az olimpiai mozgalom megalapítója (1863-1937)

Az egyensúly megtalálása

A bátorság és elkötelezettség, amit a versenyzők az olimpiai játékokon mutatnak, inspiráció mindannyiunk számára.

Olvasmány

Amikor az akarat győzedelmeskedik: Shun Fujimoto

1976-ban Montrealban egy fiatal japán tornász bemutatta gyűrűn a gyakorlatát. Csavar, fordulat, tartásos elem, majd a gyakorlat vége, a leugrás: egy dupla szaltó teljes csavarral. Mindez tökéletes két lábra érkezéssel a talajra. Tökéletes! Megállt az előírt három másodpercig, majd a fájdalomtól összerogyott. Senki sem tudta, hogy törött térdrel versenyzett, amit a talajgyakorlat során szerzett.

„Nem akartam, hogy a csapattársak aggódjanak” – magyarázta Fujimoto. Fájdalomcsillapítót a dopping szabályok miatt nem vehetett be. „Elfelejtettem magammal, hogy mi történhet a földre érkezéskor” – mondta később. Némán viselte a fájdalmát.

Japán szoros versenyben állt a Szovjetunióval az aranyért a férfi csapatversenyben. Fujimoto volt az egyik legjobb tornászuk. Mindenképpen tovább akart versenyezni a sérülés ellenére is. De az edzője és a csapattársak nem engedték tovább versenyezni ilyen súlyos sérüléssel.

A másik öt csapattag tudta, hogy ezután már nem hibázhatnak. Fujimoto büszkesége és bátorsága motiválta a többieket arra, hogy a legjobbat hozzák ki magukból.

Kihirdették a végeredményt: Japán nyerte az aranyérmet 0.40 ponttal. Csapattársuknak ajánlották az érmet, aki mindannyiukat bátorságra inspirálta.

Vitatémák

- Hogyan jellemzi Fujimoto csapatának döntése a test, zellem és lélek egyensúlyát?
- Ha te lettél volna Fujimoto, tovább folytattad volna? Miért vagy miért nem?
- Csodálod Fujimoto teljesítményét? Miért?

Montreal, 1976: A japán férfi tornász válogatott megnyeri az aranyérmet. Shun Fujimoto a bal szélén látható

Az aktív élet

34. feladatlap

Aktív, egészséges, kiegyensúlyozott élet

Olimpiai nevelési témák

Az erőfeszítés öröme, kiválóságra törekvés, fair play, harmonikus test, szellem és lélek, egymás iránti tisztelet

Javasolt feladatok

Korcsoportok szerint alsó tagozattól (5-8 éves) a középiskoláig (15-18 éves)

Javasolt oktatási módszerek és tanulói készségek

Kreativitás, együttműködés, problémamegoldás

Elsajátítandó ismeretek

- Megismerni, hogy milyen viselkedés vezet az egészséges, és milyen a káros életmódhoz
- Olyan sportos és egészséges foglalkozások választása, amik szórakoztatók és érdekesek, és a pozitív életszemléletet hirdetik

Letöltés

Forráskönyvtár: 34. feladatlap

Nanking (Kína) lakói futnak a Xuanwu-tó körül, mely egy év múlva a kajak-kenu, evezés és triatlon versenyek helyszíne lesz a 2014-es ifjúsági olimpián

Az aktív életvitel formái

Ennek a fejezetnek a segítségével javasold az iskoládnak, sportszervezetednek vagy közösségednek, hogy tervezzenek olyan aktív életstílust hirdető programot, amiben bárki részt vehet. Kövessétek a „Sport mindenkinek” szemléletét és **LEGYETEK AKTÍVAK!**

Melyek a fizikai aktivitás egészségügyi előnyei?¹⁶

A rendszeres testmozgás előnyei egyértelműen bizonyítottak. Felnőttek esetében a heti ötször 30 perces közepesen erős fizikai aktivitás segít megelőzni vagy csökkenteni több, mint 20 féle krónikus betegséget (pl. szívbetegség, stroke, 2-es típusú cukorbetegség, rák, elhízás, mentális problémák és egyéb mozgásszervi betegségek). Ez az erős kapcsolat a fizikai aktivitás és az egészség között az ember egész életén át kitart. Jelentős egészségügyi előnyökkel jár, ha az emberek egész életük során aktívak maradnak.

Az aktivitás hozzájárul a mentális és szellemi jóléthez (például: jobb közérzet, sikeresség érzése, relaxáció, kevesebb napi stressz). Ezek segítenek abban, hogy az emberek elköteleződjenek a fizikailag aktív életmód mellett, hiszen így élvezhetik a mozgás nyújtotta előnyöket.

„Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jóllét állapota, és nem csupán a betegség hiánya.”

Egészségügyi Világszervezet¹⁷

↑ Gyerekek rögbiznek az Olimpiai Napon

Irányelvek a fiatalok fizikai aktivitására

5 év alatti gyermekek számára:

- A fizikai aktivitást gyakorolni kell születéstől fogva, különösen földön végzett játékokon és vizes feladatokon keresztül, biztonságos környezetben.
- Azoknak a nem iskolás korú gyermekeknek, akik már segítség nélkül tudnak járni, naponta legalább három órát fizikailag aktívnak kell lenniük, arányosan elosztva egy napra.
- Minden öt év alatti gyermek esetében minimálisra kell csökkenteni az ülő helyzetben töltött (ülő vagy helyhez kötött) huzamosabb időt.

5 és 18 év közötti gyermekek számára:

- Minden gyermek és fiatal naponta legalább 60 percet töltsön közepesen magasabb intenzitású fizikai aktivitással.
- Erőteljes fizikai aktivitást, beleértve az olyan feladatokat, amik erősítik az izmokat és csontokat, legalább hetente háromszor kell végezni.
- Minden gyermek és fiatal csökkentse a huzamosan ülő helyzetben töltött időt.

A kisgyermekek különböző játék tevékenységeken keresztül kezdenek el aktív életet élni. Ez fontos a fizikai, kognitív és társas fejlődésük szempontjából is és az eltöltött idő minősége jelentős mértékben azon múlik, hogy szüleik és gondozóik milyen lehetőségeket biztosítanak számukra. A fiatalok tizenéves korukban függetlenné válnak a szüleiktől és egyre jobban a barátaik és a külső példaképek hatása alá kerülnek.

Esettanulmány¹⁸

Lisa (14 éves)

Lisa egy faluban lakik. Egy közeli, helyi kis általános iskolába járt, de most már nyolc mérföldet utazik busszal a gimnáziumba, ahol sok barátja van. Az általános iskolában sokat sportolt, de abbahagyta, mert nehéz volt a meccsek és edzések után hazamennie. Az édesapja egyedül neveli őt és öccsét, Tomot, ezért otthon is segítenie kell. A szabadidejében Lisa folyamatosan kapcsolatban van az iskolai barátaival a közösségi média segítségével és iskola után is sokat találkozik a falubeli barátaival, hogy együtt futkározzanak vagy biciklizzenek. Lisa édesapja gyógytornász, így nagyon jól ismeri a gyerekek és fiatalok számára ajánlott testmozgás fontosságát. A gyerekeinek rendszeresen olyan programot szervez, amivel csökkenti az ülésel töltött időt. Szeretik a sport témájú videojátékokat és a fitness versenyeket nézni otthon, de hetente legalább egyszer megpróbálnak együtt kimozdulni és a hétvégén családi sporttevékenységekben részt venni, például teniszezni. A falubeli klub havonta tánc estet szervez, ahol Lisa és barátai legalább három órát táncolnak.

Vitatémák

- Mi történne akkor, ha Lisa édesapja nem segítene neki kiegyensúlyozott életet élni?
- Írd le, hogy vajon Lisa hogyan érez az édesapja cselekedetei iránt, ami számára az egészséges, aktív életmódot jelenti?

Függelék:

Szójegyzék

Rövidítések

ANOC	Nemzeti Olimpiai Bizottságok Szervezete (Association of National Olympic Committees)
IF	Nemzetközi Sportszövetség (International [Sport] Federation)
IOA	Nemzetközi Olimpiai Akadémia (International Olympic Academy)
IOC	Nemzetközi Olimpiai Bizottság (International Olympic Committee)
IPC	Nemzetközi Paralimpiai Bizottság (International Paralympic Committee)
NF	Nemzeti Sportszövetség (National [Sport] Federation)
NOA	Nemzeti Olimpiai Akadémia (National Olympic Academy)
NOC	Nemzeti Olimpiai Bizottság (National Olympic Committee)
OCOG	Olimpiai Játékok Szervezőbizottsága (Organising Committee for the Olympic Games)
OVEP	Olimpiai Értékek Oktatási és Nevelési Program (Olympic Values Education Programme)
UNESCO	Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
WADA	Doppingellenes Világszervezet (World Anti-Doping Agency)
WHO	Egészségügyi Világszervezet (World Health Organization)
YOG	Ifjúsági olimpia (Youth Olympic Games)

A fentebbi lista nem tartalmazza a kötetben előforduló összes rövidítést.

Olimpiai terminológia

Alapelvek	Hét alapelv szerepel a 2011. július 8. óta érvényben lévő Olimpiai Charta bevezetőjében, mely leírja az olimpiai mozgalom értékeit és eszméit.
Az olimpiai játékok alapértékei	Kiválóság, tisztelet és barátság.
Az olimpiai mozgalom oktatási témái	Az Olimpiai Chartában felsorolt elvek alapján az olimpiai mozgalom oktatási feladatait figyelembe véve a következő értékek: az erőfeszítés öröme a sportban és a testmozgásban, fair play, egymás iránti tisztelet, kiválóságra törekvés és a harmonikus test, szellem és lélek.
Helyszínek	Ahol az eseményeket rendezik; például az a stadion vagy pálya, ahol a sportversenyeket lebonyolítják.
Kandidáló város	Az a város, amely az olimpia rendezésének jogára pályázik.
NOB Olimpiai Oktatási Bizottság	A NOB Bizottsága az olimpiai oktatásért tanácsokat ad a NOB ülésen a NOB végrehajtó bizottságának és a NOB elnökének az olimpiai értékeken alapuló oktatás népszerűsítéséről; és stratégiai irányt ajánl azokhoz a NOB programokhoz és tevékenységekhez, amik részei a fiatalok sporton keresztüli nevelésének.
Olimpiai béke	Az ókori Görögországban (Kr. e. 8. századtól Kr. u. 4. századig) az olimpiai játékok előtt és alatt békét hirdettek (görögül „Ekecheiria”, ami azt jelenti, „egymás kezét fogni”), hogy a versenyzők biztonságban eljuthassanak Olümpiába. 1992-ben az Egyesült Nemzetek Szervezete elfogadta a NOB ajánlását és határozatot fogadott el, amelyben támogatta az olimpiai békét az olimpiai játékok megkezdése előtt. Ezzel a sportnak hivatalosan is lehetősége nyílik arra, hogy nemzetközi szinten támogassa a békét, a párbeszédet és a megbékélést.
Olimpiai Charta	Az Olimpiai Charta tartalmazza a Nemzetközi Olimpiai Bizottság alapelveit az olimpizmusról, szabályokról és rendeletekről. Ez szabályozza az olimpiai mozgalom struktúráját, feladatait és működését, és szabályozza az olimpiai játékok rendezésének feltételeit.
Olimpiai eskü	Az olimpiai esküt Antwerpenben (1920) tették le először sportolók, ami azóta szerves része az olimpiák nyitóünnepségének. A sportolók esküjének szövegét Pierre de Coubertin írta, azóta többször változtatásra került, hogy kövesse a sportversenyek természetének változását. A 2000-es Sydney-i olimpiai játékok óta az eskü szövegének része lett az is, hogy a sportolók távol tartják magukat a doppingszerektől. 1972 óta a bírók eskütétele is része a nyitóünnepségnek, és a 2012-es londoni játékok óta az edzők is esküt tesznek.
Olimpiai fáklya	Az olimpiai fáklya egy hordozható fáklya, amit a görögországi Olümpiában gyűjtanak meg, ezután egymást váltó futók juttatják el a lángjára rendező országba, majd végig viszik a rendező ország különböző pontjain is. A fáklyafutás végén ezt a lángot használják arra, hogy az olimpiai üstben meggyújtsák az olimpiai lángot a nyitóünnepség alatt.

Olimpiai játékok	Az olimpiai játékok egyének és csapatok, és nem országok közötti verseny. Azoknak a sportolóknak a találkozója, akiket a saját országuk nemzeti olimpiai bizottsága kiválaszt, és akiknek a jelentkezését a NOB elfogadja. A nemzetközi sportszövetségek által meghatározott szabályok szerint versenyeznek. Az olimpiai játékok nyári és téli olimpiákból állnak. Kizárólag olyan sportágakat vesznek fel a téli olimpiai sportágak közé, amelyeket havon vagy jégen üznek.
Olimpiai játékok programja	Az olimpiai játékok programja minden versenyszám együttese. A versenyek különböző sportágakból, szakágakból és versenyszámokból állnak. A sportágakat a nemzetközi sportági szakszövetségek felügyelik. A szakágak a sportágak részei, amelyek egy vagy több versenyszámot foglalnak magukba. Maga a sportesemény (versenyszám) egy olyan verseny, amit egy sportágban és azon belüli szakágban tartanak, az eredmények alapján sorrendet állítanak fel a versenyzők között, majd érmekeket és okleveleket adnak át a versenyzők részére. A NOB Végrehajtó Bizottságának ajánlása alapján a NOB Közgyűlés dönt a program pontos összetételéről, s ennek legkésőbb a rendező város kiválasztása előtt meg kell történnie. A NOB Végrehajtó Bizottság ajánlása és a rendező város szervezőbizottságával kötött megállapodás szerint az adott sportági szakszövetség és a NOB ezt módosíthatja legkésőbb három évvel az aktuális olimpiai játékokat megelőzően. A téli olimpiai játékokon hét nemzetközi szakszövetség téli sportágai szerepelnek.
Olimpiai mottó	Citius, Altius, Fortius.
Olimpiai mozgalom	A Nemzetközi Olimpiai Bizottság felügyelete és vezetése alatt az olimpiai mozgalom magába foglal szervezeteket, sportolókat és mindazon személyeket, akik elfogadják az Olimpiai Charta útmutatását. Az olimpiai mozgalom célja egy békés és jobb világ építése a fiatalok sporton keresztüli oktatása által, összhangban az olimpizmus értékeivel.
Olimpiai nevelés	Olyan olimpiai értékeken alapuló információk és tevékenységek összessége, amelyek által kialakult tudás és viselkedésforma előmozdítja az olimpiai mozgalom céljait.
Olimpiai ötkarika	Az olimpiai ötkarika a hivatalos olimpiai embléma, a Nemzetközi Olimpiai Bizottság szimbóluma és logója.
Olimpiai üst	Az olimpiai üstöt az olimpiai játékok megnyitóján gyűjtják meg, majd az olimpiai játékok végén, a záróünnepségen kialszik.
Olimpikon	Újkori kifejezés: Az a személy, aki versenyzőként részt vett az újkori olimpiai játékokon. Olümposzi – Ókori kifejezés: Azok az istenségek, akik az ókori mitológia szerint az ókori Görögországban az Olimposz hegyén éltek.
Olimpizmus	Az olimpizmus magába foglalja az olimpiai mozgalom eszméit. A szó eredete az Olimpiai Charta alapelveiben található. Az olimpizmus célja, hogy a sportot az emberiség harmonikus fejlődésének szolgálatába állítsa, támogatva egy békés társadalom létrehozását, az emberi méltóság megőrzése mellett.
Paralimpiai játékok	A paralimpiai játékok egy nemzetközi sportesemény, ahol a testi és/vagy szellemi fogyatékosággal élő sportolók indulhatnak. Vannak nyári és téli paralimpiai játékok is. Az 1988-as szöuli (Koreai Köztársaság) nyári olimpia óta mindig az adott évben épek számára rendezett olimpia után kerül megrendezésre. A paralimpiai játékokat a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság felügyeli.
Paralimpiai sportoló	Az a sportoló, aki részt vett a paralimpiai játékokon.
Rendező város	Az a város, amit a NOB-tagok kiválasztottak az olimpiai játékok helyszínének.

Irodalomjegyzék

1. fejezet

1. Adapted from Sport In Action, Zambia.
2. Adapted from Kirk, D. (2012). Empowering girls and women through physical education and sport: Advocacy brief. Bangkok: UNESCO, p. 10.
3. Sport for Hope: Olympic Youth Development Centre, Lusaka, Zambia. Sourced online: http://www.olympic.org/Documents/Commissions_PDFfiles/sports-for-hope-brochure.pdf (accessed February 2015).
4. Reagan, T. (2000). Non-Western Educational Traditions: Alternative Approaches to Educational Thought and Practice. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
5. Rogge, J. (2001). Editorial: Towards greater universality. Olympic Review, August–September 2001.
6. MacAloon, J. (1996). Humanism as a political necessity? Reflections on the pathos of anthropological science in Olympic contexts. Quest, 48(1), 67–81, p. 75.
7. Binder, D. (2002). Olympic odyssey: Facilitating an International Olympic Education Project. Unpublished Doctoral Dissertation. Edmonton: University of Alberta, p. 203. With thanks to Noel Gough (2000) for the concept of "transnational spaces".
8. MacAloon, J. Ibid. p. 76.
9. Binder, D. (2000). Be a Champion in Life: An International Teacher's Handbook. Athens: Foundation of Olympic and Sport Education.
10. Quoted in Müller, N. (Ed.). (2000). Pierre de Coubertin: Olympism—Selected Writings. Lausanne: International Olympic Committee.

2. fejezet

1. MacAloon, J. (1996). Olympic ceremonies as a setting for intercultural exchange, in De Moragas, M., MacAloon, J. and Linés, M. (Eds.). Olympic Ceremonies: Historical Continuity and Cultural Exchange. Lausanne: International Olympic Committee, p. 29–43.
2. O'Sullivan, M. Environment a key theme at Olympics. Voice of America News, 10 February 2002.
3. Excerpted from CBC News. (2006). "Vancouver mayor to wave Olympic flag from his wheelchair."
4. International Olympic Truce Centre. Mission. Sourced online: http://www.olympictruce.org/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=1&Itemid=266&lang=en (accessed February 2015).
5. Adapted from the International Olympic Committee (2009).
6. The New Oxford Dictionary of English, 1998.
7. Olympic Museum and Studies Centre. (2003). "Olympic Games Posters." Sourced July 25 2006.

3. fejezet

1. Vancouver Board of Trade. "The Spirit of Vancouver, 24 July, 2006." Sourced 24 July 2006 (accessed February 2015).
2. Adapted from the International Olympic Committee (2004). Pamphlet on Az olimpiai mozgalom. Sourced 5 July 2006.

4. fejezet

1. Pierre de Coubertin: Olympism, Selected Writings, Müller, N. (Ed.) (2000). Lausanne, Switzerland: International Olympic Committee, p. 74.
2. Olympisches Menschenbild und schulische Sportdidaktik, in Gessman, R. (2004) Olympische Erziehung. Sankt Augustin: Academia Verlag, p. 16, trans. by D. Binder.
3. Adapted from Robertson, S. (Ed.). (2005). Canadian Sport For Life: Long-Term Athlete Development. Canadian Sport Centres, p. 15.
4. Shorr, V. (2004). "Peru: Standing Tall." Ms. Magazine, Summer 2004. Online at: <http://www.msmagazine.com/summer2004/peruceciliate.asp>. Sourced, 12 July 2006 (accessed February 2015).
5. Bredemeier, B. J., Shields, David, L., Weiss, Maureen R., Cooper, Bruce A.B. (1986). The relationship of sport involvement with children's moral reasoning and aggression tendencies. *Journal of Sport Psychology*, 8(4), 304–318.
6. Bredemeier, B. J. & Shields, D. (1995). Character Development and Physical Activity. Champaign, IL: Human Kinetics.
7. Adapted from Luther and Hotz (1998). Erziehung zu mehr Fairplay: Anregungen zum sozialen Lernen—im Sport, aber nicht nur dort! Bern, Germany: Verlag Paul Haupt, p. 29 & 31.
8. Bobsleigh is a winter sport that is enjoyed in countries that have cold winters. Children in these countries slide down slippery, snow-covered hillsides on sleds. In the Olympic bobsleigh competitions, these sleds look like cocoons on runners. The bobsleigh course is a curving track of pure ice.
9. Canadian Press, 16 February 2006.
10. Adapted from Schipilow, W. (1999). Fair Play in Minor Hockey. Dartmouth, NS: Dartmouth Whalers Minor Hockey Association, Section Two (no longer available online).
11. Quoted in Brennan, C. USA Today.com, 11 February 1999.
12. Adopted by UN General Assembly. Resolution 217A (III) of 10 December 1948 (excerpt only).
13. Excerpts from a speech delivered on the steps at the Lincoln Memorial in Washington D.C. USA on 28 August 1963. Online at: <http://www.usconstitution.net/dream.html> (accessed February 2015).
14. Adapted from FIFA World Cup – Roger Milla (Cameroon). Sourced July 25 2006 (accessed February 2015).
15. Adapted from International Olympic Committee website. "Celebrate Humanity 2002: Dan Jansen." Sourced 5 July 2006 (accessed February 2015). (Small wording changes made to facilitate understanding for non-native English-speaking readers.)
16. Adapted from UK Department of Health, Chief Medical Officers of England, Scotland, Wales and Northern Ireland. 2011. Start active, stay active: a report on physical activity. Online at: http://www.dh.gov.uk/en/Publicationsandstatistics/Publications/PublicationsPolicyAndGuidance/DH_128209 (accessed February 2015).
17. World Health Organization (1948). Definition of health. Preamble to the Constitution of the World Health Organization as adopted by the International Health Conference, New York, 19–22 June 1946. Online at: <http://www.who.int/about/definition/en/print.html> (accessed February 2015).
18. This example comes from the "Start Active, Stay Active" report of the UK Department of Health Chief Medical Officers of England, Scotland, Wales and Northern Ireland. 2011. Online at: http://www.dh.gov.uk/en/Publicationsandstatistics/Publications/PublicationsPolicyAndGuidance/DH_128209 (accessed February 2015).

NEMZETKÖZI OLIMPIAI BIZOTTSÁG
KULTURÁLIS ÉS ÖRÖKSÉGVÉDELMI ALAPÍTVÁNY
LAUSANNE, SVÁJC

www.olympic.org/ovep

